

Izjava o poslanstvu Evropski varuh človekovih pravic si prizadeva doseči pravične izide pritožb zoper institucije Evropske unije, spodbuja preglednost in krepi upravno storitveno kulturo. Njegov namen je z dialogom krepiti zaupanje med državljani in Evropsko unijo ter spodbujati najvišje standarde delovanja v institucijah Unije.

Evropski varuh
človekovih pravic

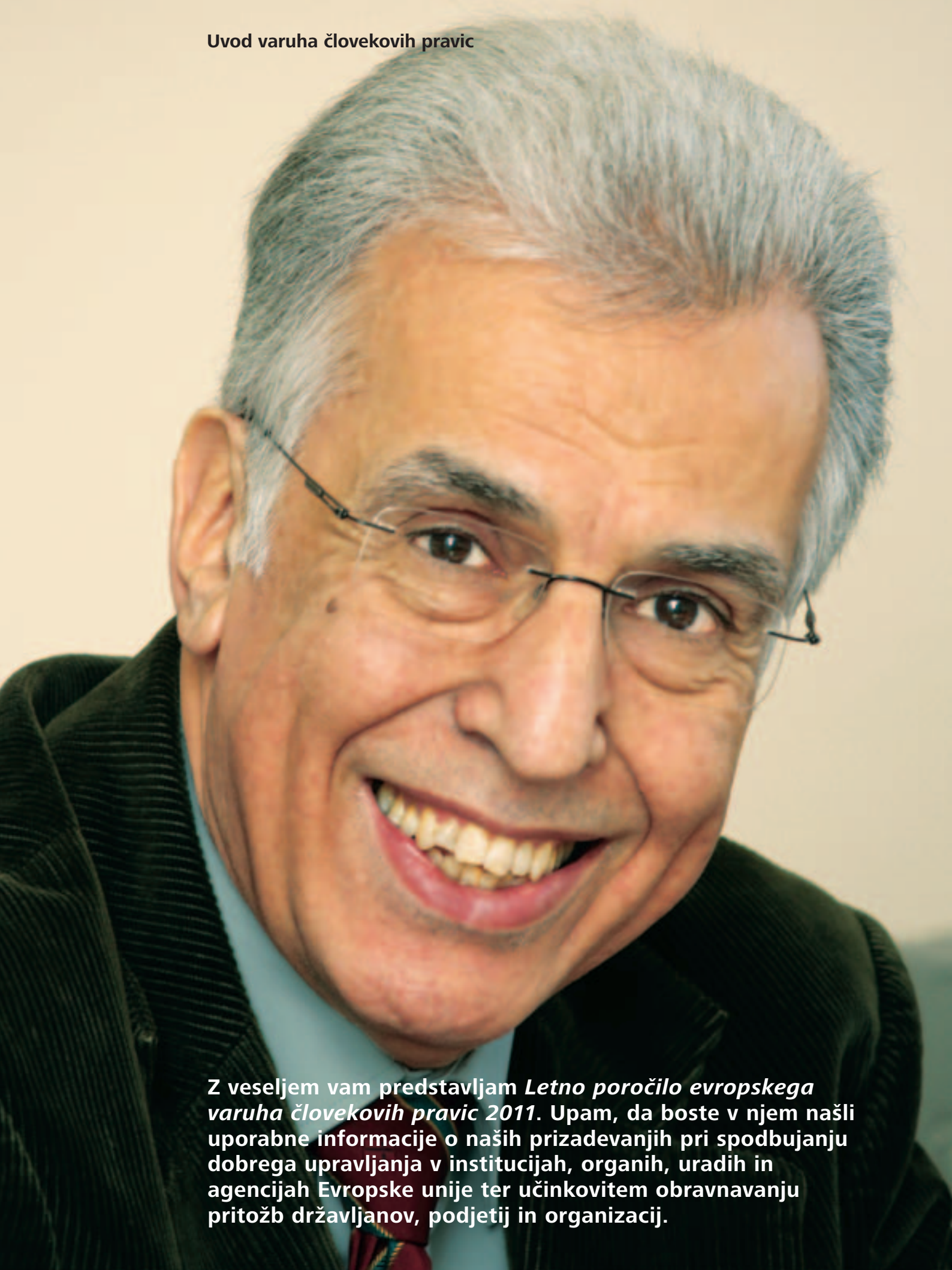
**Letno poročilo
2011**

Kazalo

Uvod varuha človekovih pravic	4
1 Pritožbe in preiskave	11
1.1 Pristojnosti in postopki varuha človekovih pravic	12
1.2 Pregled pritožb, preučenih v letu 2011	19
1.3 Analiza sproženih preiskav	25
1.4 Ugotovitve preiskav varuha človekovih pravic	28
1.5 Nadvse uspešni primeri, ki predstavljajo najboljšo prakso	35
1.6 Tematska analiza zaključenih preiskav	37
1.7 Posredovanja pritožb in nasveti	57
2 Odnosi z institucijami, varuhi človekovih pravic in drugimi zainteresiranimi stranmi	61
2.1 Odnosi z institucijami, organi, uradi in agencijami EU	62
2.2 Odnosi z varuhi človekovih pravic in podobnimi organi	65
2.3 Odnosi z drugimi zainteresiranimi stranmi	69
3 Viri	75
3.1 Osebe	76
3.2 Proračun	78
3.3 Uporaba virov	79
Kako navezati stik z evropskim varuhom človekovih pravic	80

Uvod varuha človekovih pravic

Z veseljem vam predstavljam *Letno poročilo evropskega varuha človekovih pravic 2011*. Upam, da boste v njem našli uporabne informacije o naših prizadevanjih pri spodbujanju dobrega upravljanja v institucijah, organih, uradih in agencijah Evropske unije ter učinkovitem obravnavanju pritožb državljanov, podjetij in organizacij.

Poročilo se začne s tem pregledom, v katerem sem izpostavil najpomembnejše dogodke v instituciji v letu 2011. Poglavje 1 daje celosten pregled dela varuha človekovih pravic pri obravnavi pritožb in opravljanju preiskav, vključuje pa tudi opis njegovih pristojnosti in postopkov. V poglavju 2 so opisani odnosi evropskega varuha človekovih pravic z drugimi institucijami, organi, uradi in agencijami EU¹, skupnostjo nacionalnih, regionalnih in lokalnih varuhov človekovih pravic v Evropi ter drugimi ključnimi zainteresiranimi stranmi. V poglavju 3 so na voljo podrobnosti o osebju in proračunu evropskega varuha človekovih pravic.

Neposredna pomoč več kot 22 000 posameznikom v letu 2011

Eden od glavnih ciljev strategije evropskega varuha človekovih pravic v okviru njegovega mandata od leta 2009 do leta 2014² je zagotoviti, da evropski državljani v celoti uživajo svoje pravice. Leto 2011 je bilo v tem pogledu uspešno, saj je varuh človekovih pravic neposredno pomagal več kot 22 000 posameznikom. To vključuje posameznike, ki so svoje pritožbe naslovili neposredno na nas (v zadevnem letu smo obravnavali 2 510 pritožb), posameznike, ki so prejeli odgovor na zahtevek za informacije (1 284), in posameznike, ki so nasvete prejeli prek interaktivnega vodnika na našem spletišču (18 274). Uspešnost tega vodnika se odraža tudi v tem, da se je skupno število pritožb, predloženih varuhu človekovih pravic, že tretje leto

zapored zmanjšalo. Število pritožb se je znižalo s 3 406 v letu 2008 na 2 510 v letu 2011, glavni razlog za to pa je, da varuh človekovih pravic prejema čedalje manj pritožb iz napačnega razloga. Namesto tega posamezniki sedaj najprej poiščejo ustrezna pravna sredstva.

Državljeni, ki jim je evropski varuh človekovih pravic pomagal v letu 2011	
Evidentirane pritožbe v letu 2011	2 510
Svetovanje prek interaktivnega vodnika na spletišču evropskega varuha človekovih pravic	18 274
Zahtevki za informacije, na katere so odgovorile službe evropskega varuha človekovih pravic	1 284

Kadar se posamezniki po pomoč obrnejo na nas, vendar bi se v resnici morali pritožiti drugje, se trudimo, da jim posredujemo koristen nasvet ali pa primer posredujemo naprej. V več kot 65 % primerov, ki smo jih obravnavali v letu 2011, smo lahko pripomogli k uveljavljanju pravic državljanov, tako da smo začeli preiskavo primera, ga posredovali pristojnemu organu ali svetovali, kam naj se pritožnik obrne. Več kot 50 % pritožb je bilo v pristojnosti članov Evropske mreže varuhov človekovih pravic³, od katerih jih je bila malo več kot polovica (27 % vseh pritožb) v pristojnosti evropskega varuha človekovih pravic.

Posebna raziskava Eurobarometra v letu 2011 o pravicah državljanov in uspešnosti uprave EU⁴ je potrdila, da državljani svoji temeljni pravici do pritožbe pri evropskem varuhu človekovih pravic

1. Zaradi lažje berljivosti se v tem poročilu izraz „institucija“ uporablja za vse institucije, organe, urade in agencije EU.

2. Strateški dokument je na voljo v 23 jezikih na spletišču varuha človekovih pravic: <http://www.ombudsman.europa.eu/resources/strategy.faces>

3. Mrežo zdaj sestavlja več kot 90 uradov v 32 evropskih državah. Vključuje nacionalne in regionalne varuhe človekovih pravic ter podobne organe iz držav članic Evropske unije, držav kandidatk za članstvo v EU, drugih državah v Evropskem gospodarskem prostoru in/ali schengenskem območju ter evropskega varuha človekovih pravic in Odbor za peticije Evropskega parlamenta.

4. Za to posebno raziskavo Eurobarometra, ki sta jo naročila Evropski parlament in varuh človekovih pravic, je TNS Opinion & Social med februarjem in marcem 2011 opravila osebne razgovore s 27 000 državljanov v 27 državah članicah EU. Varuhov povzetek posebne raziskave Eurobarometra, celotna posebna raziskava Eurobarometra in informativni listi za vsako državo članico EU so na voljo na spletnem mestu: <http://www.ombudsman.europa.eu/sl/press/statistics.faces>

Uvod varuha človekovih pravic

pripisujejo velik pomen. Državljeni so po pomembnosti višje uvrstili samo pravico do prostega gibanja in prebivanja v Uniji in novo pravico do dobrega upravljanja, ki je opredeljena v Listini EU o temeljnih pravicah. Odgovori, prejeti med raziskavo, kažejo na krepitev vloge varuha človekovih pravic kot bistvene povezave med evropskimi državljani in upravo EU.

Vzpostavljanje stikov z državljani in drugimi zainteresiranimi stranmi

Večina anketirancev v posebni raziskavi Eurobarometra je navedla, da bi moral evropski varuh človekovih pravic državljane obveščati o njihovih pravicah in o tem, kako jih uveljavljati. Za uresničitev tega cilja smo v letu 2011 priredili naše največje glavno srečanje zainteresiranih strani doslej z naslovom „Ali Lizbonska pogodba koristi državljanom?“

Okrepili smo tudi naša prizadevanja glede obveščanja, svetovanja in usmerjanja državljanov, tako da smo objavili knjižico *Težave z EU? Kdo vam lahko pomaga?* Povpraševanje po tej publikaciji, ki zagotavlja informacije o vseh mehanizmih za reševanje težav, na voljo posameznikom, ki imajo težave z EU, je bilo večje kot pri kateri koli drugi publikaciji v zgodovini naše institucije.

*Težave z EU?
Kdo vam lahko
pomaga?*

V skladu s prizadevanji varuha človekovih pravic za spodbujanje vključevanja invalidnih oseb, kakor je določeno v členu 26 Listine o temeljnih pravicah, je ta knjižica, pa tudi druge publikacije na voljo na zahtevo tudi v zvočni obliki in v obliki za tisk velikega formata.

Da bi varuh človekovih pravic okrepil ozaveščenost o njegovih prizadevanjih za boj proti nepravilnostim v institucijah EU, je v začetku leta 2011 začel na svojem spletišču objavljati informacije o uvedenih preiskavah. Ta nova politika naj bi državljanom, novinarjem in drugim zainteresiranim posameznikom omogočila spremljanje preiskav od samega začetka. Zelo pomembno je, da evropski varuh človekovih pravic daje vzor ostalim s tem, da zagotavlja pregledno delovanje svoje institucije. Raziskava Eurobarometra je

Varuh človekovih pravic vsako leto organizira vrsto prireditev za državljane, združenja, nevladne organizacije, podjetja, novinarje, regionalna in nacionalna predstavništva ter druge zainteresirane osebe. Glavni dogodek je obravnaval vprašanje „Ali Lizbonska pogodba koristi državljanom?“, potekal pa je 18. marca 2011 v Bruslju. Glavni govornik na prireditvi je bil predsednik Evropskega sveta Herman Van Rompuy. V odboru za razpravo so bili še evropski varuh človekovih pravic P. Nikiforos Diamandouros, podpredsednica Evropske komisije Viviane Reding, podpredsednica Evropskega parlamenta Diana Wallis in vodja Centra za evropsko politiko Hans Martens. Ann Cahill, predsednica združenja *International Press Association*, je predsedovala dogodku, ki se ga je udeležilo več kot 200 zainteresiranih strani.

Evropska mreža varuhov človekovih pravic igra pomembno vlogo pri nudenju pomoči evropskim državljanom, da postanejo njihove pravice EU vsakodnevna resničnosti. Člani mreže so se sestali v Kopenhavnu 21. in 22. oktobra 2011 na osmem seminarju nacionalnih varuhov človekovih pravic. Tema seminarja je bila „Pravo, politika in varuhi človekovih pravic v obdobju po Lizbonski pogodbi“.

© Thomas Fryd

razkrila, da 42 % evropskih državljanov ni zadovoljnih s stopnjo preglednosti v upravi EU, medtem ko jih je zadovoljnih samo 9 %. Ob upoštevanju tega sem izkoristil „mednarodni dan pravice vedeti“, 28. september, da sem upravo EU pozval k večji proaktivnosti v zvezi s preglednostjo. Ob tem sem pozval k oblikovanju državljanom prijaznih spletnih registrov dokumentov. Decembra 2011 smo sprejeli odločitev, da vzpostavimo javni register dokumentov, ki bo državljanom pripomogel k uresničevanju njihove pravice do javnega dostopa do dokumentov varuha človekovih pravic.

Sodelovanje z varuhi človekovih pravic

Pravica do dostopa do dokumentov je temeljna pravica, ki je skupaj s pravico do pritožbe pri varuhu človekovih pravic in pravico do dobrega upravljanja določena v Listini. Dejstvo, da je 85 % anketirancev v raziskavi Eurobarometra navedlo, da nimajo zadostnih informacij o Listini, je zato zaskrbljujoče. Poleg svojih prizadevanj za ozaveščanje o Listini sem objavil, da bom spodbujal člane Evropske mreže varuhov človekovih pravic k širjenju informacij v državah članicah. Priložnost za to sem imel na šestem nacionalnem seminarju Evropske mreže varuhov človekovih pravic, ki

je potekal oktobra 2011 v Kopenhavnu. Med pomembnimi odločitvami, ki so bile sprejete na seminarju, je bilo soglasje, da se prek mreže najdejo načini za boljše obveščanje državljanov iz vse Evrope o njihovih pravicah.

Na seminarju je potekala tudi javna razprava o načelih javnih služb, ki jih morajo pri svojem delu upoštevati javni uslužbenci EU. Potem ko sem se predhodno posvetoval z nacionalnimi varuhi človekovih pravic, da bi upošteval najboljše prakse v državah članicah, sem pripravil osnutek, ki ga sestavlja pet takšnih načel: zavezanost, integriteta, objektivnost, spoštovanje in preglednost. Februarja 2011 sem sprožil javno posvetovanje o osnutku, decembra pa sem objavil analizo odzivov na javno posvetovanje. V prvi polovici leta 2012 bom objavil končno različico načel z uvodno izjavo v vseh 23 uradnih jezikih EU. Trdno verjamem, da lahko jasna in jedrnata izjava o temeljnih vrednotah, ki bi jih morale odražati ravnanje javnih uslužbencev EU, učinkovito spodbuja zaupanje državljanov v evropsko javno upravo in institucije EU, ki jim ta uprava služi.

Nazadnje je treba v zvezi s sodelovanjem z mrežo v letu 2011 omeniti še rekordno število vprašanj (11), ki so bila evropskemu varuhu človekovih pravic poslana v tem letu. S tem postopkom se

Uvod varuha človekovih pravic

lahko kateri koli član mreže obrne name za pomoč in nasvet v zvezi z zakonodajo EU pri primerih, ki jih obravnava. Novo omrežje ekstrasnet, ki ga uporablja mreža, daje postopku posredovanja vprašanj popolnoma novo prepoznavnost, ki koristi članom mreže. Poleg tega je bilo v Kopenhavnu dogovorjeno, da bodo informacije o teh vprašanjih na voljo javnosti na spletišču evropskega varuha človekovih pravic.

Državljanom prijaznejši postopki

Poleg rekordnega števila vprašanj je evropski varuh človekovih pravic v letu 2011 začel rekordno število preiskav, to je 396. Dejstvo, da smo svoje postopke v letu 2011 spremenili, da bi postali prijaznejši za državljane, lahko v veliki meri pojasni to povečanje števila preiskav za 61 v primerjavi z letom 2010. V skladu s tem smo uvedli novo vrsto vprašanja, in sicer "razjasnitveno preiskavo", ki pritožnikom omogoča pojasnitev njihove pritožbe, če se varuhu človekovih pravic sprva zdi, da ni razlogov, da bi institucijo EU zaprosil za mnenje o primeru.

Varuh človekovih pravic je izboljšal tudi poenostavljeni postopek, katerega cilj je hitro reševanje pritožb v zvezi z neodgovarjanjem na dopise. Prej je varuh človekovih pravic pritožbo v zvezi z neodgovarjanjem po navadi štel za rešeno, takoj ko je institucija poslala odgovor. Po pregledu tega pristopa pa je menil, da bi bilo državljanom prijaznejše, če pritožnikom ne bi bilo treba vložiti nove pritožbe, če niso bili zadovoljni z vsebino odgovora. Zato zdaj pritožnike poziva, naj predložijo pripombe. Kakor je dodatno obrazloženo v poglavju 1, se posledice tega novega pristopa, ki vplivajo na statistične podatke, kažejo v manjšem številu primerov, ki jih varuh človekovih

pravic zaključi kot primere, ki jih je rešila institucija, hkrati pa v povečanju števila primerov, pri katerih niso bile ugotovljene nepravilnosti ali pri katerih nadaljnja preiskava ni upravičena. Nadaljnje posledice pa se kažejo tudi v tem, da je dokončanje preiskav v povprečju trajalo nekoliko dlje, in sicer deset mesecev v letu 2011, medtem ko je v letu 2010 trajalo devet mesecev. Menim, da znatne izboljšave, ki smo jih uvedli za pritožnike, upravičujejo to rahlo povečanje. Še vedno smo dokončali večino preiskav, saj je delež preiskav, končanih v istem letu, znašal 66 % (kar je isti delež kot v letu 2010). Vse to smo dosegli s kadrovskim načrtom za skupno 64 delovnih mest v letu 2011 ter dodeljenimi proračunskimi sredstvi v višini 9 427 395 EUR.

Zadnja izboljšava naših postopkov, o kateri se je varuh človekovih pravic odločil v letu 2011, vključuje racionalizacijo obravnave pritožb, ki ne spadajo v njegovo pristojnost. Namen tega je čim prej obvestiti pritožnika, kadar evropski varuh človekovih pravic ne more obravnavati njegove pritožbe. Odslej se bo s temi pritožbami ukvarjala registratura urada. Pojasnila bo, zakaj varuh človekovih pravic ne more obravnavati pritožbe, in jo bo, kadar je to mogoče, posredovala pristojnemu organu ali pa pritožniku svetovala, kam naj se obrne.

Spodbujanje storitvene kulture v institucijah

Tako kot v preteklih letih je tudi tokrat večina preiskav, ki jih je varuh človekovih pravic sprožil v letu 2011, zadevala Evropsko komisijo (231 preiskav ali 58 % vseh preiskav). Glede na to, da je Komisija osrednja institucija EU, ki sprejema odločitve z neposrednim vplivom na državljane, je logično, da

je glavni predmet pritožb državljanov. Na februarjem srečanju s kolegijem komisarjev sem opisal ukrepe, namenjene okrepitvi sodelovanja s Komisijo, ki je v interesu državljanov. Pozdravil sem spremembe v ravnanju, ki jih je Komisija sprejela v zadnjih letih v zvezi s priznavanjem in odpravljanjem napak. Poleg tega sem poudaril, da bi ponujanje nadomestila v določenih primerih moralo biti naslednji korak pri poglobitvi storitvene kulture znotraj Komisije.

V letu 2011 je 42 preiskav (11 %) zadevalo Evropski urad za izbor osebja (EPSO), 16 (4 %) Evropski parlament, 10 (3 %) Svet Evropske unije in 3 (1 %) Sodišče Evropske unije. V zvezi s Sodiščem je pomembno omeniti, da lahko varuh človekovih pravic sproži samo preiskave v zvezi z njegovim delom, ki ni sodne narave.

Nadaljnja 101 preiskava je zadevala 35 drugih institucij, organov, uradov in agencij EU, kar je poudarilo potrebo po tem, da varuh človekovih pravic doseže vso upravo EU. Agencije zdaj skupaj predstavljajo več kot 10 % pritožb, ki privedejo do tega, da varuh človekovih pravic začne preiskavo. V skladu s tem sem v maju 2011 začel s programom obiskov agencij EU. Odziv nekaterih agencij na delo varuha človekovih pravic, ki ga ima s pritožbami, je bil vzoren. Zato se je vredno potruditi pri prepoznavanju in razširjanju najboljših praks, da bi pomagali vodilnim zaposlenim v agencijah, ki se trudijo krepiti in ohranjati storitveno kulturo. Med letom sem opravil skupaj šest obiskov, 1. junija pa sem se sestal z vodilnimi zaposlenimi vseh agencij EU, kjer sem imel priložnost podrobneje predstaviti to pobudo.

Glavne vrste domnevnih nepravilnosti v letu 2011 v pritožbah zoper zadevne institucije EU so bile: zakonitost

(nepravilna uporaba materialnih in/ali postopkovnih pravil) (28 % preiskav), zahtevki za informacije (16,2 %), pravičnost (13,6 %), dolžnost navedbe razlogov za odločitve in možnosti pritožbe (8,1 %), sprejemanje odločitev v razumnem času (7,3 %), zahtevki za dostop javnosti do dokumentov (7,1 %), nediskriminacija (6,8 %), obveznost odgovaranja na dopise v jeziku državljanov z navedbo pristojnega uradnika (5,8 %) in načelo skrbnega ravnanja (3,5 %).

Doseganje rezultatov za pritožnike

Že več let poudarjam, da institucija, v kateri je vzpostavljena storitvena kultura, ne vidi pritožb kot grožnje, ampak kot priložnost za učinkovitejšo komuniciranje ter, če je bila storjena napaka, za popraviljanje napak in pridobivanje izkušenj za prihodnost. Naša najnovejša publikacija, *Vodnik evropskega varuha človekovih pravic za pritožbe (The European Ombudsman's guide to complaints)*, ki je bila novembra 2011 poslana osebju v vseh institucijah EU, izraža to filozofijo še podrobneje. Pripravljenost vodstva in osebja za sodelovanje z varuhom človekovih pravic za doseganje zadovoljivih rešitev pritožb je pomemben izraz zavezanosti načelu storitvene kulture. Deset nadvse uspešnih primerov, ki sem ji izbral za to leto, najbolje prikazuje to pripravljenost. V tem poročilu so označeni z modro barvo in se uporabljajo kot primeri najboljših praks glede odziva institucij EU na pritožbe. Pet od teh primerov zadeva Komisijo, po en nadvse uspešen primer pa imajo Parlament, Evropski urad za izbor osebja, Evropska agencija za zdravila, Evropski bančni organ in Urad za usklajevanje na notranjem trgu EU. Vprašanja in področja, ki so bila zajeta, vključujejo preglednost,

Uvod varuha človekovih pravic

pravičnost, pravice invalidnih oseb, pogodbe in javne razpise ter jezikovno politiko.

Te primere je mogoče najti v razdelku 1.5 tega poročila. Tematska analiza v nadaljevanju navaja najpomembnejše izsledke iz zakonov in dejstev, ki jih vsebujejo odločitve varuha človekovih pravic v letu 2011, s katerimi so bile zaključene preiskave. Analiza ob upoštevanju naših prizadevanj za spodbujanje uporabe Listine o temeljnih pravicah posveča posebno pozornost primerom, ki zadevajo pravice iz Listine. Glavne teme analize so: (i) odprtost, dostop javnosti in osebni podatki; (ii) Komisija kot varuhinja Pogodb; (iii) dodelitev javnih naročil in nepovratnih sredstev; (iv) izvajanje pogodb; (v) javna uprava in Kadrovske predpisi; (vi) natečaji in izbirni postopki ter (vii) institucionalne in politične zadeve ter drugo.

Varuh človekovih pravic je v letu 2011 končal 318 preiskav (v primerjavi s 326 preiskavami v letu 2010). Pri osmih od teh gre za preiskave, ki jih je varuh človekovih pravic sprožil na lastno pobudo v zvezi z vprašanji, ki zajemajo vrsto področij, od nove politike urada EPSO pri javnih natečajih do težav, povezanih z zaposnelimi plačili Komisije. Ugotovil je nepravilnosti v 47 primerih (povečanje s 40 v letu 2010) in dosegel pozitiven izid za pritožnika v 13 od teh primerov (v primerjavi s sedmimi v letu 2010), tako da je sestavil osnutke priporočil, ki so bili sprejeti. Varuh človekovih pravic je dal kritično oceno v 35 primerih v letu 2011, kar je za dva primera več kot v letu 2010. Da bi izboljšal kakovost upravljanja, je v letu 2011 podal 37 dodatnih pripomb. Varuh človekovih pravic bo nadaljeval s spremljanjem nadaljnjih ukrepov institucij v zvezi

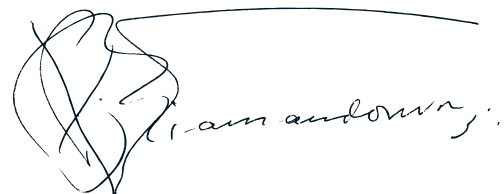
z njegovimi pripombami, tako da bo objavil letno študijo na svojem spletnem mestu. Ustrezna študija za leto 2011 je bila objavljena v novembru.

Kot je bilo že omenjeno, je število primerov, ki jih je rešila institucija, padlo v letu 2011. Skupaj se je število rešenih primerov ali primerov z dogovorjeno sporazumno rešitvijo zmanjšalo na 84 (v primerjavi s 179 v letu 2010). V 128 primerih (v primerjavi s 57 v letu 2010) je varuh človekovih pravic menil, da nadaljnja preiskava ni utemeljena. Nepravilnosti ni ugotovil v 64 primerih (v primerjavi s 55 v letu 2010).

Nadaljevanje dela v zvezi z strategijo evropskega varuha človekovih pravic

Leto 2011 nam je omogočilo, da smo izpolnili številne obljube, ki smo jih navedli v strategiji evropskega varuha človekovih pravic za mandat od leta 2009 do leta 2014. Vendar je treba narediti še veliko, zato pričakujemo, da bomo enako zaposleni tudi v letu 2012, saj si prizadevamo izboljšati kakovost uprave EU in zagotoviti, da bodo državljani EU v celoti uživali svoje pravice. V teh gospodarsko težkih časih si bomo z novo energijo in zagonom prizadevali doseči te plemenite cilje.

Strasbourg, 13. februarja 2012

P. Nikiforos Diamandouros

Pritožbe in preiskave

V Poglavju 1 so obrazložene pristojnosti in postopki varuha človekovih pravic, podana pa sta tudi pregled pritožb, ki so bile obravnavane v letu 2011, in podrobna analiza končanih preiskav. Poseben razdelek je namenjen nadvse uspešnim primerom, poglavje pa vsebuje tudi tematsko predstavitev. Konča se s pregledom primerov, predanih drugim organom za reševanje pritožb.

Pritožbe in preiskave

1.1 Pristojnosti in postopki varuha človekovih pravic

Vloga evropskega varuha človekovih pravic

Urad evropskega varuha človekovih pravic je bil ustanovljen z Maastrichtsko pogodbo v okviru pravic iz državljanstva Evropske unije. Člen 24 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU) zagotavlja pravico do pritožbe pri evropskem varuhu človekovih pravic kot eno od pravic državljanstva Unije. Ta pravica je vključena tudi v Listino o temeljnih pravicah EU (člen 43). Varuh človekovih pravic se s primeri morebitne nepravilnosti seznanja predvsem iz pritožb, čeprav opravlja preiskave tudi na lastno pobudo.

Člen 228 PDEU ter Statut evropskega varuha človekovih pravic¹ in izvedbene določbe, ki jih je varuh človekovih pravic sprejel v skladu s členom 14 statuta², urejajo delovanje varuha človekovih pravic. Statut in izvedbene določbe so na voljo na spletišču evropskega varuha človekovih pravic (<http://www.ombudsman.europa.eu>). Izvedbene določbe so na voljo tudi v tiskani obliki pri uradu evropskega varuha človekovih pravic.

Pristojnosti varuha človekovih pravic

Varuh človekovih pravic je s členom 228 PDEU pooblaščen za sprejemanje pritožb o nepravilnostih pri delu institucij, organov, uradov in agencij Unije, razen Sodišča Evropskih skupnosti pri opravljanju njegove pravosodne funkcije.

Institucije, organi, uradi in agencije Unije

Institucije EU so naštet v členu 13 Pogodbe o Evropski uniji (PEU). Opredelitve ali veljavnega seznama organov, uradov in agencij Unije ni. Izraz vključuje organe, ustanovljene s Pogodbama, kot sta Evropski ekonomsko-socialni odbor in Odbor regij, ter organe, ustanovljene z zakonodajo, kot sta Evropski center za preprečevanje in obvladovanje bolezni ter Evropski inštitut za enakost spolov. Lizbonska pogodba je razširila pristojnosti varuha človekovih pravic, tako da vključuje domnevne nepravilnosti v okviru skupne zunanje in varnostne politike, vključno s skupno varnostno in obrambno politiko.

Pritožbe zoper javne organe držav članic niso v pristojnosti evropskega varuha človekovih pravic, tudi če se nanašajo na zadeve s področja zakonodaje EU. Veliko takih pritožb je v pristojnosti nacionalnih in regionalnih varuhov iz Evropske mreže varuhov človekovih pravic (glej razdelek 1.7 spodaj).

1. Evropski parlament je junija 2008 sprejel sklep o spremembi Statuta evropskega varuha človekovih pravic, ki je začel veljati 31. julija 2008 (Sklep Evropskega parlamenta 2008/587 z dne 18. junija 2008 o spremembi Sklepa 94/262 o pravilih in splošnih pogojih, ki urejajo opravljanje funkcije varuha človekovih pravic; UL L 189, str. 25).

2. Varuh človekovih pravic je 3. decembra 2008 spremenil svoje izvedbene določbe, tako da so v njih izražene spremembe statuta iz junija 2008 in upoštevane izkušnje, pridobljene od leta 2004, ko so bile določbe nazadnje spremenjene. Nove izvedbene določbe so začele veljati 1. januarja 2009.

Nepravilnosti

Varuh človekovih pravic je v odgovor na poziv Evropskega parlamenta, naj jasno opredeli nepravilnosti, navedel naslednje, kar je Parlament pozdravil v resoluciji, s katero se je strinjala tudi Komisija:

„Nepravilnosti se pojavijo, kadar javni organ ne ukrepa v skladu s pravilom ali načelom, ki je zanj zavezujoče“.

Varuh človekovih pravic je „nepravilnost“ opredelil na način, ki zahteva spoštovanje pravne države, načel dobrega upravljanja in temeljnih pravic. Vztrajno zagovarja mnenje, da je nepravilnost širok pojem in da je treba za dobro upravljanje med drugim spoštovati zakonska določila in načela, med katerimi so tudi temeljne pravice. Listina o temeljnih pravicah vključuje pravico do dobrega upravljanja kot temeljno pravico državljanstva Unije (člen 41).

| [Listina o temeljnih pravicah vključuje pravico do dobrega upravljanja kot temeljno pravico državljanstva Unije \(člen 41\).](#)

Evropski parlament je 6. septembra 2001 potrdil Evropski kodeks dobrega ravnanja javnih uslužbencev, ki ga morajo institucije EU, njihove uprave in njihovi uradniki spoštovati v stikih z javnostmi. V kodeksu so upoštevana načela evropskega upravnega prava iz sodne prakse evropskih sodišč, delo pa se zgleduje po nacionalnem pravu držav članic. Parlament je pozval tudi varuha človekovih pravic, naj uporablja kodeks pri preučitvi pritožb in opravljanju preiskav na lastno pobudo.

Treba je opozoriti, da prej omenjena opredelitev ne omejuje nepravilnosti na primere, v katerih je pravilo ali načelo, ki je bilo kršeno, pravno zavezujoče. Načela dobrega upravljanja presegajo zakonske okvire ter od institucij EU zahtevajo ne le spoštovanje zakonskih obveznosti, ampak tudi vestnost pri delu ter ustrezno ravnanje s posamezniki in polno spoštovanje njihovih pravic. Medtem ko nezakonnost v primerih, ki so v pristojnosti varuha človekovih pravic, nujno pomeni nepravilnost, pa nepravilnost sama po sebi ne pomeni nezakonnosti. Ugotovitev varuha človekovih pravic o nepravilnosti zato sama po sebi ne pomeni nezakonitega ravnanja, ki bi ga bilo mogoče sodno sankcionirati³.

Vendar ima pojem nepravilnosti omejen obseg. Na primer, varuh človekovih pravic je vedno menil, da politično delovanje Evropskega parlamenta ne more sprožiti

vprašanja glede morebitnih nepravilnosti. Pritožbe zoper odločitve odborov Parlamenta, kot je Odbor za peticije, zato niso v pristojnosti varuha človekovih pravic.

3. Glej v zvezi s tem sodbi splošnega sodišča z dne 28. oktobra 2004 v združenih zadevah *Herrera zoper Komisijo* (T-219/02 in T-337/02, ZOdl. 2004, str. SC I-A-319 in II-1407, točka 101) in z dne 4. oktobra 2006 v zadevi *Hans-Martin Tillack zoper Komisijo* (T-193/04 R, ZOdl. 2006, str. II-3995, točka 128).

Pritožbe in preiskave

Dopustnost in razlogi za preiskave

Preden lahko varuh človekovih pravic začne preiskavo, mora pritožba izpolnjevati dodatna merila dopustnosti. Ta merila, opredeljena v ustreznih členih statuta, določajo:

1. da morata biti razvidna avtor in predmet pritožbe (člen 2(3));
2. da varuh človekovih pravic ne sme posredovati v primerih pred sodišči ali dvomiti o pravilnosti odločitev sodišč (člen 1(3));
3. da je treba pritožbo vložiti v dveh letih od datuma, ko se je pritožnik seznanil z dejstvi, na katerih pritožba temelji (člen 2(4));
4. da so morala biti pred pritožbo že uporabljena ustrezna pravna sredstva pri zadevni instituciji ali organu (člen 2(4));
5. da je treba pred vložitvijo pritožb v zvezi z delovnimi razmerji med institucijami in organi na eni strani ter njihovimi uradniki in drugimi uslužbenci na drugi strani, izkoristiti možnosti za vložitev notranjih upravnih vlog in pritožb (člen 2(8)).

V členu 228 PDEU je določeno, da varuh človekovih pravic „opravi preiskave, za katere ima razloge“. Da bi se izognili neutemeljenim pričakovanjem pritožnikov in zagotovili najboljšo uporabo sredstev, službe varuha človekovih pravic vse dopustne pritožbe natančno preučijo, da preverijo, ali je mogoče razumno pričakovati, da bo preiskava privedla do uporabnega rezultata.

V enem od izjemnih primerov v letu 2011 (268/2011/PB) je varuh človekovih pravic ugotovil, da ne obstajajo razlogi za začetek preiskave zaradi edinstvenih okoliščin razmerja med pritožnikom in Komisijo. Varuh človekovih pravic je sklenil, da ni realnih možnosti, da bi dosegel rešitev zadevne težave, ki bi bila v skladu s posebnimi interesi pritožnika ali bi lahko privedla do rešitve, ki je v interesu javnosti. Pritožnika je obvestil, da je pri sprejemanju odločitve upošteval, da je imel pritožnik kot državljan Unije temeljno pravico do pomoči varuha človekovih pravic. Vendar je obžaloval, da se je kljub najboljšim prizadevanjem v številnih preiskavah, ki jih je sprožil v zvezi s pritožbami, ki jih je podal pritožnik, izkazalo za nemogoče, da se doseže smiseln konec postopka v zvezi s pritožnikovimi spori s Komisijo.

V letu 2011 se je varuh človekovih pravic odločil, da lahko, ko bo sprejel predhodno odločitev o domnevno nezadostnih razlogih, da zadevno institucijo zaprosi za mnenje o pritožbi, ki je v njegovi pristojnosti in dopustna, uvede „razjasnitveno preiskavo“ in s tem pritožniku zagotovi priložnost za predložitev dodatnih podatkov, pojasnil, podpornih dokumentov ali dodatnih utemeljitev, ki podpirajo njegov primer. Kadar varuh človekovih pravic še naprej meni, da podatki, ki jih je predložil pritožnik, niso zadostni ali prepričljivi, lahko preiskavo zaključi z ugotovitvijo, da „ni bilo nobene nepravilnosti“ ali da „nadaljnja preiskava ni upravičena“. Kadar pa, po drugi strani, podatki ali pojasnila, ki jih predloži pritožnik, pokažejo, da je koristno zadevno institucijo zaprositi za mnenje, bo varuh človekovih pravic to storil.

Na primer, pritožnik v primeru **358/2011/ANA** je Komisija prosil, naj ga obvesti o ukrepih, ki jih je sprejela za zagotovitev, da je irski revizijski organ pravilno preučil revizijo nekaterih irskih finančnih institucij za preprečitev poslovnih in finančnih zlorab. Potem se je obrnil na varuha človekovih pravic in trdil, da Komisija ni ustrezno opravljala svoje nadzorne funkcije pri reviziji teh finančnih institucij. Varuh človekovih pravic je zavzel stališče, da na podlagi prejetih informacij, ki jih je predložil pritožnik, ni dovolj razlogov, da Komisija zaprosi za mnenje. Zato je o tem obvestil pritožnika in ga pozval, naj pojasni svoje trditve. Po preučitvi odgovora pritožnika je varuh človekovih pravic sklenil, da Komisije ni treba zaprositi za mnenje, ker (i) je bilo jasno, da so pristojnosti Komisije za nadzor na področju zakonske revizije omejene in (ii) da na podlagi trditve in dokazov, ki jih je predložil pritožnik, ni bilo mogoče ugotoviti nepravilnosti glede pristojnosti, ki jih je Komisija uporabila v tem primeru.

Zaradi te spremembe postopka je delež dopustnih primerov, pri katerih je varuh človekovih pravic sklenil, da ni razlogov za začetek preiskave, padel s 40 % v letu 2010 na 24 % v letu 2011. Ti primeri „brez razlogov“ so bili večinoma omejeni na primere, ki so jih že obravnavali drugi organi ali pri katerih pritožnik ni predložil dokazil, ki bi podprla njegovo pritožbo.

Pritožbe in preiskave na lastno pobudo

S členom 228 PDEU je varuh človekovih pravic pooblaščen za sprejemanje pritožb državljanov Unije ali fizičnih ali pravnih oseb s prebivališčem ali registriranim sedežem v eni od držav članic Unije. Varuh človekovih pravic pa lahko sproži tudi preiskave na lastno pobudo. To možnost lahko uporabi za preiskavo primera morebitne nepravilnosti, na katerega ga opozori oseba, ki nima pravice vložiti pritožbe. O vprašanju, ali naj na ta način sproži preiskavo na lastno pobudo, odloča v vsakem primeru posebej.⁴ Njegova praksa v takih primerih je, da zadevni osebi med preiskavo omogoči enake postopkovne možnosti, kot če bi zadevo obravnaval kot pritožbo. Varuh človekovih pravic je v letu 2011 sprožil dve taki preiskavi na lastno pobudo.

Varuh človekovih pravic pa lahko sprožitev preiskave na lastno pobudo uporabi tudi za reševanje domnevnih sistemskih težav v institucijah. To je v letu 2011 naredil šestkrat.⁵ V primeru **OI/5/2011/BEH** so bile obravnavane najvišje dovoljene stopnje radioaktivnega onesnaženja živil v EU pred jedrsko nesrečo v Fukušimi in po njej. Preiskava na lastno pobudo je sledila več pritožbam državljanom, ki so trdili, da Komisija ni posredovala informacij v zvezi s spremembami najvišjih stopenj. Druga preiskava je obravnavala prakse v zvezi z neporabljeno hrano v menzah institucij. Ta preiskava, **OI/14/2011/BEH**, je bila naslovljena na Evropsko komisijo, Evropski parlament, Svet EU, Sodišče EU, Evropsko računsko sodišče, Evropski ekonomsko-socialni

To možnost lahko uporabi za preiskavo primera morebitne nepravilnosti, na katerega ga opozori oseba, ki nima pravice vložiti pritožbe.

⁴ S spodbudo Evropskega parlamenta je varuh človekovih pravic izrazil namero, da bo uporabil možnost preiskave na lastno pobudo, kadar je dejstvo, da pritožnik ni državljan ali prebivalec Unije, edini razlog, zakaj se pritožba o domnevni nepravilnosti Evropske investicijske banke (EIB) ne preišče. Z EIB je sprejel memorandum o soglasju, ki vključuje to obljubo.

⁵ Ena od prej omenjenih preiskav na lastno pobudo, **OI/4/2011/AN**, je obravnavala tudi sistemska vprašanja: Komisija namreč ni zagotovila, da bi bili podizvajalci plačani zneski, ki so jim bili dolgovani in ki jih je Komisija izplačala glavnemu izvajalcu.

Pritožbe in preiskave

odbor, Evropsko centralno banko in Odbor regij. Primer **OI/2/2011/OV** je obravnaval razmerje med pilotno metodo EU za obravnavanje pritožb zoper kršitve in sporočilom Komisije iz leta 2002 o odnosih s pritožniki v zvezi s pritožbami zoper kršitve. Tudi primer **OI/7/2011/EIS** se je nanašal na Komisijo in pritožbe zoper kršitve – tokrat je bil povezan z odločitvijo Komisije, da prekine korespondenco s pritožnikom, ki je v dveh letih predložil 57 pritožb zoper kršitve. Primer **OI/3/2011/KM** je obravnaval neizpolnjevanje rokov v Svetu, določenih v Uredbi št. 1049/2001 o dostopu javnosti do dokumentov. Primer **OI/6/2011/VL** v zvezi s Komisijo je temeljil na pritožbi člana izbirne komisije v zvezi z delom pritožbe, ki bi drugače zastarala. Vse te preiskave so bile ob koncu leta 2011 v teku, razen v primeru **OI/5/2011/BEH**.

Varuh človekovih pravic je leta 2011 začel izvajati program obiskov agencij EU, da bi spodbudil dobro upravljanje in razširjanje najboljših praks med temi subjekti EU. Na podlagi začetnih izkušenj je bilo odločeno, da je treba obiske uradno izvesti na podlagi pristojnosti varuha človekovih pravic, ki mu omogoča opravljanje preiskave na lastno pobudo. Zato veljajo običajna postopkovna jamstva v zvezi s preiskavami⁶. Varuh človekovih pravic zadevno agencijo po vsakem obisku pisno obvesti o svojih ugotovitvah. Če poda kakšne posebne predloge, bo agencijo običajno prosil, naj ga obvesti o morebitnem ustreznem nadaljnjem ukrepanju. Glede na odgovor agencije bo razmislil o končanju preiskave ali pa bo sprejel nadaljnje ukrepe, tako da na primer poda uradna priporočila. Preiskave varuha človekovih pravic na lastno pobudo so v tem okviru v letu 2011 obravnavale šest agencij: Evropsko

agencijo za okolje (EEA) v Kobenhavnu, Evropski center za spremljanje drog in zasvojenosti z drogami (EMCDDA) in Evropsko agencijo za pomorsko varnost (EMSA) v Lizboni ter Evropski bančni organ (EBA), Evropsko agencijo za zdravila (EMA) in Evropsko policijsko akademijo (CEPOL), katerih predstavniki so se z varuhom srečali v Londonu. Podrobnejše informacije o teh preiskavah je mogoče najti na spletnem naslovu: <http://www.ombudsman.europa.eu/activities/visits.faces>

Postopki varuha človekovih pravic

Pisni in poenostavljeni postopki preiskav

Vse pritožbe, ki jih prejme varuh človekovih pravic, se vpišejo v register in po navadi potrdijo v enem tednu po prejemu. Pritožnik je v potrdilnem pismu obveščen o postopku, ki ga je treba upoštevati, navedeni pa so tudi referenčna številka ter ime in telefonska številka osebe, ki obravnava pritožbo.

Pritožba se najprej preuči, da se ugotovi, ali je treba sprožiti preiskavo, pritožnik pa je po navadi v enem mesecu obveščen o rezultatih preučitve. Če preiskava ni sprožena, je pritožnik obveščen o razlogih. Kadar pritožba ni v pristojnosti varuha človekovih pravic, se pritožba preda naprej, kadar je to mogoče, ali pa pritožnik prejme ustrezen nasvet, na kateri pristojni organ naj se obrne. Da bi varuh človekovih pravic čim hitreje obveščal pritožnike o tem, da ne more obravnavati njihov pritožb, se je v letu 2011 odločil za racionalizacijo obravnave pritožb, ki niso v njegovi pristojnosti. Zato bo te pritožbe zdaj obravnavala registratura urada in bo zadevnim pritožnikom pojasnila, zakaj varuh človekovih pravic ne more

6. Med njimi je pravica agencije, da od varuha človekovih pravic zahteva zaupno obravnavo informacij in dokumentov, povezanih z obiskom. Glej člene 5.1, 5.2 in 14.2 izvedbenih določb varuha človekovih pravic.

obravnavati njihove pritožbe, nato pa jih bo, kadar je to mogoče, posredovala pristojnemu organu, ali pritožnikom svetovala, kam naj se obrnejo.

Varuh človekovih pravic med preiskavo obvesti pritožnika o vsakem novem koraku. Ko se varuh človekovih pravic odloči, da bo preiskavo zaključil, pritožnika obvesti o njenih rezultatih in svojih ugotovitvah. Odločitve varuha niso pravno zavezujoče in ne ustvarjajo pravno izvršljivih pravic ali obveznosti za pritožnika oziroma zadevno institucijo.

Odločitve varuha niso pravno zavezujoče in ne ustvarjajo pravno izvršljivih pravic ali obveznosti za pritožnika oziroma zadevno institucijo.

Namesto da bi varuh človekovih pravic začel pisno preiskavo o morebitnih nepravilnostih, lahko uporabi neformalne in prilagodljive pristope, če se zadevna institucija strinja in sodeluje, da bi hitro rešil zadevno težavo. Varuh človekovih pravic je v letu 2011 rešil 47 primerov, ko mu je s posredovanjem uspelo dobiti hiter odgovor na neodgovorjene dopise (podrobnosti o tem postopku so v razdelku 2.9 *Letnega poročila 1998*). Nadaljnjih pet primerov je bilo rešenih po tem, ko je varuh človekovih pravic pritožniku zagotovil podrobnejši odgovor na njegove dopise.

Zgornje številke so znatno manjše od zadevnih števil za leto 2010 (91 oziroma 73). Do tega je prišlo zaradi postopkovnih sprememb v letu 2011. Prej je varuh človekovih pravic pritožbo v zvezi z neodgovarjanjem po navadi štel za rešeno, takoj ko je institucija poslala odgovor. Po pregledu tega pristopa je menil, da bi bilo do državljanov prijaznejše, če pritožnikom ne bi bilo

treba vložiti nove pritožbe, če niso bili zadovoljni z vsebino odgovora. Zato zdaj pritožnike poziva, naj predložijo pripombe. Veliko pritožnikov se odloči, da ne bodo dali pripomb. V takšnih primerih varuh človekovih pravic običajno zaključí preiskavo z ugotovitvijo, da nadaljnja preiskava ni potrebna. Po drugi strani pa nekateri pritožniki podajo razloge, zakaj niso zadovoljni z odgovorom institucije. Če varuh človekovih pravic meni, da bi lahko bili razlogi pritožnika upravičeni, nadaljuje svojo preiskavo in zaprosi institucijo za mnenje. Če pa meni, da je odgovor institucije zadovoljiv, primer

zaključí z ugotovitvijo, da ni bilo nobene nepravilnosti, ali sklepom, da nadaljnja preiskava ni potrebna, če je to primerno. Posledice novega pristopa, ki vplivajo na statistične podatke, se kažejo v manjšem številu primerov, ki jih varuh človekovih pravic zaključí kot primere, ki jih je rešila institucija, hkrati pa se je povečalo število primerov, pri katerih niso bile ugotovljene nepravilnosti ali pri katerih nadaljnja preiskava ni upravičena.

Pregled spisov in zaslišanje prič

V členu 3(2) Statuta evropskega varuha človekovih pravic je določeno, da morajo institucije EU varuhu predložiti vse podatke, ki jih je zahteval od njih, in mu omogočiti dostop do zadevnih spisov. Pooblastilo za pregled spisov varuhu človekovih pravic omogoča, da preveri popolnost in točnost podatkov, ki jih predloži zadevna institucija EU. V skladu s tem zmožnost varuha človekovih pravic, da opravi temeljito in popolno preiskavo, pomeni pomembno zagotovilo za pritožnika in javnost. Pooblastilo

Pritožbe in preiskave

varuha človekovih pravic za pregled spisov institucije se uporablja čedalje pogosteje in je bilo v letu 2011 uporabljeno v 38 primerih, v letu 2010 pa samo v 26.

V členu 3(2) statuta je določeno tudi, da morajo uradniki in drugi uslužbenci institucij EU pričati na zahtevo varuha človekovih pravic, čeprav jih še vedno obvezujejo ustrezna pravila Kadrovskih predpisov, predvsem njihova dolžnost varovanja poslovne tajnosti. Varuh človekovih pravic v letu 2011 ni uporabil pooblastila za zaslišanje prič.

S spremembo statuta iz leta 2008 je bila pojasnjena in okrepljena tudi zahteva po ohranjanju zaupnosti dokumentov in podatkov, pridobljenih med preiskavo. Spremenjeni statut določa, da se v zvezi z dostopom varuha človekovih pravic do tajnih podatkov ali dokumentov, zlasti občutljivih dokumentov v smislu člena 9 Uredbe št. 1049/2001⁷, upoštevajo pravila zadevne institucije EU o varovanju tajnosti. Institucije, ki predložijo take tajne podatke ali dokumente, morajo varuha človekovih pravic obvestiti o njihovi tajnosti. Poleg tega se varuh človekovih pravic vnaprej dogovori z zadevno institucijo o pogojih za obravnavo tajnih podatkov ali dokumentov in drugih podatkov, za katere velja obveznost varovanja poslovne tajnosti.

⁷ Uredba Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 1049/2001 z dne 30. maja 2001 o dostopu javnosti do dokumentov Evropskega parlamenta, Sveta in Komisije; UL L 145, str. 43.

1.2 Pregled pritožb, preučenih v letu 2011

Varuh človekovih pravic je v letu 2011 evidentiral⁸ 2 510 pritožb v primerjavi z 2 667 pritožbami v letu 2010. Od 2 544 obravnavanih pritožb⁹ jih je bilo 27 % (698 pritožb) v pristojnosti evropskega varuha človekovih pravic.

Skoraj 61 % pritožb, ki so bile prejete v letu 2011, je bilo predloženih prek interneta. Velik delež teh (53 %) je bil poslan prek elektronskega obrazca za pritožbe, ki je na voljo na spletnem mestu varuha človekovih pravic v 23 uradnih

človekovih pravic še vedno ostaja glavni način za pošiljanje dopisov, je bilo 50 zahtevkov poslanih z običajno pošto in po faksu. Znatno in trajno zmanjševanje števila zahtevkov za informacije v zadnjih nekaj letih (1 000 v letu 2010, 1 850 v letu 2009, 4 300 v letu 2008 in 4 100 v letu 2007) dokazuje uspešnost interaktivnega vodnika varuha človekovih pravic, ki je na njegovem spletišču na voljo od začetka januarja 2009. Zainteresiranim stranem omogoča pridobitev informacij brez predložitve zahtevka. Varuh človekovih pravic je v letu 2011 skupno obravnaval več kot 3 800 pritožb in zahtevkov za informacije.

Znatno in trajno zmanjševanje števila zahtevkov za informacije v zadnjih nekaj letih dokazuje uspešnost interaktivnega vodnika varuha človekovih pravic, ki je na njegovem spletišču na voljo od začetka januarja 2009.

Skoraj 61 % pritožb, ki so bile prejete v letu 2011, je bilo predloženih prek interneta.

jezikih EU. V letu 2011 je varuh človekovih pravic prejel več kot 1 200 zahtevkov za informacije in odgovoril nanje, medtem ko je takih zahtevkov v letu 2010 bilo približno 1 000. Čeprav e-pošta varuha

Evropski varuh človekovih pravic je začel 382 preiskav na podlagi pritožb in sprožil 14 dodatnih preiskav na lastno pobudo. Za primerjavo, leta 2010 je začel 323 preiskav in 12 dodatnih preiskav na lastno pobudo.

Preglednica 1.1: Primeri, obravnavani v letu 2011

Evidentirane pritožbe v letu 2011	2 510
Obravnavane pritožbe v letu 2011	2 544
Pritožbe, ki so bile v pristojnosti člana Evropske mreže varuhov človekovih pravic.	1 321
Pritožbe, ki so bile v pristojnosti evropskega varuha človekovih pravic	698
Od katerih je bilo:	198 pritožb nedopustnih 118 pritožb dopustnih, vendar ni bilo razlogov za začetek preiskave 382 preiskav sproženih na podlagi pritožb
Preiskave, sprožene na lastno pobudo	14
Zaključene preiskave	318 (vključno z 8 preiskavami na lastno pobudo)
Od katerih jih je bilo:	171 iz leta 2011 89 iz leta 2010 58 iz prejšnjih let

8. Razlikovanje med pritožbami, „evidentiranimi“ v danem koledarskem letu, in pritožbami, „prejetimi“ v istem obdobju in evidentiranimi v naslednjem letu.

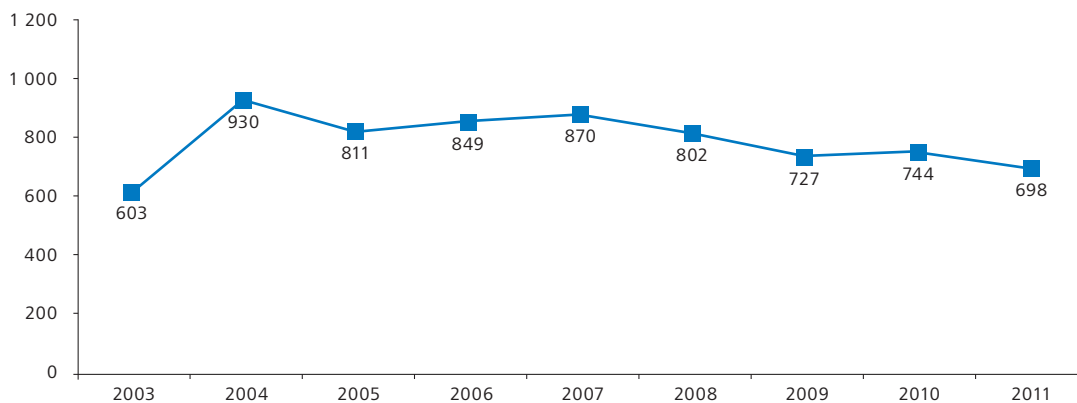
9. Statistična kategorija „obravnavanih“ pritožb pomeni, da je varuh človekovih pravic izvedel analizo, namenjeno ugotovitvi, ali pritožba (i) spada v njegovo pristojnost, (ii) ustreza merilom dopustnosti in (iii) daje razloge za začetek preiskave, ter v skladu s tem obvestil pritožnika. Zaradi časa, potrebnega za takšno analizo, se število „obravnavanih“ pritožb v danem letu razlikuje od števila „evidentiranih“ pritožb v istem letu. Število obravnavanih pritožb v določenem letu vključuje pritožbe, ki so bile evidentirane na koncu predhodnega leta in so bile obravnavane na začetku zadevnega leta. Ne vključuje pa pritožb, ki so bile evidentirane na koncu zadevnega leta in so bile obravnavane na začetku naslednjega leta.

Pritožbe in preiskave

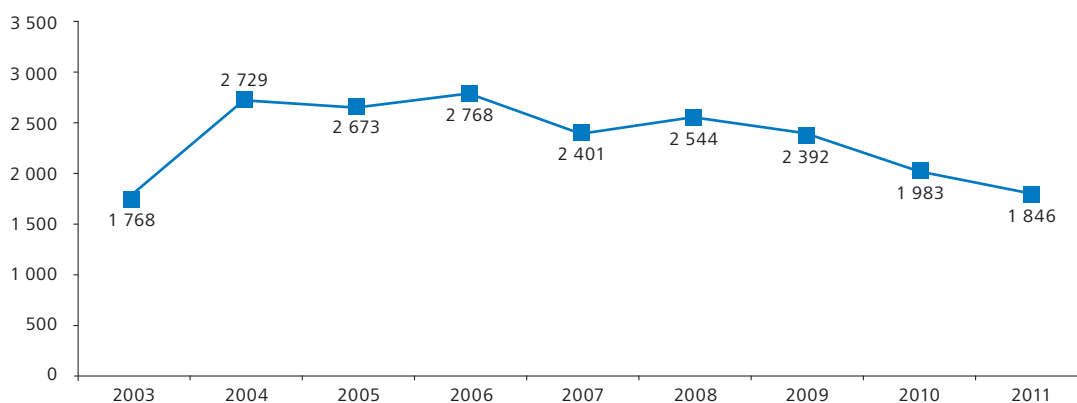
Kot kaže slika 1.1¹⁰, se je število pritožb v pristojnosti varuha človekovih pravic v zadnjih devetih letih povečalo. V letu 2003 jih je bilo najmanj, to je 603, v letu 2004 je ta številka znašala 930, kar je največ do zdaj, med letoma 2005 in 2008 pa se je število pritožb v povprečju gibalo med 800 in 900 ter se je od takrat nekoliko zmanjšalo.

Kot kaže slika 1.2¹¹, se je število pritožb zunaj pristojnosti varuha človekovih pravic v letu 2011 zmanjšalo na 1 846, kar je najmanjše število po letu 2003. Varuh človekovih pravic si še naprej prizadeva, da bi še bolj zmanjšal število pritožb, ki so zunaj njegovih pristojnosti. To poskuša doseči z zagotavljanjem jasnih informacij, kaj lahko naredi in česa ne, ter zagotavljanjem pomoči pritožnikom, da jih že prvič napoti na pravi naslov.

Slika 1.1: Število pritožb v okviru pristojnosti v letih od 2003 do 2011

Slika 1.2: Število pritožb zunaj pristojnosti v letih od 2003 do 2011

¹⁰. V letu 2005 je 335 predloženih pritožb, ki so bile v pristojnosti varuha človekovih pravic, obravnavalo isto temo. Za bolj natančno primerjavo med leti je bilo v sliki 1.1 upoštevanih samo 11 takih pritožb.

¹¹. V letu 2006 je 281 predloženih pritožb, ki niso bile v pristojnosti varuha človekovih pravic, obravnavalo isto temo. Za bolj natančno primerjavo med leti je bilo v sliki 1.2 upoštevanih samo 11 takih pritožb.

V preglednici 1.2 je podan pregled porazdelitve pritožb, evidentiranih v letu 2011, po državah. Običajno so pritožniki iz Nemčije, države EU z največ prebivalci, vložili največ pritožb, sledila pa je Španija. Vendar se je v letu 2011 to

spremenilo, tako da se je Španija dvignila z drugega na prvo mesto, sledijo pa ji Nemčija, Poljska in Belgija. Glede na število prebivalstva so največ pritožb vložili prebivalci Luksemburga, Cipra, Belgije, Malte in Slovenije.

Preglednica 1.2: Porazdelitev evidentiranih pritožb v letu 2011 po državah

Država	Število pritožb	Delež pritožb v %	Delež prebivalstva EU v %	Razmerje
Luksemburg	29	1,2	0,1	11,6
Ciper	26	1,0	0,2	5,2
Belgija	190	7,6	2,1	3,6
Malta	7	0,3	0,1	2,8
Slovenija	28	1,1	0,4	2,8
Bolgarija	71	2,8	1,6	1,8
Irska	38	1,5	0,9	1,7
Španija	361	14,4	9	1,6
Portugalska	71	2,8	2,1	1,3
Avstrija	52	2,1	1,7	1,2
Češka republika	64	2,5	2,1	1,2
Poljska	233	9,3	7,7	1,2
Finska	31	1,2	1,1	1,1
Slovaška	29	1,2	1,1	1,1
Litva	18	0,7	0,7	1,0
Madžarska	47	1,9	2	0,9
Grčija	53	2,1	2,3	0,9
Švedska	41	1,6	1,8	0,9
Danska	23	0,9	1,1	0,8
Nemčija	308	12,3	16,6	0,7
Latvija	9	0,4	0,5	0,7
Nizozemska	44	1,8	3,3	0,5
Francija	167	6,7	12,8	0,5
Združeno kraljestvo	141	5,6	12,3	0,5
Estonija	3	0,1	0,3	0,4
Romunija	42	1,7	4,4	0,4
Italija	97	3,9	11,9	0,3
Druge	137	5,5		
Ni znano	150	6,0		

Opomba: Količnik se izračuna tako, da se odstotek pritožb deli z odstotkom prebivalstva. Razmerje je večje od 1, če je zadevna država predložila več pritožb, kot bi bilo mogoče pričakovati glede na število njenega prebivalstva. Odstotki so bili zaokroženi na eno decimalno mesto.

V letu 2011 je 14 držav članic predstavljalo večji delež pritožb, kot bi bilo mogoče pričakovati glede na število njihovega prebivalstva, 12 jih je vložilo manj pritožb,

ena država članica (Litva) pa je vložila število pritožb, ki odraža dejansko število njenega prebivalstva.

Pritožbe in preiskave

Spodnja karta temelji na številu pritožb, ki jih je varuh človekovih pravic prejel iz vsake države članice glede na število njenega prebivalstva (glej opombo pri preglednici 1.2 v zvezi z izračunom razmerja).

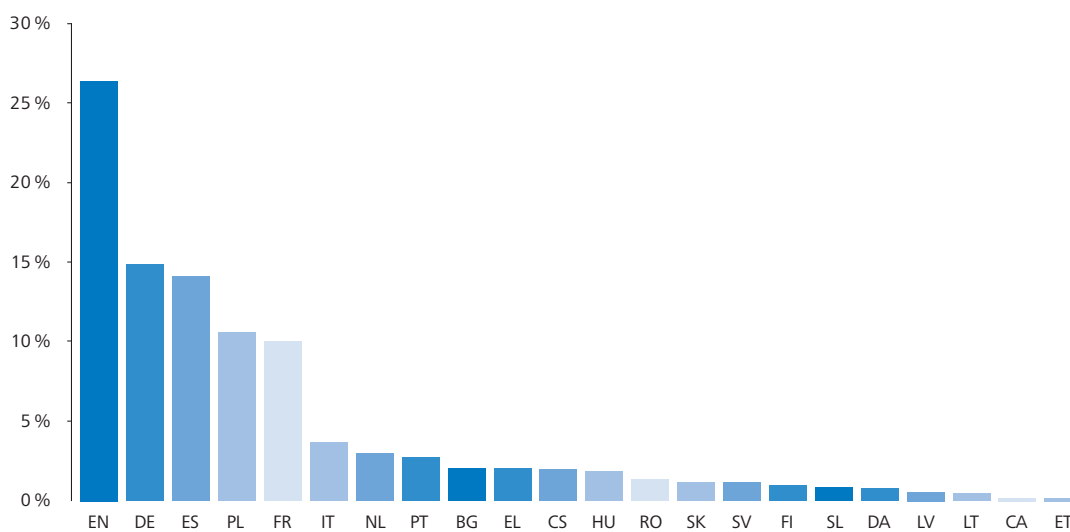
Količnik (% pritožb / % prebivalstva)

Pritožnik lahko evropskemu varuhu človekovih pravic predloži pritožbo v katerem koli od 23 uradnih jezikov EU¹². Kot kaže slika 1.3, je v letu 2011 večina pritožnikov vložila pritožbe v angleščini, sledita pa ji nemščina in španščina.

Slika 1.3: Porazdelitev pritožb glede na jezik

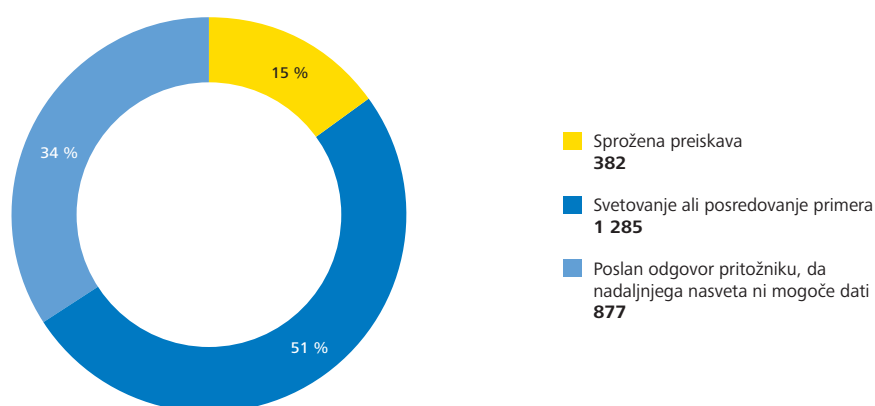

12. Angleščina, bolgarščina, češčina, danščina, estonščina, finščina, francoščina, grščina, irščina, italijanščina, latvijščina, litovščina, madžarščina, malteščina, nemščina, nizozemščina, poljščina, portugalščina, romunščina, slovaščina, slovenščina, španščina in švedščina. Po sporazumu, ki sta ga novembra 2006 podpisala evropski varuh človekovih pravic in španska vlada, se državljani varuhu človekovih pravic lahko pritožijo v vsakem od uradnih jezikov v Španiji (katalonskem/valencijskem, galicijskem in baskovskem). Varuh človekovih pravic je s podpisom tega sporazuma uskladil svojo prakso s sklepi Sveta EU iz junija 2005, ki zagotavljajo uporabo teh jezikov, da se španskim državljanom olajša sporazumevanje z institucijami EU.

Pritožbe in preiskave

Kot kaže slika 1.4, je varuh človekovih pravic lahko v več kot 65 % primerov pomagal pritožniku. To pomeni, da je bodisi začel preiskavo (15 % primerov) ali pa primer posredoval pristojnemu organu oziroma svetoval pritožniku, kam naj se obrne (51 %). Razdelek 1.7 tega poročila obravnava primere, ki jih je varuh človekovih pravic posredoval, ali primere, v katerih je pritožniku svetoval, kam naj se obrne. V 34 % primerov, ki jih je varuh človekovih pravic obravnaval v letu 2011, je ugotovil, da ne more dati nobenega nadaljnjega nasveta, in je v skladu s tem obvestil pritožnika. V nekaterih primerih je bil razlog za to dejstvo, da pritožnik ni navedel, zoper koga ali kaj se želi pritožiti.

Slika 1.4: Vrsta ukrepanja pri prejetih pritožbah

Opomba: Podatki v preglednici vključujejo 124 pritožb, evidentiranih proti koncu leta 2010 in obravnavanih v letu 2011. Vključenih ni 38 pritožb, evidentiranih proti koncu leta 2011, ki so še bile obravnavane ob koncu leta, da bi ugotovili, kako ukrepati.

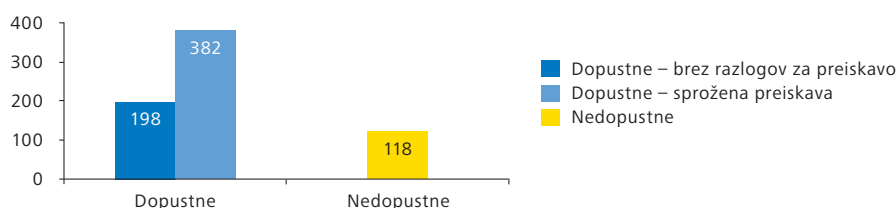
1.3 Analiza sproženih preiskav¹³

Kakor je že bilo navedeno, je varuh človekovih pravic v letu 2011 spremenil svoje poenostavljene postopke, da bi postali prijaznejši za državljane. To večinoma pojasni dejstvo, zakaj je sprožil večje število preiskav kot v letu 2010 in zakaj je v povprečju trajalo nekoliko dlje, da so bile preiskave v letu 2011 končane. Spremembe so privedle tudi do tega, da je varuh človekovih pravic zaključil

manj primerov, ki jih je rešila institucija, kot v letu 2010, hkrati pa je zaključil več primerov, pri katerih nadaljnja preiskava ni bila upravičena.

Vse pritožbe, ki so spadale v pristojnost varuha človekovih pravic, so bile nadalje obravnavane, da bi ugotovili, ali so dopustne. Od 698 pritožb, ki so spadale v pristojnost varuha človekovih pravic, je bilo za 198 od njih ugotovljeno, da so nedopustne, za nadaljnjih 118, ki so bile dopustne, pa varuh človekovih pravic ni našel razlogov za sprožitev preiskave.

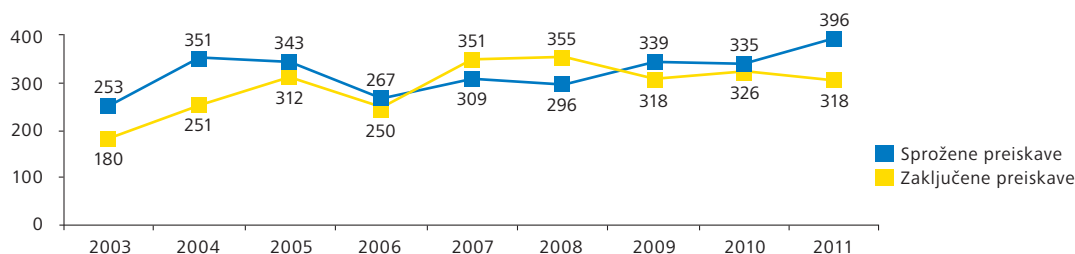
Slika 1.5: Pritožbe v pristojnosti evropskega varuha človekovih pravic

Varuh človekovih pravic je v letu 2011 na podlagi pritožb sprožil skupno 382 preiskav. To predstavlja povečanje za 15,5 % v primerjavi z letom 2010. Uvedel pa je tudi 14 preiskav na lastno pobudo.

Kot kaže slika 1.6, je bilo število preiskav, ki jih je varuh človekovih pravic sprožil v letu 2011, najvišje doslej in je preseglo število preiskav v letih 2004 (351) in 2005 (343).

Slika 1.6: Gibanje števila preiskav

13. Analiza v tem razdelku se sklicuje na število raziskav, ki so bile sprožene v letu 2011, in ne na skupno število obravnavanih preiskav v tem letu.

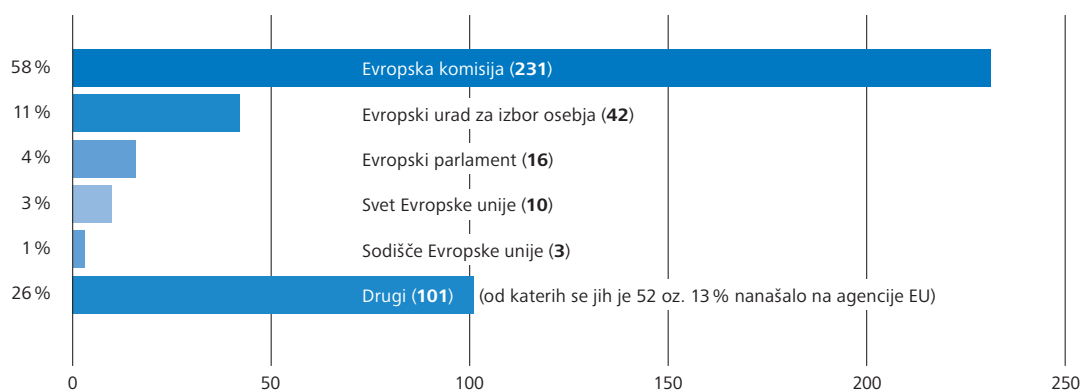
Pritožbe in preiskave

Večina preiskav, ki jih je varuh človekovih pravic sprožil v letu 2011, je zadevala Evropsko komisijo.

Večina preiskav, ki jih je varuh človekovih pravic sprožil v letu 2011, je zadevala Evropsko komisijo (na podlagi 231 pritožb oziroma 58 %). V letu 2010 je bilo takih preiskav 219. Glede na to, da je Komisija osrednja institucija EU, katere odločitve neposredno vplivajo na državljane, je logično, da je glavni predmet pritožb državljanov. Na drugem mestu je bil Evropski urad za izbor osebja (EPSO) z 42 preiskavami (35 v letu 2010). Število preiskav, ki jih je varuh človekovih pravic

sprožil v zvezi z Evropskim parlamentom, se je zmanjšalo za več kot polovico v primerjavi z letom 2010. Po drugi strani je v letu 2011 sprožil za tretjino več preiskav v zvezi s Svetom EU kot lani, število preiskav v zvezi s Sodiščem EU pa je ostalo podobno. Pomembno je omeniti, da lahko varuh človekovih pravic sproži samo preiskave v zvezi z delom Sodišča, ki ni sodne narave. Predmet nadaljnje 101 preiskave je bilo 35 drugih institucij, organov, uradov in agencij EU.¹⁴

Slika 1.7: Institucije in organi, ki so bile predmet preiskave

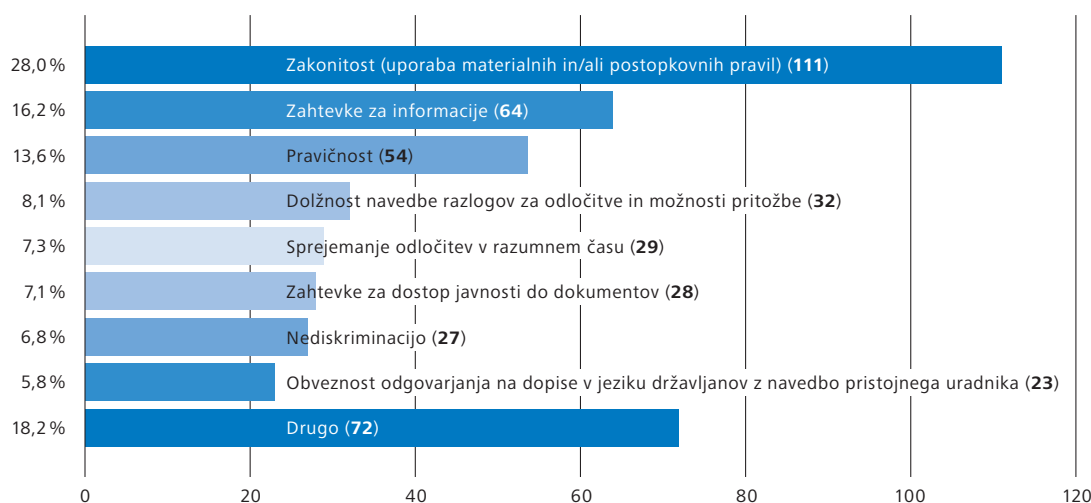
Opomba: Varuh človekovih pravic je v letu 2011 sprožil eno preiskavo, ki je bila povezana z več kot eno institucijo. Zato je seštevek vseh deležev večji od 100 %.

14. Evropski urad za boj proti goljufijam (16), Evropska služba za zunanje delovanje (11), Evropska agencija za zdravila (8), Evropski bančni organ (5), Eurojust (4), Evropska izvajalska agencija za izobraževanje, avdiovizualno področje in kulturo (4), Evropska investicijska banka (4), Agencija Evropske unije za temeljne pravice (3), Evropska fundacija zaboljšanje življenjskih in delovnih razmer (3), Evropska centralna banka (3), Evropsko računsko sodišče (3), Evropska agencija za varnost v letalstvu (3), Izvajalska agencija za vseevropsko prometno omrežje (2), Evropski ekonomsko-socialni odbor (2), Evropski nadzorni organ za zavarovanja in poklicne pokojnine (2), Evropski svet (2), Europol (2), Izvajalska agencija za raziskave (2), Evropska agencija za varnost omrežij in informacij (2), Izvajalska agencija Evropskega raziskovalnega sveta (2), Evropski organ za vrednostne papirje in trge (2), Urad za usklajevanje na notranjem trgu (2), Evropsko skupno podjetje za ITER in razvoj fuzijske energije (2), Odbor regij Evropske unije (1), Izvajalska agencija za konkurenčnost in inovativnost (1), Urad za uradne publikacije Evropskih skupnosti (1), Frontex (1), Evropski inštitut za enakost spolov (1), Evropska agencija za kemikalije (1), Evropski center za spremljanje drog in zasvojenosti z drogami (1), Evropska agencija za okolje (1), Evropska agencija za varno hrano (1), Evropska policijska akademija (1), Evropska agencija za pomorsko varnost (1) in Evropski center za preprečevanje in obvladovanje boleznih (1).

Glavne vrste domnevnih nepravilnosti, ki jih je varuh človekovih pravic preiskoval v letu 2011, so zadevale zakonitost (28 % preiskav), zahteve za informacije (16,2 %), pravičnost (13,6 %), dolžnost navedbe razlogov za odločitve in možnosti pritožbe (8,1 %), sprejemanje odločitev v razumnem času (7,3 %), zahteve za dostop javnosti do dokumentov (7,1 %), nediskriminacijo (6,8 %) in obveznost odgovarjanja na dopise v jeziku državljanov z navedbo pristojnega uradnika (5,8 %).

Slika 1.8: Domnevna nepravilnost je zadevala

Opomba: V nekaterih primerih je preiskava obravnavala dve ali več vrst domnevnih nepravilnosti. Zato je seštevek vseh deležev večji od 100 %.

Pritožbe in preiskave

1.4 Ugotovitve preiskav varuha človekovih pravic

Posamezni državljani so vložili skupno 82 % pritožb, ki so privedle do preiskav (253), medtem ko so podjetja, združenja in druge pravne osebe vložili 18 % pritožb (57).

Kot kaže slika 1.6 zgoraj, je varuh človekovih pravic v letu 2011 zaključil 318 preiskav. Od teh preiskav jih je 310 začel na podlagi pritožbe, osem pa na lastno pobudo.

Posamezni državljani so vložili skupno 82 % pritožb, ki so privedle do preiskav (253), medtem ko so podjetja, združenja in druge pravne osebe vložili 18 % pritožb (57).

Preglednica 1.3: Vir pritožb, ki so privedle do preiskav, zaključenih v letu 2011

Podjetja, združenja in druge pravne osebe	18 % (57)
Posamezni državljani	82 % (253)

Večina preiskav, ki jih je varuh človekovih pravic zaključil v letu 2011, je bila končanih v manj kot enem letu (66 %). Več kot tretjino, to je 36 %, jih je zaključil v treh mesecih. V zadnjo kategorijo so vključeni primeri, ki jih je varuh človekovih pravic lahko rešil zelo hitro, na primer tako, da je poklical zadevno institucijo in ji predlagal rešitev.¹⁵ Varuh človekovih pravic je več kot 80 % preiskav končal prej kot v 18 mesecih. Povprečno trajanje preiskave je bilo deset mesecev, v primerjavi z devetimi meseci v letu 2010.

Preglednica 1.4: Trajanje preiskave pri primerih, zaključenih v letu 2011

Povprečno trajanje preiskave	10 mesecev
Primeri, zaključeni prej kot v 3 mesecih	36 %
Primeri, zaključeni prej kot v 12 mesecih	66 %
Primeri, zaključeni prej kot v 18 mesecih	80 %

Opomba: Šteje se, da ima mesec 30 dni.

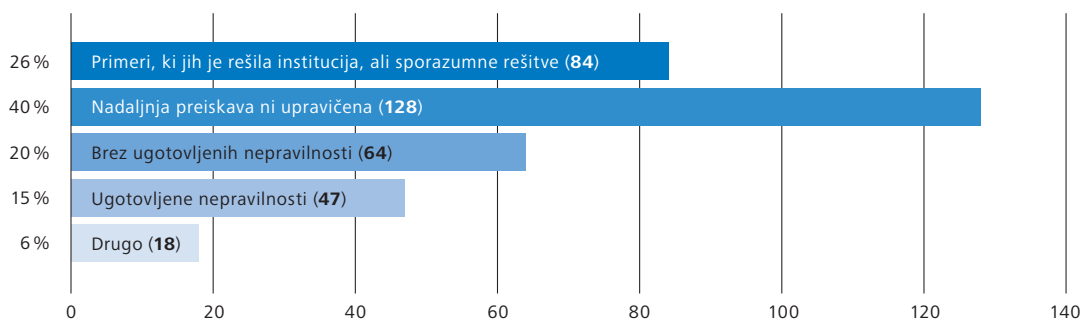
Kot kaže slika 1.9, je bil v 84 od vseh primerov, ki jih je varuh človekovih pravic zaključil v letu 2011, pozitiven izid dosežen, ko je zadevna institucija sprejela sporazumno rešitev ali pa je zadevo rešila. Varuh človekovih pravic ni ugotovil nepravilnosti v 64 primerih, odkril pa jih je v 47 drugih. V 13 od teh (v primerjavi s sedmimi v letu 2010) je zadevna institucija v celoti ali delno sprejela osnutek priporočila. Varuh človekovih pravic je 35 primerov zaključil s kritično oceno (glej sliko 1.10). V 39 primerih je varuh človekovih pravic podal dodatne pripombe, namenjene izboljšanju prihodnje učinkovitosti zadevne institucije. Ugotovitve so podrobneje opisane v nadaljevanju.¹⁶

¹⁵ Ta podatek vključuje primere, pri katerih bi varuh človekovih pravic opravil popolno preiskavo, če pritožnik ne bi umaknil pritožbe. Vključuje tudi primere, pri katerih je varuh človekovih pravic opravil preiskavo, ki jo je potem zaključil, ker se je pritožnik odločil za tožbo na sodišču.

¹⁶ Analiza, ki sledi, temelji na preiskavah, ki so bile končane leta 2011. Varuh človekovih pravic je lahko podal več različnih ugotovitev, če je bila v preiskavi obravnavana več kot ena obtožba ali zahtevk.

Slika 1.9: Rezultati preiskav, zaključenih v letu 2011

Opomba 1: V nekaterih primerih je varuh človekovih pravic zaključil preiskave iz dveh ali več razlogov. Zato je seštevek vseh deležev večji od 100%.

Opomba 2: V enem primeru, v katerem je varuh človekovih pravic ugotovil nepravilnosti, je preiskavo zaključil s kritično oceno in osnutkom priporočila, ki ju je institucija v celoti sprejela.

Brez nepravilnosti

V letu 2011 je varuh človekovih pravic zaključil 64 primerov, pri katerih ni ugotovil nobenih nepravilnosti. Ugotovitev, da ni prišlo do nepravilnosti, ni nujno neugoden izid za pritožnika, ki od zadevne institucije prejme vsaj temeljito obrazložitev dejanja. Pritožnik ima korist tudi od neodvisne analize primera, ki jo opravi varuh človekovih pravic. Kot dokazuje primer v nadaljevanju, je taka ugotovitev hkrati tudi oprijemljiv dokaz, da je zadevna institucija ravnala v skladu z načeli dobrega upravljanja.

Pravica do prostega gibanja v EU

Pri irskem državljanu, ki živi na Nizozemskem, so odkrili degenerativno bolezen in mu predpisali paliativna zdravila, ki vsebujejo konopljo. Večkrat je poskušal dobiti dovoljenje za kratek obisk družine na Irskem. Vendar so irski organi navedli, da bo pri vstopu v državo aretiran zaradi posedovanja prepovedanih drog. Komisiji je predložil pritožbo zoper kršitev, ta pa je ugotovila, da Irska ni kršila zakonodaje EU. Obrnil se je na varuha človekovih pravic, ki je po preiskavi (primer **2062/2010/JF**) ugotovil, da v ravnanju Komisije ni bilo nepravilnosti. Ta primer je zadeval določbe schengenskega pravnega reda, ki še niso bile zavezujoče za Irsko. Ta je zato lahko zakonito uporabljala

Ugotovitev, da ni prišlo do nepravilnosti, ni nujno neugoden izid za pritožnika, ki od zadevne institucije prejme vsaj temeljito obrazložitev dejanja.

svojo zakonodajo o prepovedanih drogah brez upoštevanja navedenega pravnega reda. Ne glede na to ugotovitev je ta primer varuha človekovih pravic močno ganil. V skladu s tem je irskega varuha človekovih pravic in predsednika irske komisije za človekove pravice obvestil o tem in ju pozval, naj ukrepata tako, kot se jima zdi primerno.

Pritožbe in preiskave

Dodatne pripombe

Kadar varuh človekovih pravic ne ugotovi nepravilnosti ali ugotovi, da ni razlogov za nadaljevanje preiskave, lahko prav tako poda dodatne pripombe, če vidi priložnost za izboljšanje kakovosti upravljanja v zadevni instituciji. Dodatne pripombe ne smemo razumeti kot kritiko institucije, na katero je naslovljena, temveč je njen cilj svetovati instituciji, kako lahko izboljša določeno prakso, da bi izboljšala kakovost storitev, ki jih zagotavlja državljanom. Varuh človekovih pravic je v letu 2011 pripravil dodatne pripombe v 39 primerih, med drugim v naslednjih:

Domnevna zavrnitev odobritve popolnega dostopa do dokumenta

Komisar, pristojen za trgovino, se je leta 2008 srečal s predstavniki podjetniške organizacije. Organizacija civilne družbe je želela dostop do zapisnika tega sestanka in dobila samo del zapisnika. Pritožila se je varuhu človekovih pravic (primer **1633/2008/DK**), ki je ugotovil, da Komisija ni zadostno utemeljila svoje odločitve o zavrnitvi dostopa do nekaterih delov dokumenta in izbrisu razdelka iz dokumenta. V svojem odgovoru je Komisija navedla spremenjene razloge za svojo odločitev in je odobrila dostop do dela, ki je bil prej izbrisan. Varuh človekovih pravic je zavzel stališče, da je bil odgovor Komisije na njegov predlog za sporazumno rešitev večinoma zadovoljiv. Kljub temu je podal dodatno pripombo, v kateri je opomnil, da se institucije ne morejo odločiti, da so nekateri deli obstoječih dokumentov „poddokumenti“ ali drugi dokumenti samo zaradi tega, ker vsebujejo drugo vrsto informacij. Poleg tega bi morale institucije sklicevanja na priloge obravnavati kot sestavne dele zadevnih dokumentov in jih ne bi smele izključevati iz analize, ko obravnavajo zahtevek za dostop do dokumentov.

Primeri, ki jih je rešila institucija, in sporazumne rešitve

Varuh človekovih pravic si, če je le mogoče, prizadeva doseči rezultat, s katerim sta zadovoljna pritožnik in institucija, zoper katero je vložena pritožba. Za doseganje takih rezultatov, ki pripomorejo h krepitvi odnosov med institucijami in državljani ter k izogibanju dragim in dolgotrajnim sodnim postopkom, je bistveno sodelovanje institucij EU.

V letu 2011 je v 84 primerih institucija zadevo rešila ali pa je sprejela sporazumno rešitev. V nadaljevanju je opisan primer enega od takšnih primerov.

Pomanjkanje informacij

Potres in cunami sta na Japonskem v marcu 2011 poškodovala jedrsko elektrarno v Fukušimi, kar je privedlo do povečanega jedrskega onesnaženja okoliškega območja. Varuh človekovih pravic je prejel več pritožb državljanov, ki so trdili, da ni na voljo informacij o spremembah najvišjih dovoljenih ravni radioaktivnega onesnaženja živil, ki jih je EU uvozila iz Japonske. Ko je varuh človekovih pravic Komisiji postavil vprašanje (v preiskavi na lastno pobudo **OI/5/2011/BEH**), je ta pojasnila, da je EU takoj po nesreči sprožila mehanizme za izredne razmere, ki jih je sprejela po nesreči v Černobilu. Med temi so bile najvišje dovoljene ravni radioaktivnega onesnaženja živil, ki so bile višje od japonskih ravni. Aprila 2011 je Komisija znižala najvišje dovoljene ravni, da bi jih uskladila z japonskimi.

Kadar varuh človekovih pravic pri preiskavi predhodno ugotovi nepravilnost, poskuša vedno doseči sporazumno rešitev, če je to mogoče. Med letom je bilo po doseženi sporazumni rešitvi zaključenih deset primerov, vključno s primerom, opisanim v nadaljevanju. Ob koncu leta 2011 se je 28 predlogov za sporazumno rešitev še vedno preučevalo.

bo na njej pojasnjena jezikovna politika. Pritožnik je bil v celoti zadovoljen s spremenjeno jezikovno politiko urada UUNT. Varuh človekovih pravic je urad UUNT pohvalil za odgovor in je primer štel za rešen.

Kadar varuh človekovih pravic pri preiskavi predhodno ugotovi nepravilnost, poskuša vedno doseči sporazumno rešitev, če je to mogoče.

Nezakonita jezikovna politika

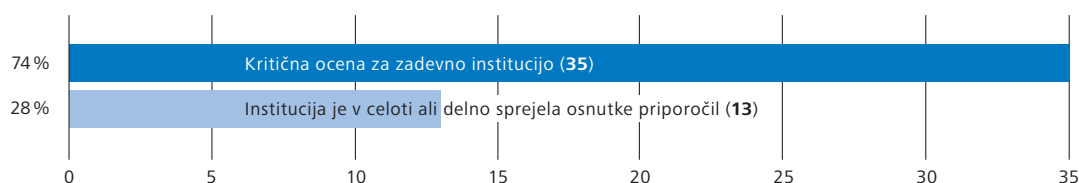
Poljski državljani je ugotovil, da je bilo spletno mesto Urada za usklajevanje na notranjem trgu (UUNT) na voljo samo v angleščini, francoščini, nemščini, italijanščini in španščini. Uradu UUNT je po e-pošti poslal sporočilo v poljščini, v katerem je navedel, da spletno mesto ni na voljo v poljščini, in ga prosil, naj odpravi nepravilnost, za katero je menil, da je nezakonita. Urad UUNT je odgovoril v angleščini in navedel, da lahko na e-pošto odgovarja samo v enem od petih prej navedenih delovnih jezikov. Pritožniku je svetoval, naj nadaljnja vprašanja pošlje v enem od teh jezikov. Pritožnik se je nato obrnil na varuha človekovih pravic (primer **2413/2010/MHZ**), ki je začel preiskavo v zvezi z njegovimi trditvami. Urad UUNT je po preiskavi varuha človekovih pravic spremenil svojo prakso, tako da odgovarja na vprašanja v vseh 23 uradnih jezikih EU. Urad je tudi navedel, da bo domača stran njegovega spletnega mesta na voljo v vseh teh jezikih in da

V nekaterih primerih je pritožbo mogoče rešiti ali doseči sporazumno rešitev, če zadevna institucija pritožniku ponudi odškodnino. V teh primerih gre za dejanja *ex gratia*, to pomeni brez priznanja pravne odgovornosti in brez oblikovanja pravnega precedensa.

Ugotovljene nepravilnosti

Varuh človekovih pravic je zaključil, da so bile v 15 % primerov, zaključenih v letu 2011, ugotovljene nepravilnosti. V 35 takih primerih je preiskavo zaključil s kritično oceno za zadevno institucijo (33 primerov v letu 2010). Poleg tega je zaključil 13 primerov, ko je institucija, zoper katero je bila vložena pritožba, sprejela njegov osnutek priporočila.

Slika 1.10: Preiskave, pri katerih so bile ugotovljene nepravilnosti

Opomba: V okviru ene preiskave, v kateri je varuh človekovih pravic ugotovil nepravilnost, je institucija delno sprejela osnutek priporočila, vendar pa je obenem varuh človekovih pravic izrekel tudi kritično oceno. Zato je seštevek vseh deležev večji od 100 %.

Pritožbe in preiskave

Kritične ocene

Če sporazumna rešitev ni mogoča ali če iskanje take rešitve ni uspešno, lahko varuh človekovih pravic zaključi primer s kritično oceno za zadevno institucijo ali pa sestavi osnutek priporočila. Varuh človekovih pravic običajno sestavi kritično oceno, če (i) je prepozno, da bi zadevna institucija nepravilnost odpravila, (ii) se zdi, da nepravilnost nima splošnih posledic, ali (iii) se zdi, da nadaljnji ukrepi varuha človekovih pravic niso potrebni. Varuh človekovih pravic sestavi kritično oceno tudi, če meni, da osnutek priporočila ne bi bil uporaben za ta namen. Enako ukrepa v primerih, kadar zadevna institucija ne sprejme osnutka priporočila in kadar se mu ne zdi primerno, da bi Parlamentu predložil posebno poročilo.

Kritična ocena pritožniku potrjuje, da je bila njegova pritožba upravičena. Prav tako pa zadevni instituciji pokaže, kaj je naredila narobe, tako da se lahko v prihodnje izogne podobnim nepravilnostim.

Kritična ocena pritožniku potrjuje, da je bila njegova pritožba upravičena. Prav tako pa zadevni instituciji pokaže, kaj je naredila narobe, tako da se lahko v prihodnje izogne podobnim nepravilnostim. Naslednji primer predstavlja okoliščine, ki lahko privedejo do tega, da varuh človekovih pravic poda kritično oceno.

Zavajajoče informacije

Ko je aprila 2010 izbruhnil islandski vulkan, je bilo v Evropi ukinjenih na tisoče letov. Komisija je 4. maja 2010 na različnih spletnih mestih objavila informacije za oškodovane letalske potnike, vključno z dokumentom z vprašanji in odgovori. Naslednji dan je združenje letalskih prevoznikov *European Regions Airline Association* Komisiji po e-pošti poslalo sporočilo in jo opozorilo na informacije, za katere je menilo, da so zavajajoče. Zlasti so opozorili, da je dokument napačno namigoval, da imajo potniki v vseh primerih, ki vključujejo zamujeno prtljago, samodejno pravico do odškodnine. Komisija je potrebovala dva tedna, da je sklenila, da je del informacij res zavajajoč, in več kot en mesec, da je te informacije umaknila z zadevnega spletnega mesta. V primeru **1301/2010/GG** je varuh človekovih pravic kritiziral Komisijo zaradi objave zavajajočih informacij. Ugotovil je tudi, da je bil čas, ki ga je Komisija potrebovala za umik informacij s spletnega mesta, nesprejemljivo dolg. Varuh človekovih pravic je menil, da je bilo potrebno veliko hitrejše ukrepanje, saj se je pomembnost informacij zmanjševala, ko so se razmere na evropskih letališčih začele normalizirati.

Nadaljnje ukrepanje pri kritičnih ocenah in dodatnih pripombah

Varuh človekovih pravic za zagotovitev, da se institucije učijo iz svojih napak in da bi se v prihodnosti izognile nepravilnostim, letno obvešča javnost o svojih ugotovitvah o nadaljnjih ukrepih institucij v zvezi s kritičnimi ocenami in dodatnimi pripombami. To naredi s študijo, ki jo objavi na svojem spletnem mestu.

Nadaljnje ukrepanje v zvezi s kritičnimi ocenami in dodatnimi pripombami, podanimi v letu 2010¹⁷

Varuh človekovih pravic je zadevne institucije pozval, naj v šestih mesecih odgovorijo na kritične ocene in dodatne pripombe, ki jih je podal v letu 2010. Odgovore je prejel na vse ocene in pripombe, čeprav v nekaterih primerih z zamudo.

V nekaterih primerih je bilo nadaljnje ukrepanje v zvezi s kritičnimi ocenami in dodatnimi pripombami vzorno, kar jasno kaže, da odgovorni vidijo pomembnost te naloge pri izboljševanju storitev, ki jih zagotavljajo državljanom. V drugih primerih pa je bil odziv obramben in je razočaral, kar kaže, da morajo varuh človekovih pravic in institucije narediti še veliko za zagotovitev odličnosti uprave EU. Če upoštevamo kritične ocene in dodatne pripombe iz leta 2010 skupaj, je bilo nadaljnje ukrepanje zadovoljivo v 78 % primerov. Nadaljnje ukrepanje v zvezi z dodatnimi pripombami je bilo zadovoljivo v 95 % primerov, stopnja zadovoljivega nadaljnega ukrepanja pri kritičnih ocenah pa je bila znatno nižja, saj je znašala 68 %.

Če upoštevamo kritične ocene in dodatne pripombe iz leta 2010 skupaj, je bilo nadaljnje ukrepanje zadovoljivo v 78 % primerov.

Sedem primerov nadaljnega ukrepanja je treba posebej omeniti kot primere, ki bi morali biti za zgled drugim institucijam, kako se najbolje odzvati na kritične ocene in dodatne pripombe. Zadevajo Parlament (1825/2009/IP), Komisijo (485/2008/PB, 1039/2008/FOR,

1658/2008/PB in 1302/2009/TS), Evropski urad za boj proti goljufijam (OLAF) (182/2010/MHZ) ter Evropsko agencijo za upravljanje in operativno sodelovanje na zunanjih mejah držav članic Evropske unije (Frontex) (923/2009/FOR).

Osnutki priporočil

Kadar je mogoče, da zadevna institucija nepravilnost odpravi, ali kadar so nepravilnosti posebno resne oziroma imajo splošne posledice, varuh človekovih pravic po navadi zadevni instituciji ali instituciji, zoper katero je bila podana pritožba, pošlje osnutek priporočila. V skladu s členom 3(6) Statuta evropskega varuha človekovih pravic mora institucija poslati podrobno mnenje v treh mesecih.

V letu 2011 je varuh človekovih pravic izdal 25 osnutkov priporočil, kar vključuje tudi primer, opisan v nadaljevanju. Poleg tega je 10 osnutkov priporočil iz leta 2010 privedlo do odločitev v letu 2011, trije nadaljnji primeri pa so bili zaključeni po osnutkih priporočil, sestavljenih v letu 2009. Varuh človekovih pravic je zaključil 13 primerov med letom, ko

je institucija v celoti ali delno sprejela osnutek priporočila. Varuh človekovih pravic je osem primerov zaključil s kritično oceno. Ob koncu leta 2011 se je še vedno obravnavalo 21 osnutkov priporočil, trije iz leta 2010 in 18 iz leta 2011.

¹⁷. Študija varuha človekovih pravic o nadaljnjem ukrepanju je na voljo na spletnem naslovu: <http://www.ombudsman.europa.eu/en/cases/followup.faces/en/11058/html.bookmark>

Pritožbe in preiskave

Odprtost, dobro upravljanje in nediskriminacija

Komisija redno opravlja javna posvetovanja, tako da lahko državljani, združenja in druge zainteresirane strani sodelujejo pri sprejemanju odločitev EU. Leta 2010 se je španski odvetnik pritožil varuhu človekovih pravic (primer **640/2011/AN**), da je Komisija posvetovanje o obdavčevanju finančnega sektorja objavila samo v angleščini, francoščini in nemščini. Komisija je priznala, da bi lahko jezikovne ovire državljane omejevale pri sodelovanju v njenih posvetovanjih. Kljub temu pa je trdila, da bi lahko čas in viri omejili večjezičnost in da ni bilo potrebno objaviti posvetovanj v vseh jezikih EU. Varuh človekovih pravic je sklenil, da omejevalna jezikovna politika Komisije predstavlja nepravilnost, in Komisijo pozval, naj svoja posvetovanja objavi v vseh 23 jezikih EU ali zagotovi prevode na zahtevo. Rok, v katerem je morala Komisija predložiti podrobno mnenje o priporočilu, je bil 29. februar 2012.

Posebna poročila

Če institucija Unije na osnutek priporočila ne da zadovoljivega odgovora, lahko varuh človekovih pravic pošlje posebno poročilo Evropskemu parlamentu. Posebno poročilo lahko vključuje priporočila.

Kot poudarja *Letno poročilo evropskega varuha človekovih pravic 1998*, je možnost predstavitve posebnega poročila Parlamentu neprecenljiva za njegovo delo. Posebno poročilo Evropskemu parlamentu je zadnji bistveni ukrep, ki ga varuh človekovih pravic lahko izvede pri obravnavi primera. Razlog za to je, da so resolucije, ki jih sprejme Parlament, in pooblastila, ki jih izvaja, stvar politične presoje te institucije. Varuh človekovih pravic seveda zagotovi vse podatke in pomoč, ki bi jih Parlament lahko potreboval pri obravnavi posebnega poročila.

V skladu s Poslovnikom Evropskega parlamenta je za odnose Parlamenta z varuhom človekovih pravic pristojen Odbor za peticije. Varuh človekovih pravic se je na seji Odbora za peticije 12. oktobra 2005 zavezal, da bo v skladu s členom 205(3) Poslovnika Parlamenta nastopil pred Odborom, kadar bo Parlamentu predstavil posebno poročilo.

Varuh človekovih pravic v letu 2011 Parlamentu ni predložil nobenih posebnih poročil.

1.5 Nadvse uspešni primeri, ki predstavljajo najboljšo prakso

Najboljšo prakso prikazuje deset nadvse uspešnih primerov, zaključenih v letu 2011. Pripravljenost institucij do sodelovanja z varuhom človekovih pravic za doseganje zadovoljivih rešitev pritožb je pomemben izraz njihove zavezanosti načelu storitvene kulture. V nekaterih primerih se je tudi konstruktivno sodelovanje pritožnika izkazalo za bistveno za doseganje rešitev, ki ustrezajo obema stranema.

diskriminacijo na spletnem mestu Evropskega urada za izbor osebja (EPSO). Pritožnik je izpodbijal izjavo urada EPSO, da lahko zaradi operativnih razlogov odgovarja samo na vprašanja, predložena v angleščini, francoščini ali nemščini. Urad EPSO je pojasnil, da je njegovo spletno mesto namenjeno dvema različnima skupinama, in sicer (i) kandidatom v izbirnih postopkih in (ii) splošni javnosti. V zvezi s prvo skupino je urad EPSO navedel svoje razloge za mišljenje, da je dopisovanje s kandidati v izbirnih postopkih lahko omejeno na dopisovanje v angleščini, francoščini in nemščini. Pritožnik temu

| Najboljšo prakso prikazuje deset nadvse uspešnih primerov, zaključenih v letu 2011.

Primer [3264/2008/GG](#) predstavlja enega od takih primerov. Varuh človekovih pravic je Komisijo in zlasti njen Generalni direktorat za informacijsko družbo in medije pohvalil za konstruktivni pristop k temu primeru. Komisija je delodajalcu pritožnika sporočila domneve v zvezi s pritožnikom in njegovo ženo, ki so presegale domnevo, da morda v tem primeru obstaja navzkrižje interesov. Komisija je v odgovoru predložila osnutek dopisa, ki ga je nameravala poslati delodajalcu pritožnika za pojasnitev zadeve. Po nadaljnjih dopisovanjih med pritožnikom, varuhom človekovih pravic in Komisijo se je slednja strinjala, da bo spremenila naveden dopis. Komisija je v dopisu, ki je bil poslan, priznala, da je prekoračila svoje dolžnosti, ki se izrecno zahtevajo, ko je sporočila domneve o pritožniku in njegovi ženi. Komisija je še navedla, da so se te domneve naknadno izkazale za neutemeljene.

Drug primer koristnega sodelovanja med varuhom človekovih pravic, pritožnikom in institucijo je primer [2533/2009/VIK](#), ki je obravnaval domnevno jezikovno

ni nasprotoval. V zvezi z drugo skupino je urad EPSO navedel, da vse zahteve državljanov za informacije obravnava enako in da je edina razlika, da lahko zaradi morebitne potrebe po prevajanju traja dlje, da se poda odgovor na zahtevek, predložen v jeziku, ki ni angleščina, francoščina ali nemščina. Pritožnik je sprejel razlago urada EPSO, vendar je menil, da bi morale biti te informacije objavljene na spletnem mestu urada EPSO. V zvezi s tem je podal natančne in konstruktivne predloge, na kar se je urad EPSO odzval pozitivno.

Glede na visoko število primerov v zvezi s preglednostjo, ki jih varuh človekovih pravic obravnava vsako leto, so nadvse uspešni primeri na tem področju še posebno dobrodošli. Primer [2497/2010/FOR](#) je obravnaval zavrnitev odobritve javnega dostopa do seznama sodelujočih na javnem zaslišanju, ki ga je organiziral Odbor evropskih bančnih nadzornikov (CEBS). Glede na to, da je odbor CEBS 1. januarja 2011 nadomestil Evropski bančni organ (EBA), je bila preiskava varuha človekovih

Pritožbe in preiskave

pravic naslovljena na slednjega. EBA je navedel, da je sprejel takojšnje ukrepe za uskladitev z vsemi zahtevami glede preglednosti. V znak zavezanosti je soglašal, da bo pritožniku poslal seznam sodelujočih, ki ga je imel odbor CEBS.

V odzivu na osnutek priporočila varuha človekovih pravic se je Evropska agencija za zdravila (EMA) strinjala, da zagotovi javni dostop do poročil o domnevnih resnih neželenih učinkih za farmacevtske izdelke. Pri zaključitvi primera [3106/2007/FOR](#) je varuh človekovih pravic priznal pomemben napredek, ki ga je agencija EMA naredila pri doseganju večje preglednosti dela.

Kmalu po tem, ko je varuh človekovih pravic začel preiskavo v primeru [2609/2010/BEH](#), ga je pritožnik obvestil, da mu je Komisija odobrila neomejen dostop do vseh zahtevanih dokumentov. Dokumenti so bili povezani z obrazložitvenim sporočilom Komisije o uporabi člena 296 Pogodbe na področju javnih naročil za obrambo. Komisija je najprej trdila, da zahtevane dokumente v celoti zajemajo izjeme, ki so določene v drugi alineji člena 4(1)(a) Uredbe št. 1049/2001 v zvezi z „obrambnimi in vojaškimi zadevami“.

Nazadnje je treba v zvezi s preglednostjo navesti še primer [3072/2009/MHZ](#), ki je obravnaval neuspešnost Komisije pri skrbnem obravnavanju pritožbe v zvezi z njenim registrom zastopnikov interesov („register za preglednost“). Nevladna organizacija se je pritožila glede podatkov v zvezi s proračunom za lobiranje določene interesne skupine, ki jo je Komisija vključila v svoj register. Varuh človekovih pravic je podal predlog za sporazumno rešitev in navedel, da bi Komisija lahko zadevno interesno skupino zaprosila za razlago njenih stroškov za

lobiranje. Predlagal je tudi, da bi Komisija lahko določila in javno objavila splošna pravila v zvezi s (i) svojimi postopki za obravnavanje pritožb glede registra, (ii) tem, kako bi interesne skupine morale izračunavati svoje proračune za lobiranje, in (iii) tem, kako bi te skupine morale sporočati svoje upravičene dejavnosti za potrebe registra. Komisija je sprejela vse te predloge.

Urad za usklajevanje na notranjem trgu (UUNT) se je strinjal s spremembo svoje jezikovne politike v skladu z odzivom na preiskavo varuha človekovih pravic v primeru [2413/2010/MHZ](#). Varuh človekovih pravic je trdil, da načelo dobrega upravljanja zahteva, da institucije, organi, uradi in agencije EU, kolikor je to mogoče, zagotavljajo informacije državljanom EU v njihovem jeziku. Zaradi tega se je urad UUNT strinjal, da bo sprejemal pisna vprašanja vseh državljanov Unije v vseh jezikih, ki so navedeni v členu 55(1) PEU, in da bo pošiljal odgovore v istem jeziku. Urad je tudi navedel, da bo domača stran njegovega spletnega mesta na voljo v vseh jezikih EU in da bo na njej pojasnjena jezikovna politika.

Primeri [1804/2009/MHZ](#) in [899/2011/TN](#) sta obravnavala dve določbi Listine o temeljnih pravicah, in sicer vključevanje invalidnih oseb in načelo pravičnosti.¹⁸ Natančneje, primera sta obravnavala določbo v Kadrovskih predpisih EU, v skladu s katero se lahko otroški dodatek za nepreskrbljenega otroka uslužbenca podvoji, če njegov otrok trpi za hudo boleznijo, zaradi katere ima uslužbenec visoke stroške. V prvem primeru se je Parlament strinjal, da bo upošteval odločitve svojih uslužbencev za delo s krajšim delovnim časom, ko se je odločal o primerih, pri katerih je zadevni uslužbenec težko dokazal visoke stroške

18. Člen 26 in člen 41(1) Listine.

zaradi invalidnosti otroka. V drugem primeru se je Komisija strinjala, da bi morala pritožniku plačevati dvojni dodatek od dneva, ko je začel delati kot uradnik EU in ne od dneva, ko je zaprosil za zvišanje dodatka. Ta primer je bil zaključen hitro po tem, ko je Komisija pozitivno odgovorila na vrsto vprašanj, ki ji jih je varuh človekovih pravic postavil v dopisu o uvedbi preiskave.

Varuh človekovih pravic je pozdravil ukrepe, ki jih je Komisija sprejela v primeru **1786/2010/PB**, da bi financiranje EU za raziskave postalo manj birokratsko. Primer je obravnaval tako imenovana sredstva za „predfinanciranje“, ki jih Komisija izplača v okviru sedmega okvirnega programa za raziskave.

Pritožnik je nasprotoval dejstvu, da je Komisija od prejemnikov financiranja EU zahtevala, da prejeta sredstva ustvarjajo obresti v korist proračuna EU. Pritožnik je trdil, da je ta obveznost birokratska in nesorazmerna. Varuh človekovih pravic je ugotovil, da si je ustrezne določbe v finančni uredbi in povezane izvedbene določbe mogoče razlagati tako, da podpirajo stališče pritožnika, zlasti ob upoštevanju splošnega načela pravičnosti. Poleg tega je sprejel stališče, da nalaganje obveznosti, ki ustvarjajo nesorazmerna bremena za prejemnike, ni v skladu z načelom dobrega finančnega poslovanja. Komisija je v odgovoru razglasila nova pravila in prakse, katerih namen je izvajati osnutek priporočila varuha človekovih pravic v tem primeru. Komisija je te spremembe uvedla s takojšnjim učinkom. Na splošno se je Komisija strinjala z varuhom človekovih pravic, da bi bilo treba načelo dobrega finančnega poslovanja smiselno uporabljati glede na politike, ki se izvajajo, in njihov okvir. Izrazila je namero, da bo temu pristopu sledila tudi na zakonodajni ravni.

1.6 Tematska analiza zaključenih preiskav

Vse odločbe, ki jih varuh sprejme po končani preiskavi, so običajno objavljene na njegovi spletni strani (<http://www.ombudsman.europa.eu>) v angleščini in jeziku pritožbe, če ta ni angleščina. Pripravi se tudi povzetek vsake odločbe v angleščini. Povzetki izbranih primerov se objavijo na spletnem mestu v vseh 23 uradnih jezikih EU. Ti povzetki prikazujejo različne teme ter institucije Unije, zajete v 318 odločbah, ki jih je varuh človekovih pravic sprejel po končanih preiskavah v letu 2011, ter različne razloge za končanje.

V tem razdelku so predstavljeni najpomembnejše ugotovitve iz zakonov in dejstev, ki jih vsebujejo odločitve varuha človekovih pravic v letu 2011, s katerimi so bile zaključene preiskave. Vključuje primere, ki so imeli močan vpliv v zvezi s spodbujanjem preglednosti in dobrega upravljanja v institucijah EU, primere, ki so privedli do posebno pozitivnega izida za pritožnika, in primere, ki so varuhu človekovih pravic omogočili, da je pojasnil pomembne vidike zakonodaje ali da se je ukvarjal z vprašanjem, ki mu prej ni bilo predstavljeno. Ob upoštevanju prizadevanj varuha človekovih pravic za spodbujanje uporabe Listine o temeljnih pravicah so izpostavljeni tudi pomembni primeri, ki zadevajo pravice iz Listine.

Pritožbe in preiskave

Razdelek glede na glavni predmet preiskave analizira naslednje kategorije:

- odprtost, dostop javnosti in osebni podatki;
- Evropska komisija kot varuhinja Pogodb;
- dodelitev javnih naročil in nepovratnih sredstev;
- izvajanje pogodb;
- javna uprava in Kadrovski predpisi;
- natečaji in izbirni postopki;
- institucionalne in politične zadeve ter drugo.

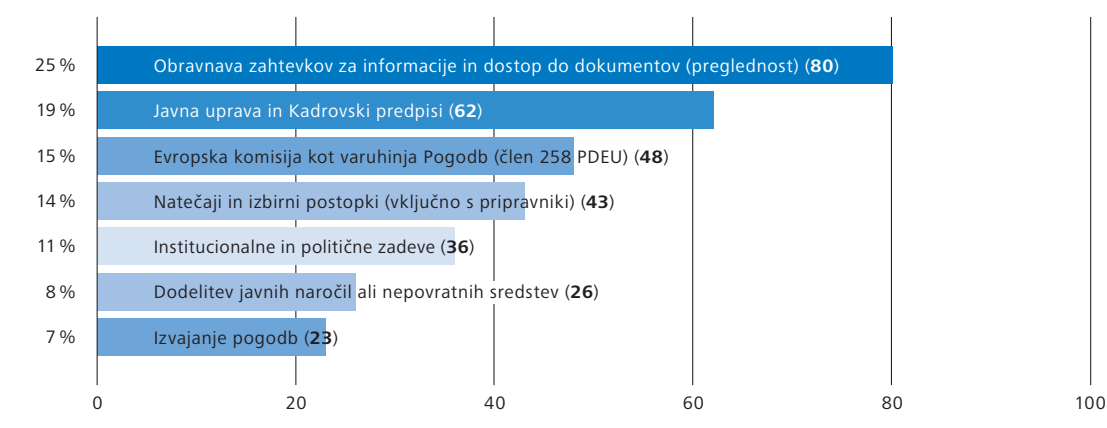
Zgoraj navedene kategorije se med seboj močno prekrivajo. Na primer, vprašanja glede odprtosti se pogosto pojavljajo v pritožbah, ki zadevajo zaposlovanje ali vlogo Komisije kot varuhinje Pogodb. Opozoriti je treba, da te kategorije niso navedene v istem vrstnem redu kot na sliki 1.11¹⁹.

Odprtost, dostop javnosti in osebni podatki

Dostop javnosti do dokumentov

Člen 10(3) PEU navaja, da se odločitve v Uniji „sprejemajo kar najbolj odprto in v kar najtesnejši povezavi z državljani“, medtem ko člen 15(1) PDEU zahteva, da institucije, organi, uradi in agencije Unije zaradi spodbujanja dobrega upravljanja in zagotovitve sodelovanja civilne družbe pri svojem delu kar najbolj upoštevajo načelo javnosti delovanja. Člen 15(3) PDEU zagotavlja pravico do dostopa do dokumentov institucij, organov, uradov in agencij Unije. Ista pravica je določena tudi v členu 42 Listine. Uredba št. 1049/2001 ureja to temeljno pravic do dostopa do dokumentov.²⁰

Slika 1.11: Glavni predmet zaključenih preiskav

¹⁹. Slika 1.11 prikazuje informacije o vseh preiskavah, končanih v letu 2011, glede na predmet preiskave. Slika poskuša predstaviti pomembnost obravnavanega predmeta preiskave glede na skupno število primerov varuha človekovih pravic. Primeri se kljub prekrivanju pojavijo samo v eni kategoriji.

²⁰. Uredba Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 1049/2001 z dne 30. maja 2001 o dostopu javnosti do dokumentov Evropskega parlamenta, Sveta in Komisije, UL L 145, str. 43. Komisija je 30. aprila 2008 podala predlog (COM(2008)229 konč.) za spremembo in nadomestitev Uredbe št. 1049/2001 o dostopu javnosti do dokumentov Evropskega parlamenta, Sveta in Komisije. Evropski parlament je 15. decembra 2011 glasoval o *Cashmanovem poročilu*, ki obravnava predlog Komisije.

Uredba št. 1049/2001 pritožnikom omogoča izbiro pravnega sredstva. Popolno ali delno zavrnitev dostopa lahko izpodbijajo bodisi s sodnim postopkom v skladu s členom 263 PDEU bodisi s pritožbo varuhu človekovih pravic. Leta 2011 je varuh človekovih pravic končal preiskave v zvezi z 20 pritožbami, ki so zadevale izvajanje Uredbe št. 1049/2001 in od katerih jih je bilo 14 vloženi zoper Komisijo. Te preiskave so obravnavale postopkovna vprašanja in uporabo izjem za javni dostop, ki so določene v členu 4 Uredbe. V zvezi s prvim so očitno pozna registracija in pozni odgovori na prošnje relativno pogost pojav²¹. V zvezi s slednjim se vedno znova pojavljajo sklicevanja na iste izjeme, ki so izpostavljene v nadaljevanju²².

Izjema v zvezi z mednarodnimi odnosi

V primeru 1051/2010/BEH je Komisija²³ zavrnila odobritev dostopa do razdelka o vizumih v poročilu o sestankih, ki so potekali med predstavniki EU in Ruske federacije. Sklicevala se je na tretjo alineo člena 4(1)(a) v Uredbi št. 1049/2001, ki določa, da bi (i) z razkritjem postale javne ocene v zvezi z izdajo vizumov, ki niso bile usklajene z rusko delegacijo. Poleg tega bi (ii) razkritje oslabilo pogajalski položaj EU. Varuh človekovih pravic je upošteval dejstvo, da so v skladu s sodno prakso sodišč EU interesi, ki so zaščiteni s členom 4(1)(a), še posebno občutljivi. Institucije imajo zato široko diskrecijsko pravico pri odločanju, ali bi razkritje lahko oslabilo varstvo zaščitene javnega interesa. Po njegovem mnenju je trditev, da bi razkritje oslabilo pogajalski

položaj EU, potrjena z rezultati njegovega pregleda dokumenta. Poleg tega se je zadevni razdelek dokumenta nanašal na tekoča pogajanja in je omogočal sklepanja o oceni EU v zvezi s pristopom, ki ga ima Ruska federacija. Trditev institucije, da bi razkritje ogrozilo medsebojno zaupanje med Rusko federacijo in EU, je bila torej verjetna.

Izjema v zvezi s pravnimi nasveti

V primeru 1170/2009/KM je nemški državljan zahteval, da mu Svet odobri dostop do mnenja njegove pravne službe, v katerem je obravnavana pravna podlaga za uredbo o genetsko spremenjeni hrani in krmi. Svet je odobril dostop samo do uvodnih odstavkov mnenja in trdil, da glavni del dokumenta spada med izjeme v Uredbi št. 1049/2001 v zvezi z varstvom pravnih nasvetov. Po pregledu dokumenta je varuh sprejel predhodno odločitev, da Svet na podlagi pravilnega razumevanja sodbe v zadevi *Turco*²⁴ ni dokazal, da je bilo treba dostop zavrniti zaradi zaščite lastnih interesov pri prejemanju uporabnih pravnih nasvetov, ki jih zagotavlja njegova pravna služba. Predlagal je, naj Svet odobri popoln dostop do zadevnega dokumenta. V zvezi s postopkovnimi vprašanji, ki jih je izpostavil pritožnik, je varuh človekovih pravic predlagal, naj Svet vlagatelje obvesti o datumu, do katerega mora biti odločba sprejeta v skladu z Uredbo št. 1049/2001, in o pravnih sredstvih, ki so jim na voljo pred tem dnem. Svet se ni strinjal z analizo varuha človekovih pravic, vendar se je zaradi časa, ki je pretekel med tem, odločil, da kljub temu odobri dostop do dokumenta. Strinjal se je tudi,

21. Varuh človekovih pravic je zato pozdravil izjavo, ki jo je Komisija podala pri nadaljnjem ukrepanju v zvezi s kritično oceno, ki jo je podal leta 2010, da je vzpostavljen sistem dovolj organiziran, da obravnava zahtevke za dostop do dokumentov na splošno v rokih, ki so določeni v Uredbi 1049/2001. Po njegovem razumevanju ta izjava pomeni, da Komisija navedene roke šteje za realne in dosegljive.

22. V številnih primerih se sklicuje na več kot eno izjemo.

23. Preden so službe varuha človekovih pravic opravile pregled zadevnega dokumenta, je Komisija varuha človekovih pravic obvestila, da je po ustanovitvi Evropske službe za zunanje delovanje (ESZD) za ta primer zdaj pristojna ta služba.

24. Združeni zadevi *Švedska in Turco proti Svetu*, C-39/05 P in C-52/05 P, ZDl. 2008, str. I-4723.

Pritožbe in preiskave

da bo vlagatelj obvestil o datumu, do katerega mora sprejeti odločitev v zvezi z njihovo vlogo. Vendar je zavrnil predlog, naj vlagatelj vnaprej obvesti o pravnih sredstvih, ki so jim na voljo.

Izjema v zvezi z inšpekcijami, preiskavami in revizijami

Naslednji trije primeri so obravnavali zahteve za dostop do dokumentov, povezanih s konkurenčnim pravom EU. Primer **297/2010/GG** je obravnaval odločitev Generalnega direktorata Komisije za konkurenco o zavrnitvi odobritve dostopa do njenega priročnika o postopkih (Antitrust ManProc) za obravnavanje primerov v zvezi s konkurenco v skladu s členoma 101 in 102 PDEU. Komisija je trdila, da bi razkritje resno škodilo njenemu postopku odločanja in tudi oslabilo namen njenih inšpekcij in preiskav na zadevnem področju. Vendar je tudi pojasnila, da izbira in prilagaja odlomke iz dokumentacije o njenih postopkih v protimonopolnih zadevah, da bi jih objavila na svoji spletni strani kot najboljše prakse. Pritožnik s tem pristopom ni bil zadovoljen, zato se je obrnil na varuha človekovih pravic. Slednji je pregledal priročnik Antitrust ManProc in sklenil, da ima Komisija pravico zavrniti razkritje nekaterih delov, ne pa dokumenta v celoti. Komisijo je pozval, naj odobri delni dostop do modulov (najpomembnejši del priročnika Antitrust ManProc) in naj se s pritožnikom posvetuje neformalno, da bi poiskala pravično rešitev glede dostopa do drugih dokumentov, ki so del tega priročnika. Komisija je pozdravila predlog varuha človekovih pravic in se lotila izvajanja tega predloga.

Primer **1403/2010/GG** je obravnaval domnevno neuspešnost Generalnega direktorata za konkurenco pri pravočasnem obravnavanju zahtevka za dostop do dokumentov v zvezi s preiskavo državne pomoči. Komisija je pritožniku odgovorila med potekom preiskave varuha človekovih pravic in se opravičila za zamudo, do katere je prišlo. Glede vsebine se je Komisija sklicevala na sodbo Sodišča v zadevi *Technische Glaswerke*²⁵, v skladu s katero je bil priznan „obstoje splošne domneve, da bi razkritje dokumentov iz upravnega spisa načeloma škodilo varstvu namena preiskav“. Varuh človekovih pravic je ugotovil, da je pristop, ki ga je izbrala Komisija, v skladu z zakonodajo EU, kakor si jo razlaga Sodišče. Poleg tega je menil, da pritožnik ni dokazal, da so bili v spisu Komisije dokumenti, ki jih ta predpostavka ni zajemala in ki niso bili razkriti, ali da je obstajal prevladujoči javni interes za razkritje. Vendar je ugotovil, da je manj verjetneje, da bi bil vlagatelj kadar koli v položaju, da bi lahko izpodbijal prej omenjeno predpostavko, razen če bi vedel, katere dokumente vsebuje spis. Varuh človekovih pravic je bil zato zadovoljen, da je Komisija pritožniku predložila seznam dokumentov v njenem spisu, ki ga obravnava ta primer. Podal je dodatno pripombo, s katero je Komisijo pozval, naj enako naredi v vseh primerih, v katerih se namerava sklicevati na navedeno predpostavko.

Varuh človekovih pravic se je strinjal tudi s stališčem Generalnega direktorata za konkurenco v primeru **1735/2010/MHZ**, da bi moral zavrniti dostop do upravnega spisa Komisije v zvezi z drugo preiskavo državne pomoči, ponovno ob upoštevanju

25. Sodba z dne 29. junija 2010 v zadevi *Komisija zoper Technische Glaswerke Ilmenau*, C-139/07 P, še neobjavljena v ZODl.

sodbe Sodišča v zadevi *Technische Glaswerke*. Vendar se ni strinjal s tem, da se Komisija zanaša na izjemo v zvezi z varstvom njenega postopka sprejemanja odločitev (prvi pododstavek člena 4(3) Uredbe št. 1049/2001), saj verjame, da izkušeni nosilci odločanja v Komisiji niso dovzetni za neupravičene vplive zunanjih pritiskov.

V primeru **1581/2010/GG** se je Komisija spet sklicevala na izjemo v zvezi z varstvom namena inšpekcij, preiskav in revizij, ko je zavrnila odobritev dostopa do odgovorov, ki jih je prejela od držav članic in strokovnih združenj v okviru svoje preiskave pritožbe zoper kršitev. Varuh človekovih pravic po pregledu dokumentov ni bil prepričan, da je izjema, na katero se je sklicevala Komisija, dovoljevala zavrnitev odobritve dostopa do tistih delov dokumentov, ki vsebujejo samo dejstva. Komisija je odgovorila, da bo o zahtevi pritožnika za odobritev popolnega ali delnega dostopa ponovno razmislila po posvetovanju z zadevnimi državami članicami.

Primer **2073/2010/AN** je prav tako obravnaval dostop do dokumentov v zvezi z postopkom ugotavljanja kršitev, tokrat glede okoljevarstvenih vprašanj v Španiji. Ko je varuh človekovih pravic začel preiskavo, je Komisija pritožniku odobrila dostop do nekaterih zahtevanih dokumentov, zavrnila pa je dostop do drugih. Varuh človekovih pravic je ugotovil, da je bila Komisijina zavrnitev odobritve dostopa do nekaterih dokumentov upravičena, ob upoštevanju izjem, na katere so se sklicevale španske oblasti. V zvezi z obravnavo zahteve za dostop do preostalih dokumentov je varuh

človekovih pravic kritiziral Komisijo, ker je napačno zavrnila razkritje nekaterih njenih notranjih dokumentov pritožniku, ker ni ocenila možnosti odobritve delnega dostopa pritožniku in ker ni pravilno ocenila možnosti obstoja prevladujočega javnega interesa za razkritje. Kritiziral je tudi zamudo, do katere je prišlo pri obravnavanju pritožnikove potrdilne prošnje.

Izjema v zvezi s postopkom odločanja v instituciji

Primer **1294/2009/DK** je obravnaval zavrnitev odobritve popolnega dostopa do poročila o oceni učinka predloga za uredbo Sveta. Komisija je med preiskavo varuha človekovih pravic svoj zakonodajni predlog predložila Svetu in Parlamentu. Predlog je delno temeljil na vsebini zadevnega poročila. Čeprav je na koncu dovolila popoln dostop do poročila, je varuh človekovih pravic vseeno analiziral njeno prvotno odločitev, da ne odobri popolnega dostopa. Ugotovil je, da Komisija v prvotni odločitvi ni zadostno dokazala, (i) zakaj bi popolno razkritje takrat resno oslabilo njen postopek odločanja in (ii) da ni bilo prevladujočega javnega interesa za razkritje.

Dostop javnosti do podatkov

Člen 41 Listine priznava pravico vsakogar, da institucije, organi, uradi in agencije EU njegove zadeve obravnavajo nepristransko, pravično in v razumnem roku. Vključuje tudi pravico do prejetja odgovora. Varuh človekovih pravic je v letu 2011 obravnaval veliko primerov, v katerih so državljani trdili, da jim uprava ni ustrezno odgovorila ali jim

Pritožbe in preiskave

sploh ni odgovorila. Ti primeri so bili obravnavani po poenostavljenih postopkih za zagotovitev pravočasnega odgovora za pritožnika. Primer **1711/2010/BEH** je primer popolne preiskave, v kateri je pritožnik trdil, da mu niso bili zagotovljeni podatki. Primer je obravnaval Komisijino zavrnitev navedbe višine pokojninskih pravic, ki jih je pridobil nekdanji začasni uslužbenec. Medtem ko je Komisija v odgovoru navedla, da mora pritožnik sam opraviti ustrezen izračun, je kljub temu pojasnila enačbo, ki jo je treba uporabiti za to, in navedla tudi zneske, ki jih je treba vnesti v navedeno enačbo v tem primeru. Pritožnik se je varuhu človekovih pravic zahvalil za njegov vztrajen trud za rešitev zadeve.

Tudi primer **2470/2009/TN** je zadeval obravnavo zahtevka za informacije, tokrat pri Evropskem uradu za izbor osebja (EPSO). Po ugotovitvi, da urad EPSO v skladu s členom 18 *Evropskega kodeksa dobrega ravnanja javnih uslužbencev* v zadevnem času pritožniku ni sporočil dovolj jasne razlage, zakaj informacij ni mogoče zagotoviti, je varuh človekovih pravic primer zaključil s kritično oceno.

Varstvo podatkov

Člena 7 in 8 Listine o temeljnih pravicah pokrivata temeljni pravici do zasebnosti in varovanja osebnih podatkov. Med izjemami iz člena 4 Uredbe št. 1049/2001 se člen 4(1)(b) nanaša na ti pravici. Ta izjema je bila pomembna v primeru **3106/2007/FOR**, v katerem je Evropska agencija za zdravila zavrnila javni

dostop do poročil o domnevnih resnih neželenih učinkih za farmacevtske izdelke. Agencija se je končno strinjala, da pritožniku zagotovi dostop do zahtevanih dokumentov, potem ko je izbrisala osebne podatke o bolnikih in zdravnikih, ki so sporočali podatke.

Evropska komisija kot varuhinja Pogodb

Pravna država je eno temeljnih načel Evropske unije. Ena najpomembnejših nalog Komisije je biti varuhinja Pogodb²⁶. V členu 258 PDEU je določen splošni postopek, v skladu s katerim lahko Komisija razišče, ali so države članice kršile pravo EU, in morebitne kršitve predloži Sodišču Evropskih skupnosti. Komisija lahko sproži preiskave na lastno pobudo, na podlagi pritožb ali na zahtevo Evropskega parlamenta, naj obravnava peticije, naslovljene na Parlament v skladu s členom 227 PDEU. Drugi postopki se uporabljajo za posebne zadeve, kot so nezakonite državne pomoči.

V zvezi s tem je pomembno omeniti pilotno metodo EU²⁷, delovno metodo, ki so jo leta 2007 skupaj razvile Komisija in države članice zaradi čim bolj zgodnjega odpravljanja kršitev zakonodaje EU brez zatekanja k postopkom za ugotavljanje kršitev. Namen tega projekta je zagotoviti, da bodo države članice pravo EU izvajale učinkoviteje in da bodo pritožbe državljanov in podjetij rešene hitreje.

Evropski varuh človekovih pravic sprejema in obravnava pritožbe zoper Komisijo v njeni vlogi varuhinje Pogodb.

Evropski varuh človekovih pravic sprejema in obravnava pritožbe zoper Komisijo v njeni vlogi varuhinje Pogodb.

26. V členu 17 PEU je določeno, da Komisija „[s]krbi za uporabo Pogodb in ukrepov, ki jih institucije sprejmejo na njuni podlagi“.

27. Glej Sporočilo Komisije z naslovom „Evropa rezultatov – uporaba prava skupnosti, COM(2007)502“.

Ko varuh človekovih pravic sproži preiskavo o takšni pritožbi, si vedno prizadeva pojasniti, da preiskava ni namenjena ugotavljanju obstoja kršitev. Razlog za to je dejstvo, da evropski varuh človekovih pravic nima pristojnosti za preiskovanje ukrepov organov držav članic. V preiskavi varuha človekovih pravic se preučuje samo ravnanje Komisije pri analizi in obravnavi pritožbe o kršitvi, ki ji je bila predložena. Varuh človekovih pravic lahko obravnava postopkovne in materialne vidike ravnanja Komisije.

Postopkovne obveznosti

Kar zadeva postopkovne obveznosti Komisije do pritožnikov, je glavna oporna točka varuha človekovih pravic sporočilo, ki ga je Komisija objavila leta 2002²⁸. Sporočilo določa obveznost registracije pritožb, nekatere izjeme za to obveznost, pa tudi roke za obravnavanje pritožb in obveščanje pritožnikov. Komisija je to sporočilo izdala kot odgovor na prejšnje preiskave varuha človekovih pravic in njegove kritike v povezavi s temi vprašanji. Varuh človekovih pravic meni, da to sporočilo predstavlja pomembno podlago za zaupanje državljanov v Komisijo kot varuhinjo Pogodb.

Kot kažejo primeri v nadaljevanju, so preiskave varuha človekovih pravic v letu 2011 razkrile več pomanjkljivosti pri postopkih.

Opustitev registracije pritožb in zaslišanja pritožnika

Primer **2403/2008/OV** predstavlja enega od primerov, pri katerih Komisija ni spoštovala določb iz svojega sporočila iz leta 2002. Komisija je priznala, da ni spoštovala nekaterih točk, vključno s točko 3 o registraciji, in se za to opravičila. Vendar ni izrecno priznala, da ni upoštevala točke 10 sporočila, ki določa, da je pritožnika treba zaslišati pred zavrnitvijo pritožbe. Varuh človekovih pravic je zaključil preiskavo in navedel, da je medtem začel preiskavo na lastno pobudo glede razmerja med novo pilotno metodo EU in postopkovnimi jamstvi iz sporočila.²⁹

Pritožnik v primeru **2587/2009/JF** je trdil, da Komisija ni pravilno obravnavala njegovih pomislekov v zvezi z okoljsko in energetske zakonodajo EU na Irskem. Komisija je med preiskavo varuha človekovih pravic pojasnila, da je medtem nekatere naknadne dopise pritožnika registrirala kot pritožbo in da preiskuje primer. Komisija je poleg tega organizirala sestanek, na katerem je pritožnik lahko osebno pojasnil svoje pomisleke. Vztrajala je, da je zavezana svoji nalogi spremljanja pravilnega izvajanja okoljske zakonodaje EU in da bo preučila vse dokumentirane kršitve zadevne zakonodaje.

²⁸. Sporočilo Evropskemu parlamentu in Evropskemu varuhu človekovih pravic o odnosih s pritožniki v primerih kršitev prava Skupnosti; UL 2002 C 244, str. 5.

²⁹. Ob upoštevanju nadaljnjega ukrepanja Komisije v zvezi s kritično oceno, podano leta 2010, je varuh človekovih pravic začel preiskavo na lastno pobudo (**01/2/2011/OV**) o razmerju med pilotno metodo EU za obravnavanje pritožb zoper kršitve in sporočilom Komisije iz leta 2002. Komisijo je vprašal, ali namerava (i) nadaljevati postopek s spremembo sporočila, in jo prosil, (ii) naj se, če to namerava, v zvezi s tem posvetuje z njim. Preiskava še poteka.

Pritožbe in preiskave

Zamuda

Primer 489/2011/MHZ je obravnaval sedemmesečno zamudo, ki je Komisija ni mogla utemeljiti, pri odzivu na opažanja pritožnika v postopku ugotavljanja kršitev. Varuh človekovih pravic je ugotovil, da je Komisija v dopisih, ki so bili poslani neposredno pritožniku, podala vzorno izjavo o razlogih, ki utemeljujejo njen sklep o končanju primera. Varuh človekovih pravic je podal dodatno pripombo, v kateri je navedel, da bi Komisija ravnala v skladu z načeli dobrega upravljanja, če bi, potem ko pritožniki predložijo pripombe o njenem namenu, da zaključi primer ugotavljanja kršitve, končno odločitev sprejela v razumnem času. Če pride do zamude, bi Komisija morala pojasniti razloge za tako zamudo in se, če je to ustrezno, opravičiti.

Vsebinska vprašanja

Pri preiskavi pritožb zaradi kršitev lahko varuh človekovih pravic pregleda tudi analize in sklepe, ki jih sprejme Komisija. Na primer, preveri lahko, ali so takšne analize in sklepi razumni, dobro utemeljeni in podrobno pojasnjeni pritožnikom. Preiskave in ugotovitve varuha človekovih pravic popolnoma spoštujejo diskrecijsko pravico Komisije, ki se ji priznava s Pogodbama in sodno prakso Sodišča, kadar se odloča, ali naj kršitev predloži Sodišču.³⁰ Če se varuh človekovih pravic ne bi strinjal z mnenjem Komisije, bi to navedel, hkrati pa bi tudi poudaril, da je Sodišče najvišji organ, ki lahko razlaga pravo EU. Vendar je takšno nestrinjanje zelo redko.

Preiskave in ugotovitve varuha človekovih pravic popolnoma spoštujejo diskrecijsko pravico Komisije, ki se ji priznava s Pogodbama in sodno prakso Sodišča, kadar se odloča, ali naj kršitev predloži Sodišču.

Pravica do obrambe

Primer 705/2010/ANA je obravnaval pravice tretje strani, ki je posredovala v korist Grčije v pritožbi zoper kršitev te države. Komisija je trdila, da ja zagotovila spoštovanje pritožnikove pravice do obrambe, tako da mu je zagotovila priložnost, da izrazi svoje mnenje med potekom postopka, ter upoštevala in ocenjevala vse predložene informacije. Dodala je, da je ves čas trajanja postopka poskušala objektivno ocenjevati pritožbo in ravnati na podlagi usklajene in temeljite preiskave. Komisija se je na koncu odločila, da zaključi postopek ugotavljanja kršitev. V svoji odločbi je varuh človekovih pravic ugotovil, da je Komisija ukrepala za rešitev zadeve in s tem ugodila pritožniku.

Spor v zvezi z izvajanjem pooblastil Komisije

Primer 1561/2010/FOR je obravnaval domnevno nepravilno izvedeno preiskavo Komisije, v kateri se je ugotavljalo, ali je Španija spoštovala okoljske predpise EU. Španski državljan je trdil, da je obsežen gradbeni projekt poškodoval naravni habitat vrste *Picris Willkommii*, redke rastline, ki jo je mogoče najti samo ob ustju reke Guadiana v Španiji. Varuh je ugotovil, da je utemeljitev Komisije glede odločitve, da uporabi diskrecijsko pravico in zaključi primer, zadovoljiva. Komisija je v bistvu pojasnila, da nadaljevanje postopka ugotavljanja kršitev ne bi zagotovilo boljših ukrepov za zaščito vrste *Picris Willkommii* od ukrepov, ki so jih španske oblasti že sprejele ali jih

30. Varuh človekovih pravic v zvezi s tem ugotavlja, da dejstvo o obstoju kršitve zakonodaje EU samo po sebi ne pomeni, da mora Komisija začeti postopek za ugotavljanje kršitev. Vendar mora vseeno utemeljiti, kako izvaja svoja obsežna pooblastila.

načrtujejo, saj so se strinjale, da bodo sprejele različne ukrepe za ohranitev. Varuh človekovih pravic je kljub temu podal dodatno pripombo in Komisijo pozval, naj v prihodnjih podobnih primerih pritožnike obvesti o vseh mogočih nacionalnih pravnih sredstvih, ki so na voljo.

Nestrinjanje z mnenjem Komisije

Dva primera sta vključevala schengenski pravni red³¹. Primer **2267/2009/KM** je obravnaval domneven neuspeh pri začetku postopka za ugotavljanje kršitev v zvezi s schengenskimi vizumskimi predpisi. Podrobneje, pritožnik je trdil, da Nemčija kot gostiteljica uporablja pretirano stroga merila za jamstva, s katerimi lahko prosilci za vizum dokažejo, da imajo dovolj sredstev za pokritje stroškov bivanja v državi. Varuh človekovih pravic se je strinjal z oceno Komisije, da pravila o ocenjevanju kreditne sposobnosti porokov spadajo v nacionalno zakonodajo. Razumne so se mu zdele tudi izjave Komisije, da (i) teh predpisov ni dovoljeno uporabljati samovoljno in da (ii) nemška praksa ni samovoljna. Nazadnje, po njegovem mnenju odločitev Komisije, da preuči prakse vseh držav članic, ni nerazumna. Ob upoštevanju opravičila Komisije, ker na začetku pritožniku ni poslala odgovora, je varuh človekovih pravic zaključil primer.

Dodelitev javnih naročil in nepovratnih sredstev

Varuh človekovih pravic obravnava pritožbe zaradi dodelitve ali zavrnitve dodelitve javnih naročil in nepovratnih sredstev. Kljub temu meni, da imajo institucije, zlasti pa odbori za oceno

ponudb in organi, ki dodeljujejo razpise, široka pooblastila, in da je njegov pregled v takšnih primerih omejen na preverjanje, ali so bila upoštevana pravila, ki urejajo postopke, ali dejstva držijo in ali ni bila storjena napaka pri vrednotenju ali zloraba pooblastil. Poleg tega preuči, ali so institucije upoštevale svojo dolžnost, da navedejo razloge, in ali so ti razlogi skladni in smiselni.

Med vprašanji na področju javnih naročil in nepovratnih sredstev, ki jih je varuh človekovih pravic preučil v letu 2011, sta bili domnevna nepravilnost in nepravilna uporaba ustreznih predpisov. V zvezi s prvim je pomembno poudariti, da je v členu 41(1) Listine pravičnost navedena kot sestavni del temeljne pravice do dobrega upravljanja.

Varuh človekovih pravic pravičnost že dolgo šteje za ključno načelo dobrega upravljanja. Prizadeva si najti razumno in enakomerno ravnovesje med nasprotujočimi si pravicami in interesi ter, kakor prikazujejo naslednji primeri pod naslovom „Nepravilnost“, pri tem pomagati tudi drugim.

Nepravilnost

Primer **2605/2009/MF** je obravnaval poskus Komisije, da od nepridobitne organizacije po reviziji zahteva vračilo nepovratnih sredstev. Varuh človekovih pravic je Komisijo zaprosil za razlago, zakaj ni mogla spremeniti sklepov, pridobljenih iz revizijskega poročila, tako da bi upoštevala dokumente, ki jih je predložil pritožnik, čeprav pozno. Komisija je odgovorila, da je pripravljena izvesti celotno analizo zadevnih dokumentov in spremeniti znesek, ki ga je prvotno zahtevala v nalogu za izterjavo.

Varuh človekovih pravic pravičnost že dolgo šteje za ključno načelo dobrega upravljanja.

³¹. Primer **2062/2010/JF**, ki je obravnaval določbe schengenskega pravnega reda, ki še ne zavezujejo Irske, je vključen v razdelek 1.4. Tudi v tem primeru se je varuh človekovih pravic strinjal z oceno Komisije v zvezi s pritožbo zoper kršitev.

Pritožbe in preiskave

Tudi primer **1992/2010/RT** je obravnaval domnevno nepravilni zahtevek za vračilo, v tem primeru gre za zahtevek Evropske izvajalske agencije za izobraževanje, avdiovizualno področje in kulturo (EACEA). Pritožnik je trdil, da bi agencija morala začasno zaustaviti nalog za izterjavo in organizirati revizijo projekta. Agencije je pojasnila, da sta dva neodvisna strokovnjaka odkrila pomanjkljivosti pri izvajanju projekta, in poudarila, da projektu ni uspelo doseči glavnih ciljev. Varuh človekovih pravic je ugotovil, da so pripombe strokovnjakov natančne in razumne. Prav tako je menil, da pritožnikovi protiargumenti ne zadostujejo, da bi dokazal, da sta strokovnjaka storila očitne napake pri presoji izvajanja sporazuma o dodelitvi sredstev.

V primeru **258/2009/GG**, ki je prav tako obravnaval agencijo EACEA, je varuh človekovih pravic agencijo pozval, naj pritožniku prostovoljno izplača plačilo, da bi poskusila izravnati negativne posledice, do katerih je prišlo zaradi načina, na katerega je agencija obravnavala pritožnikovo vlogo za nepovratna sredstva za projekt partnerstva med mesti v višini okoli 10 500 EUR. Varuh človekovih pravic je ugotovil, da agencija EACEA ni spoštovala rokov, ki jih je sama postavila, in da ni naredila vsega, kar je v njeni moči, da bi se izognila zamudi. V odgovoru na osnutek priporočila je agencija EACEA pojasnila, da je pritožniku pripravljena plačati znesek v višini 3 150 EUR. Pritožnik pa je pojasnil, da je pričakoval višji znesek, vendar je kljub temu zadovoljen. Dodal je, da mu je način, na katerega je ukrepal varuh človekovih pravic, povrnil zaupanje v upravno ukrepanje EU.

V primeru **413/2010/BEH** je Izvajalska agencija za zdravje in potrošnike (EAHC)

zavrnila pritožnikovo zahtevo za finančno podporo pri izvedbi konference, ker ni bila načrtovana v časovnem obdobju, ki je bilo določeno v razpisu za zbiranje predlogov. V enem razdelku predloga je pritožnik napačno navedel, da bo konferenca potekala septembra 2009, čeprav naj bi dejansko potekala septembra 2010. Pravilni datum je bil naveden v drugih razdelkih predloga. Varuh človekovih pravic je ugotovil, da ni jasno, zakaj bi vlagatelj vložil toliko časa in virov v pripravo predloga za konferenco, ki bi potekala zunaj ustreznega časovnega okvira. Agencija EAHC bi zato morala podvomiti o točnosti podatkov, ki jih je pritožnik navedel v ustreznem polju, in bi lahko preprosto preverila naveden podatek. Varuh človekovih pravic pa je hkrati pozdravil dejstvo, da je agencija EAHC sprejela ukrepe, s katerimi bo v prihodnjih razpisih izključena možnost ponovitve težav, ki jih je imel pritožnik.

Nazadnje, varuh človekovih pravic je v primeru **3018/2009/TN** sklenil, da je ustrezní razpisni postopek, ki ga je izvedlo Sodišče EU, spoštoval načela dobrega finančnega poslovanja, enakega obravnavanja in pravičnosti. Za nadaljnje izboljševanje razpisnih postopkov Sodišča je predlagal, da bi Sodišče lahko razmislilo o navajanju obsežnejših informacij za ponudnike v zvezi z vrsto razpisnega postopka, ki ga je izbralo.

Kršitev načela domneve nedolžnosti

Varuh človekovih pravic je v primeru **1348/2009/RT** ugotovil, da je Komisija kršila načelo domneve nedolžnosti, ker ni zagotovila dokazov, ki bi podprli njene izjave v zvezi s pritožnikovo kršitvijo zaupnosti postopka oddaje javnih naročil. V zvezi z drugimi trditvami pritožnika je varuh človekovih pravic sklenil, da na

podlagi dokazov, ki so bili pridobljeni med njegovim pregledom dokumentov, ni razlogov za dvom, da predsednik izbirnega odbora ni ravnal neodvisno in nepristransko. Poleg tega je bila utemeljitev Komisije glede zavrnitve pritožnikove ponudbe razumna.

Neskladne, netočne ali zavajajoče informacije

Varuh človekovih pravic je po svoji preiskavi v primeru **920/2010/VIK** Komisijo pozval, naj spremeni dokumentacijo, ki jo zagotavlja v okviru svojih postopkov oddaje javnih naročil, tako da bo odpravila nenatančne informacije in terminološka neskladja ter zagotovila, da bodo ponudniki jasno in nedvoumno obveščeni o pomembnih pogojih za upravičenost. Varuh človekovih pravic je ugotovil, da bi bilo prav tako koristno, če bi lahko Komisija v okviru te spremembe zagotovila, da se ključni izrazi iz postopka oddaje javnih naročil jasno opredelijo, in sicer v samem razpisu za oddajo javnih naročil ali v dokumentu, na katerega se razpis jasno sklicuje in ki je preprosto dostopen.

Varuh človekovih pravic je v primeru **1574/2010/MMN** pozdravil odločitev Komisije, da spremeni svoje smernice, tako da bi se izognila zavajanju prihodnjih vlagateljev za program šolnin. Komisija je trdila, da so vloga in smernice, ki jih je poslala kandidatom, pravilno izražali njeno odločitev, da se šolnina EU omeji samo na vlagatelje, ki šolnine ne prejema iz drugih virov. Čeprav se je varuh človekovih pravic strinjal, da vloga ni vsebovala zavajajočih informacij, je bilo vprašanje, ali je kandidat predložil tudi vlogo za drugo šolnino, navedeno kot eno od meril o izpolnjevanju pogojev v prilogi k smernicam. Povedal je, da je bilo zaradi tega besedilo priloge zavajajoče.

Zamuda

Varuh človekovih pravic je odkril dva primera nepravilnosti v primeru **703/2010/MHZ**, v katerem je pritožnik trdil, da je Komisija zagrešila različne upravne nepravilnosti pri obravnavanju njegove dotacije. Ena nepravilnost je bila povezana z zamudami, ki jih je povzročila Komisija, zlasti z zagotavljanjem predhodnega financiranja v času, ko izplačanih zneskov ni bilo več mogoče uporabiti za projekt. Druga nepravilnost je bila povezana s tem, da pritožnik, koordinator projekta, ni bil obveščen o neposrednem dopisovanju Komisije z rektorjem univerze, ki so ji bila dodeljena nepovratna sredstva. Komisija je sprejela bistveni del osnutka priporočila varuha človekovih pravic, hkrati pa je tudi priznala, da sta pritožnik in univerza končala projekt z zelo dobrimi rezultati in nižjim financiranjem EU, kot je bilo najprej predvideno.

Izvajanje pogodb

Varuh človekovih pravic meni, da se nepravilnosti pojavijo, kadar javni organ ne ukrepa v skladu s predpisom ali načelom, ki ga zavezuje. Nepravilnosti je tako mogoče odkriti tudi v zvezi z izpolnjevanjem obveznosti iz pogodb, ki so jih sklenile institucije EU.

Obseg pregleda, ki ga lahko opravi varuh človekovih pravic v takšnih primerih, pa je nujno omejen. Varuh človekovih pravic meni, da ne bi smel, kadar je zadeva sporna, preverjati, ali je katera koli od strani prekršila pogodbo. To vprašanje lahko obravnava samo pristojno sodišče. Sodišče bi imelo možnost, da sliši trditve strani v zvezi z veljavno zakonodajo in ovrednoti nasprotujoče si dokaze o spornih vprašanjih.

Pritožbe in preiskave

Varuh človekovih pravic zato meni, da je v primerih, ki zadevajo pogodbene spore, upravičeno, da svojo preiskavo omeji na preučitev, ali je institucija Unije zagotovila skladno in smiselno pravno podlago za svoja dejanja ter zakaj meni, da je njeno stališče do pogodbenega položaja upravičeno. Če to drži, bo varuh človekovih pravic sprejel sklep, da njegova preiskava ni ugotovila nepravilnosti. Ta odločitev ne bo vplivala na pravico strani, da njihov pogodbeni spor preuči in avtoritativno reši pristojno sodišče.

V letu 2011 je imel varuh človekovih pravic spet priložnost, da preuči vprašanje pravočasnosti plačil Komisije. Kot vedno se je ukvarjal tudi s pogodbenimi spori v zvezi z upravičenimi stroški in revizijami. Nazadnje, področje pogodb varuhu človekovih pravic ponuja številne priložnosti, da preveri načelo pravičnosti in način, na katerega ga institucije upoštevajo v svojih pogodbenih razmerjih.

Zamude pri plačilih

Varuh človekovih pravic je v letu 2009 po dveh predhodnih preiskavah (OI/5/99/GG in OI/5/2007/GG) začel novo preiskavo na lastno pobudo (OI/1/2009/GG) v zvezi s pravočasnostjo plačil Komisije. Ugotovil je, da so bili odgovori Komisije na vprašanja, ki so bila izpostavljena med javnim posvetovanjem, ki je bilo izvedeno v okviru te preiskave, večinoma prepričljivi. Število zapoznelih plačil se je od leta 2008, ko je zajemalo 22,67 % vseh plačil, do leta 2009 znatno zmanjšalo, saj je padlo na 14,42 %. Skupen znesek plačil, ki so bila zapoznela, se je v odstotkih več kot prepopolovil, s 13,95 % leta 2008 na 6,63 % leta 2009. Občutno se je zmanjšal tudi povprečen zaostanek, in sicer s 47,45 na 40,43 dni. Vendar je varuh človekovih pravic ugotovil, da težave ostajajo in da bo to vprašanje obravnaval še naprej.

Spori glede upravičenih stroškov in revizij

Številni primeri na tem področju obravnavajo spore zaradi upravičenih stroškov, do katerih pogosto pride zaradi ugotovitev pri revizijah. Primer **1512/2010/KM** je eden od takšnih primerov, pri katerem je pritožnik trdil, da je Komisija po reviziji nepravilno odštela stroške od prispevka EU. Komisija je sprejela trditev, da je treba stroške, za katere se med revizijo ugotovi, da niso upravičeni, odšteti od skupnih upravičenih stroškov, ki jih prijavi izvajalec, in ne od skupnega prispevka EU. Po drugi reviziji v zvezi z bilanco stroškov in računov člana zadevnega konzorcija se je Komisija odločila, da vrátilo ni potrebno. Sprejela pa je tudi drugo trditev pritožnika, in sicer da so revizorji napačno prerazporedili nekatere stroške.

Tudi primer **1663/2009/DK** se je obravnaval, ko so bili po reviziji nekateri stroški opredeljeni kot neupravičeni. Varuh človekovih pravic je ugotovil, da je Komisija podrobno opisala razloge, zaradi katerih je nekatere stroške opredelila kot neupravičene, in da so razlogi temeljili na ustreznih predpisih. Ugotovil je tudi, da je Komisija v tem primeru pri dopisovanju s pritožnikom spoštovala načela dobrega ravnanja javnih uslužbencev. V zvezi s trditvijo pritožnika, da Komisija ne bi smela groziti, da bo unovčila njegovo bančno garancijo, je varuh človekovih pravic ugotovil, da je Komisija imela zakonsko pravico sprejeti ustrezne ukrepe za izterjavo dolgovanega zneska in da ni grozila, temveč je pritožnika samo obvestila, da namerava začeti ustrezen postopek za izterjavo zneska.

Primer **651/2010/KM** zoper Evropsko izvajalsko agencijo za izobraževanje, avdiovizualno področje in kulturo

(EACEA) je obravnaval domnevno nepriznavanje nekaterih stroškov, ki so jih imeli novi partnerji v projektu. Agencija EACEA je v mnenju pojasnila, da je spremenila svojo odločitev in da se strinja, da bo stroške novih projektnih partnerjev štela za upravičene od dne, ko so ji bile prvič sporočene spremembe v partnerstvu. Prvotno je navedla, da se bodo stroški novih partnerjev šteli za upravičene od dne, ko je bila podpisana sprememba pogodbe.

Nepravičnost

Pritožnica v primeru **1733/2009/JF** je menila, da so zahtevki Komisije za povračilo nepravični, in se je obrnila na varuha človekovih pravic. Komisija je pojasnila, da pritožnica ni pravočasno predložila potrebnih poročil in rezultatov, kot je določeno v pogodbi. Poleg tega se je sklicevala na predlog, ki ga je dala koordinatorju projekta, da pritožnica predloži ustrezne dokumente tudi po pogodbenem roku. Ker se zdi, da pritožnica ni bila seznanjena s tem predlogom, je varuh človekovih pravic Komisijo prosil, naj razmisli o sprejetju zapoznelega poročila pritožnice. Komisija se je strinjala in navedla, da bo lahko, če bo upravičeno, tudi zmanjšala zneske, ki jih terjaja.

Primer **784/2009/IP** je obravnaval neizplačilo stroškov za delo neodvisne svetovalke, ki ga je opravila za Evropsko policijsko akademijo (CEPOL). Pritožnica je zaradi številnih upravnih težav svoje delo opravila brez podpisa pogodbe. Akademija jo je naknadno prosila, naj preneha delati, ker veljavni predpisi niso dovoljevali podpisa pogodbe z njo, čeprav so prej mislili drugače. Varuh človekovih pravic je predlagal sporazumno rešitev in je akademijo pozval, naj razmisli, da bi pritožnici poleg zneska 1 000 EUR, ki ji ga

je že ponudila, plačala še znesek v višini 600 EUR. Ta znesek je ustrezal pripravam in nadaljnjemu delu za dva sestanka, za katera jo je akademija izrecno pooblastila za sodelovanje. Akademija se je strinjala s predlogom.

Pritožnica v primeru **2610/2009/MF**, podizvajalka v projektih zunanje pomoči, je trdila, da zaradi težav, ki jih je imela s Komisijo v okviru projektov v Sudanu in Čadu, ne more več najti zaposlitve v projektih, ki jih financira EU. Menila je, da je žrtev uvrstitve na črni seznam in diskriminacije. Varuh človekovih pravic je sklenil, da Komisija ni ravnala pravično³², ker (i) pritožnice ni pisno obvestila o razlogih, zaradi katerih je zahtevala njeno izključitev iz projekta EU v Sudanu, in ker (ii) ni preverila, ali je pritožnica pred izključitvijo imela priložnost predstaviti svoja stališča o zahtevi za njeno izključitev, ki je bila naslovljena na njenega delodajalca.

Primer **2170/2010/RT** je bil zaključen, ko se je Komisija strinjala, da bo dolgovani znesek skupaj z obrestmi v višini 15 727,68 EUR plačala podjetju, ki je dobavilo preprogo za eno od stavb Komisije. Pritožnik je trdil, da je Komisija ravnala nepravično, ker ni želela plačati zneska.

Načelo skrbnega ravnanja

Primer **1181/2008/KM** je obravnaval izvršitev terjatve v višini več kot 40 000 EUR iz naslova sporazuma, za katerega je Komisija napačno menila, da ga je sklenila s pritožnico, nemško univerzo. Profesor na univerzi je zaprosil za nepovratna sredstva v imenu pritožnice, pri čemer je uporabil papir s pisemsko glavo pritožnice. Pri poznejši reviziji projektnih stroškov je bilo ugotovljeno, da je treba vrniti

³². Varuh človekovih pravic je v svoji študiji o nadaljnjem ukrepanju iz leta 2010 v zvezi s kritičnimi ocenami in dodatnimi pripombami navedel, da bo najemanje zunanjih izvajalcev v Komisiji še naprej spremljal za zagotovitev, da ta praksa ne bo poslabšala temeljne pravice državljanov do dobrega upravljanja.

Pritožbe in preiskave

39 989,94 EUR. Komisija je pritožnici poslala opomin, na katerega je ta odgovorila, da o projektu nima informacij. Komisija je nato poslala še en opomin, v katerem je zahtevala plačilo. Pritožnica je poudarila, da profesor ni bil pooblaščen za sklepanje pogodb v njenem imenu. Komisija je potem pritožnico obvestila, da bo dolg in nastale obresti odštela od plačila, dolgovanega pritožnici. Varuh človekovih pravic je med preiskavo ugotovil, da Komisija ni določila, katero materialno pravo se uporablja za sporazum, in tako ni zagotovila prepričljivega pojasnila, zakaj bi bilo treba pritožnico šteti za zavezano s sporazumom. Komisija je nazadnje sprejela, da ni dokazov za trditev, da je bila univerza zavezana s sporazumom, in je vrnila znesek, ki ga je predhodno odštela.

Javna uprava in Kadrovski predpisi

Varuh človekovih pravic prejme vsako leto več pritožb, povezanih z upravnimi dejavnostmi institucij (62 preiskav oziroma 19 % vseh preiskav, zaključenih v letu 2011). Te dejavnosti so povezane z uporabo Kadrovskih predpisov za uradnike in drugih ustreznih besedil. Včasih so v nevarnosti temeljne pravice, kar varuhu človekovih pravic omogoča spodbujanje pravilne uporabe Listine v institucijah. V drugih primerih postane način, na katerega si institucije EU razlagajo Kadrovske predpise, sporno vprašanje. V teh primerih poskuša varuh človekovih pravic vsaj zagotoviti, da institucije upoštevajo in pravilno uporabijo sodno prakso Sodišča.

Temeljna pravica do izjasnitve

Med obravnavo pritožbo je varuh človekovih pravic odkril morebitne pomanjkljivosti pri praksah Komisije, ki se pokažejo, ko izvaja ukrepe izterjave v skladu s členom 85 Kadrovskih predpisov. Sprožil je preiskavo na lastno pobudo, **OI/4/2009/PB**, v zvezi s temeljno pravico uradnikov do izjasnitve, ko se Komisija odloči za izterjavo neupravičenih plačil. Komisija se je v celoti strinjala, da je pravico do izjasnitve treba spoštovati v tem okviru, in se je sklicevala na ukrepe, ki jih je sprejela v zvezi s tem. Varuh človekovih pravic je ugotovil, da postopkovne spremembe, ki jih je sprejela Komisija, predstavljajo kompromis. Vendar je ob upoštevanju posebnega področja uporabe in ustreznih postopkovnih jamstev ugotovil, da gre za sprejemljiv kompromis.

Pritožba **3800/2006/JF** je obravnavala odločitev Komisije, da začasno ukine korekcijski faktor za Združeno kraljestvo, ki se uporablja za pokojnino pritožnika, in prosi Evropski urad za boj proti goljufijam (OLAF), naj preuči primer. To je sledilo anonimnemu pismu, zaradi katerega so se pojavili dvomi, ali je resnično bivališče pritožnika v Bruslju ali v Združenem kraljestvu. Pritožnik je trdil, da mu Komisija ni dala priložnosti, da bi se branil, preden je sprejela to odločitev, ki je bila po njegovem mnenju neutemeljena. Kljub začetnim pridržkom je Komisija pritožniku nazadnje ponudila 1 000 EUR za nadomestilo za nepremoženjsko škodo in opravičilo, ki ga je podpisal komisar za medinstitucionalne odnose in administrativne zadeve. Varuh človekovih pravic je poudaril, da so prvotni ukrepi Komisije škodili časti in slovesu

pritožnika. Kljub temu dejstvu je prijazno pozdravil pripravljenost Komisije, zlasti pa pripravljenost komisarja, da pritožbo privedejo do zadovoljivega zaključka. Podobno je pohvalil tudi pripravljenosti pritožnika, da sprejme predlog Komisije.

Načelo skrbnega ravnanja

Primer **OI/4/2010/ELB** kaže, kako dobro upravljanje presega zakonitost. Ta preiskava na lastno pobudo je obravnavala način, na katerega institucije EU, predvsem Parlament, Svet in Komisija, obravnavajo zahteve, vložene v skladu s Kadrovskimi predpisi, za nadomestitev odločitev, ki niso skladne z razvojem sodne prakse. Institucije so zavzele stališče, da niso dolžne spreminjati takšnih odločitev. Navedle so, da odločitev postane dokončna, če ni bila izpodbijana v zakonsko predpisanem roku. Poleg tega so opozorile, da so učinki sodbe sodišča omejeni na stranke v zadevi, in navedle, da sodbe sodišča za druge strani uporabijo samo v izjemnih primerih. Varuh človekovih pravic je v svoji odločitvi poudaril, da institucijam ni prepovedano, da se odločijo za obravnavo zahteve uradnika za spremembo dokončne odločitve z novo odločitvijo, ki upošteva razvoj sodne prakse. Sprejel je tudi stališče, da se lahko institucije z izvajanjem pooblastil odločijo, da obravnavajo zahtevo za sprejetje nove odločitve. Povedal je, da bi morala institucija v skladu z načelom dobrega upravljanja sprejemati razumne sklepe iz sodb sodišč Unije.

Nepravičnost

Trije primeri so obravnavali razlago Parlamenta glede določenih določb Kadrovskih predpisov. Pritožnika

v primerih **2986/2008/MF** in **2987/2008/MF** sta trdila, da praksa Parlamenta, pri kateri bi se „množitelj“³³ za plače njegovih uradnikov samodejno povečal na ena dve leti po njihovem prvem napredovanju v skladu z novim sistemom, uvedenim z reformo Kadrovskih predpisov leta 2004, ni združljiva s Kadrovskimi predpisi, ker je samodejna in zato samovoljna. Varuh človekovih pravic se je strinjal in je Parlament pozval, naj spremeni prakso. Ta je zavrnil prošnjo in navedel, da o njihovi razlagi ni dvomila nobena sodba sodišča. Vztrajal je pri stališču, kljub temu da ga je varuh človekovih pravic opozoril na razlago zadevne določbe, ki jo je splošno sodišče podalo v sodbi z dne 2. julija 2010 (zadeva *Lafili*). Varuh človekovih pravic je kritiziral Parlament zaradi tega resnega primera nepravilnosti. Poudaril je, da se praksa Parlamenta razlikuje od prakse vseh ostalih institucij EU in je v nekaterih primerih privedla do znatne finančne prednosti za njegove uradnike pred uradniki, ki delajo za druge institucije.

Primer **1329/2010/MF** je med drugim obravnaval tudi način, na katerega Parlament izračunava množitelja za uradnike, ki so bili zaposleni pred 1. majem 2004 in so napredovali po tem datumu. Pritožnik je trdil, da je Parlament uporabil način izračuna njegove plače, ki se je razlikoval od načina, ki so ga uporabljale Komisija in vse druge institucije EU. Varuh človekovih pravic je ugotovil, da način izračuna Parlamenta ni temeljil na očitno napačni razlagi upoštevne določbe. Vendar je poudaril, da načelo enotnosti evropskih javnih uslužbencev pomeni, da bi morale vse institucije Kadrovske predpise razlagati in uporabljati skladno. Ugotovil je, da

³³. S 1. majem 2004 je reforma Kadrovskih predpisov uvedla novo karierno strukturo in nove plačilne lestvice. Prehodne določbe so vključevale „množitelja“, ki je bil oblikovan za določitev deleža nove plačilne lestvice, ki ga je bilo treba plačati uradnikom, ki so bili zaposleni pred 1. majem 2004.

Pritožbe in preiskave

različni načini izračuna vodijo do razlik v plačah, ki so nesprejemljive in za katere v nasprotju z mnenjem Parlamenta ni mogoče šteti, da so minimalne. Varuh človekovih pravic je primer zaključil s predlogom, naj se institucije EU dogovorijo o skupni metodologiji za izračun nove osnovne plače uradnika po napredovanju. Predlagal je tudi, naj institucije EU pred naslednjo spremembo Kadrovskih predpisov (i) vzpostavijo mehanizem za opredelitev težav pri razlagi spremenjenih določb in (ii) sprejmejo dovolj zgodnje skupno stališče za preprečitev razhajanj v praksi.

Primer 1944/2009/MHZ je obravnaval napačne informacije, ki so bile posredovane pritožnici v zvezi z pogoji za njeno zaposlitev v delegaciji EU. Varuh človekovih pravic je ugotovil, da bi bilo nepravilno, če Komisija ne bi prevzela nobene odgovornosti za resne posledice, ki jih je povzročila upravna napaka, čeprav se pritožnica ni mogla zanašati na načelo upravičenih pričakovanj v zvezi z zadevnimi informacijami. Poleg finančnih posledic je pritožnica še poudarila, da je kraj njene nove namestitve škodoval zdravju njenega moža. Varuh človekovih pravic je predlagal, da se pritožnico premesti v drugo državo. V istem času je v zvezi s to zadevo tudi pritožnica stopila v stik s službami Komisije. Odločili so se, da jo premestijo v Bruselj.

Domnevno neupoštevanje pravil v zvezi s posebnimi svetovalci

Primer 476/2010/ANA je obravnaval način, na katerega je Komisija obravnavala vprašanje navzkrižja interesov v zvezi z imenovanjem neplačanega posebnega svetovalca za komisarja. Varuh človekovih pravic je odkril več primerov

nepravilnosti in podal ustrezne kritične ocene in dve dodatni pripombi. Zlasti je predlagal, da bi Komisija lahko razmislila o spremembi izjave o dejavnostih prihodnjega posebnega svetovalca za pridobitev zadostnih podatkov o zunanjih dejavnostih posebnega svetovalca. To bi Komisiji omogočilo, da preuči morebitno navzkrižje interesov med nalogami posebnega svetovalca in temi zunanjimi dejavnostmi. Poleg tega bi Komisija lahko od prihodnjega posebnega svetovalca zahtevala potrditev, da je izjava popolna in da po njegovem najboljšem vedenju ne obstajajo navzkrižja interesov v zvezi z njegovimi prihodnjimi funkcijami posebnega svetovalca.

Natečaji in izbirni postopki

EPSO

Evropski urad za izbor osebja (EPSO) je predmet večine preiskav varuha človekovih pravic v zvezi z javnimi natečaji in drugimi izbirnimi postopki. Številne težave, ki so bile odkrite med natečaji, ki jih prireja EPSO, so bile rešene s pospešenimi postopki. To je pokazalo, da je urad EPSO odprt za iskanje hitrih in pravičnih rešitev za težave. Kot prikazujejo nekateri od naslednjih primerov, se vedno znova pojavlja vprašanje enakega obravnavanja. Varuh človekovih pravic je imel v letu 2011 tudi priložnost, da sprejme ugotovitve o novi politiki urada EPSO za javne natečaje.

Težave v zvezi z novo politiko urada EPSO glede javnih natečajev

Varuh človekovih pravic je sprožil preiskavo na lastno pobudo (OI/9/2010/RT) o novi politiki urada EPSO pri javnih natečajih v zvezi s prijavljanjem

na pristopne teste, njeno komunikacijo s kandidati in pogoji v različnih ocenjevalnih centrih Urad EPSO je v odgovoru na vrsto vprašanj, ki jih je postavil varuh človekovih pravic, pojasnil, (i) da je bil ukrep za znatno skrajšanje obdobja za prijavo za računalniške pristopne teste (CBT) sorazmeren in potreben za doseg splošnega cilja skrajšanja celotnega izbirnega postopka, (ii) da razmišlja o tem, ali naj na javnem razpisu za upravne uslužbence v letu 2011 znova uvede prejšnjo prakso pošiljanja e-obvestil, (iii) da vsak ocenjevalni center izpolnjuje minimalne standardne pogoje in (iv) da bo vsako leto javno objavil skupne rezultate, ki so bili pridobljeni v različnih anketah o zadovoljstvu kandidatov. Varuh človekovih pravic je pozdravil te informacije in podal dve dodatni pripombi; eno v zvezi z e-poštnimi obvestili in eno v zvezi s primeri, ko kandidati niso mogli dostopati do interneta med kratkimi obdobji za prijavo.

Domnevno neenako obravnavanje

Pritožnica v primeru **1933/2010/BEH** je trdila, da urad EPSO ni upošteval njenih posebnih okoliščin, to je njene nosečnosti, in ni ravnal v skladu z načelom enake obravnave, ker ni prestavil datuma njenega preskusa v ocenjevalnem centru. Varuh človekovih pravic je zaradi izjemne narave primera urad EPSO prosil, naj pošiljanje mnenja sprejme kot nujno zadevo. Urad EPSO je upošteval to prošnjo. Urad EPSO je v mnenju izrazil pripravljenost za sprejetje vrste ukrepov, da ugotovi posebne potrebe pritožnice. Čeprav se ni zdelo mogoče najti rešitve za pritožnico v tem določenem primeru, varuh človekovih pravic ni našel razlogov za nadaljevanje preiskav, saj je bil odnos urada EPSO v tem primeru konstruktiven.

Kljub temu je urad EPSO pozval, naj poskuša preseči ukrepe, ki so predlagani v njegovem mnenju v zvezi z možnimi načini za izpolnjevanje potreb mladih mater, ki so v podobnih razmerah kot pritožnica.

V primeru **1299/2010/MHZ** je varuh človekovih pravic ugotovil, da urad EPSO ni zagotovil ustreznih pogojev, da bi pritožnik opravil CBT teste, in da bi bilo pravično, če bi pritožniku omogočil ponovno opravljanje testov. Vendar se urad EPSO na pritožbo ni odzval dovolj hitro, da bi odpravil težavo takrat, ko še ni bilo tehničnih ali organizacijskih omejitev. Poleg tega urad EPSO v mnenju o pritožbi in odgovoru na osnutek priporočila varuha človekovih pravic ni priznal napake in se ni opravičil pritožniku. Varuh človekovih pravic je podal kritično oceno.

Primer **1220/2010/BEH** je obravnaval domnevno nepravilne informacije na spletnem obrazcu za prijavo, v katerem je bilo navedeno, da lahko kandidati v vsakem od podrazdelkov uporabijo do 4 000 znakov pri navajanju razlogov za prijavo. Varuh človekovih pravic je ugotovil, da so informacije v nemški različici obrazca res napačne in da lahko zavedejo kandidate. Hkrati pa je ugotovil, da je urad EPSO z zagotovitvijo možnosti, da lahko kandidati sporočajo težave, s katerimi se srečujejo, in z objavo posodobljenih informacij na spletnem mestu v zvezi z največjim dovoljenim številom znakov sprejel primerne ukrepe za odpravo napake.

Nezadostna obrazložitev

Primer **14/2010/ANA** je varuhu človekovih pravic omogočil, da preuči na videz nasprotujoče si obveznosti urada EPSO;

Pritožbe in preiskave

po eni strani mora navesti razloge za svoje odločitve, po drugi strani pa mora varovati zaupnost postopkov izbirne komisije. Varuh človekovih pravic je opomnil, da so te obveznosti uravnovešeno usklajene v odločitvi urada EPSO, ki je bila sprejeta po njegovi preiskavi na lastno pobudo v zvezi s preglednostjo v postopkih za zaposlovanje EU, da se na ocenjevalni poli navede razčlenitev ocen glede na merila in podmerila za ocenjevanje, ki jih uporablja izbirna komisija. Obžaloval pa je dejstvo, da izbirna komisija v tem primeru ni navedla takšne razčlenitve.

Druge institucije, organi, uradi in agencije Unije

Čeprav je večina pritožb v zvezi z ocenjevanjem vložena zoper urad EPSO, varuh človekovih pravic občasno prejme pritožbe zoper druge institucije.

Primer **696/2008/OV** je obravnaval domnevne napake v izbirnem postopku za izvršnega direktorja Evropske agencije za kemikalije (ECHA). Varuh človekovih pravic je kritiziral Komisijo, ker ni evidentirala argumentov, na katerih je temeljilo oblikovanje skrajšanega seznama z dvema kandidatom. Zaradi tega je bilo nemogoče preveriti, ali ni Komisija neupravičeno in samovoljno omejila seznama kandidatov. V dodatni pripombi je varuh človekovih pravic navedel, da bi Komisija v skladu z Uredbo št. 1049/2001 o javnem dostopu do dokumentov morala na zahtevo javno objaviti skrajšane sezname v izbirnih postopkih za višja delovna mesta v Komisiji in agencijah EU.

V primeru **2755/2009/JF** v zvezi z zaposlovanjem družinskih članov osebja je varuh človekovih pravic priporočil, da se Skupno raziskovalno središče Komisije (JRC) opraviči pritožniku in zagotovi, da družinske vezi ali razmerja ne vplivajo na izbiro kandidatov za delovna mesta v JRC, niti pozitivno niti negativno. Pritožnik se je prijavil na prosto delovno mesto v enoti JRC, kjer je delala njegova žena. Varuh človekovih pravic je še navedel, da bi JRC moralo poleg tega zagotoviti, da njegovo osebje dela v pogojih, ki spodbujajo združevanje njihovega poslovnega in družinskega življenja, in da bi moralo javno objaviti svoja notranja pravila o zaposlovanju družinskih članov. Komisija je brez pridržkov sprejela osnutek priporočila varuha človekovih pravic.

Institucionalne in politične zadeve ter druge dejavnosti

Ta zadnja kategorija zajema različne pritožbe zoper institucije v zvezi z njihovimi dejavnostmi oblikovanja politike ali njihovim splošnim delovanjem.³⁴ Med zajetimi trditvami so zloraba pooblastil, zavajajoče ali neprimerne izjave in neizpolnjevanje obveznosti.

Zloraba pooblastil

Pritožnik v primeru **856/2008/BEH** je leta 2002 stopil v stik s Komisijo v zvezi z nekaterimi nepravilnostmi, do katerih naj bi po njegovem mnenju prišlo pri nakupu zgradbe v Bruslju, ki ga je opravil Evropski parlament. Evropski urad za boj proti goljufijam (OLAF) je

³⁴. Glej tudi primer **1301/2010/GG** v zvezi z objavo nepravilnih ali zavajajočih informacij o pravicah letalskih potnikov ter domnevno neuspešnostjo Komisije pri hitrem popravljanju teh informacij, ki je opisan v razdelku 1.4 zgoraj.

sprožil preiskavo, v kateri je pritožnika obravnaval kot „vpleteno osebo“ v smislu uredbe, ki ureja delo urada OLAF, in ga na podlagi člena 4(3)(2) navedene uredbe pozval na zaslišanje kot prič. Po analizi pooblastil, ki jih ima urad OLAF pri svojih preiskavah, je varuh človekovih pravic ugotovil, da je urad OLAF s tem, ko je pritožnika pozval na pogovor na podlagi prej navedene določbe, prekoračil svoja pooblastila. Urad OLAF je priznal, da bi lahko njegovo ravnanje v tem primeru povzročilo nesporazum. Povedal je, da se od oseb v pritožnikovem položaju informacije lahko zahtevajo samo med pogovorom, v katerega so prostovoljno privolile. Urad OLAF je s tem dejansko priznal, da je ravnal nepravilno. Čeprav se urad ni opravičil pritožniku, je varuh človekovih pravic sklenil, da je sprejel bistvene dele njegovega osnutka priporočila, vključno z razdelkom, ki se je nanašal na druge točke, ki jih je izpostavil pritožnik.

Zavajajoče ali neprimerne izjave ali informacije

Primer 715/2009/ANA je obravnaval izjave Komisije, ki so bile objavljene v poročilu v okviru mehanizma za sodelovanje in preverjanje, v katerih je bilo navedeno, da (i) bolgarska vlada še naprej dopušča brezcarinske prodajalne na zunanjih mejah Bolgarije, (ii) da se je promet teh prodajaln znatno povečal v letu 2007 in (iii) da so središče lokalne korupcije in organiziranega kriminala. Varuh človekovih pravic je po pregledu dokumentacije sestavil osnutek priporočila, v katerem je Komisijo prosil, naj prizna, da izjavi (ii) in (iii) nista bili podprti s konkretnimi dokazi,

ki jih ima Komisija, in da je izjava (i) zavajajoča. Primer je zaključil s kritično oceno in podal dodatno pripombo, da bi Komisija morala zagotoviti skladnost poročil, ki jih izdaja v okviru mehanizma za sodelovanje in preverjanje, z načeli dobrega upravljanja.

Primer 884/2010/VIK je obravnaval domnevno pomanjkanje preglednosti, ko je Komisija izbirala opazovalce volitev, in domnevno neprofesionalni ton pri korespondenci Komisije s pritožnikom. Ko je pritožnik, katerega prijava je bila izključena, vztrajal pri zahtevi po nadaljnjih informacijah v zvezi z merili za izbiro opazovalcev volitev za kratko obdobje, je uradnik Komisije, ki je obravnaval zadevo, odgovoril: „Se vidimo na sodišču“. Komisija se je pritožniku opravičila za ton zadevnega e-poštnega sporočila in je poslala podroben odgovor na njegov zahtevek za informacije. Varuh človekovih pravic je sklenil, da je Komisija sprejela ukrepe za rešitev zadeve, vendar je pripravil dve dodatni pripombi, da bi izboljšal učinkovitost institucije v prihodnosti.

Varuh človekovih pravic je v primeru 3031/2007/VL sklenil, (i) da so študenti iz držav zunaj EU zaradi informacij, ki jih je Komisija navedla v zvezi s programom Erasmus Mundus, verjeli, da jim bodo štipendije zagotovile spodoben življenjski standard po evropskih merilih, in (ii) da izplačan znesek ni zadostoval za to. Varuh človekovih pravic je menil, da podatki, ki jih je objavila Komisija, študentom niso dajali pravih in zanesljivih informacij. V osnutku priporočila je varuh človekovih pravic predlagal, da Komisija

Pritožbe in preiskave

prostovoljno plača 1 500 EUR vsakemu od zadevnih študentov kot odškodnino za neprijetnosti, ki so jih utrpeli. Primer je zaključil s kritično oceno, ko je Komisija zavrnila osnutek priporočila.

Primer **260/2011/GG** je obravnaval *evropski dnevnik (Europa Diary)*, orodje za domače naloge za dijake srednjih šol, ki ga Komisija pripravi vsako leto. Irski duhovnik se je januarja 2011 varuhu človekovih pravic pritožil, da je Komisija v izdaji za obdobje 2010/2011 izpustila krščanske praznike, kot sta na primer velika noč in božič, vključila pa je praznike drugih verstev. Komisija je razdelila več kot tri milijone izvodov dnevnika, zato je duhovnik želel, da se opraviči in jih odpokliče. Varuh človekovih pravic je februarja 2011 pritožnika obvestil, da je Komisija na svojem spletnem mestu objavila opravičilo za napako. Vsem učiteljem, ki so naročili izdajo za šolsko leto 2010/2011, je poslala tudi popravek. Varuh človekovih pravic je menil, da so bili ukrepi Komisije razumni in da bi bilo vnovično tiskanje izdaje za šolsko leto 2010/2011 nesorazmerno.

Domnevno neizpolnjevanje obveznosti

V primeru **2139/2010/AN**, ki je obravnaval nove določbe za razvojno sodelovanje, ki izrecno prepovedujejo financiranje lokalnih davkov iz sredstev EU, je varuh človekovih pravic menil, da je Komisija ustrezno pojasnila ukrepe, ki jih je sprejela za reševanje težav, ki izvirajo iz nepriznavanja davkov kot projektnih stroškov v okviru sedanjega pravnega okvira. Povedal je, da so bili poleg tega vmesni ukrepi, ki jih je sprejela Komisija, primerni. Varuh človekovih pravic je kljub temu kritiziral Komisijo v primeru **427/2011/MHZ**, ker ni dokazala, da je bilo objektivno nemogoče, da bi se rešila pravne obveznosti, s katero bi zagotovila, da bi bila do 1. januarja 2008 opravljena znanstvena ocena učinka uporabe nekaterih mrež na morske sesalce, kot so kiti, delfini in pliskavke.

1.7 Posredovanja pritožb in nasveti

Evropski varuh človekovih pravic je lahko v več kot 65 % vseh primerov, ki jih je obravnaval v letu 2011 (1 667), pomagal pritožnikom, tako da je začel preiskavo primera, ga posredoval pristojnemu organu ali jim svetoval, kam se lahko obrnejo. Pritožbe, ki so zunaj pristojnosti varuha človekovih pravic, se večkrat nanašajo na domnevne kršitve zakonodaje EU, ki naj bi jih zagrešile države članice. Nacionalni ali regionalni varuhi človekovih pravic v okviru Evropske mreže varuhov človekovih pravic so najboljši naslov za obravnavo številnih takšnih primerov. Tudi Odbor za peticije Evropskega parlamenta je polnopravni član mreže. Eden od namenov te mreže je omogočiti hitro posredovanje pritožb pristojnemu nacionalnemu ali regionalnemu varuhu človekovih pravic ali podobnemu organu.

ali posredovanih nacionalnemu ali regionalnemu varuhu človekovih pravic ali podobnemu organu, 59 pritožb pa je bilo poslanih ali posredovanih Odboru za peticije Evropskega parlamenta.

V nekaterih primerih lahko varuh človekovih pravic oceni, da bi bilo primerno pritožbo predati Komisiji, mreži SOLVIT ali spletišču Tvoja Evropa – nasveti. SOLVIT je mreža, ki jo je Komisija ustanovila za pomoč ljudem, ki se srečujejo s težavami pri uveljavljanju svojih pravic na notranjem trgu Unije. Tvoja Evropa – nasveti je še eno vseevropsko omrežje, ki ga je Komisija vzpostavila za pomoč in svetovanje državljanom v zvezi z njihovim življenjem, delom in potovanjem v EU. Službe varuha človekovih pravic pred posredovanjem pritožb ali svetovanjem pritožniku naredijo vse, kar je v njihovi moči, da ugotovijo, katera druga institucija ali organ mu lahko najbolj pomaga. Varuh človekovih pravic je v letu 2011 147

Skupno 52 % (1 321) pritožb, ki jih je evropski varuh človekovih pravic obravnaval v letu 2011, je bilo v pristojnosti članov Evropske mreže varuhov človekovih pravic.

Skupno 52 % (1 321) pritožb, ki jih je evropski varuh človekovih pravic obravnaval v letu 2011, je bilo v pristojnosti članov Evropske mreže varuhov človekovih pravic. Od teh je bilo 698 primerov v pristojnosti evropskega varuha človekovih pravic. Kot kaže slika 1.12, je v 609 primerih varuh človekovih pravic pritožbo posredoval³⁵ članu mreže ali pa je pritožniku svetoval, naj se obrne na člana mreže. V skladu s tem je bilo 550 pritožb poslanih

pritožnikov napotil na Komisijo³⁶, 591 pa na druge institucije ali organe, vključno z mrežama SOLVIT in Tvoja Evropa – nasveti, ter na specializirane varuhe človekovih pravic ali organe za obravnavanje pritožb v državah članicah.

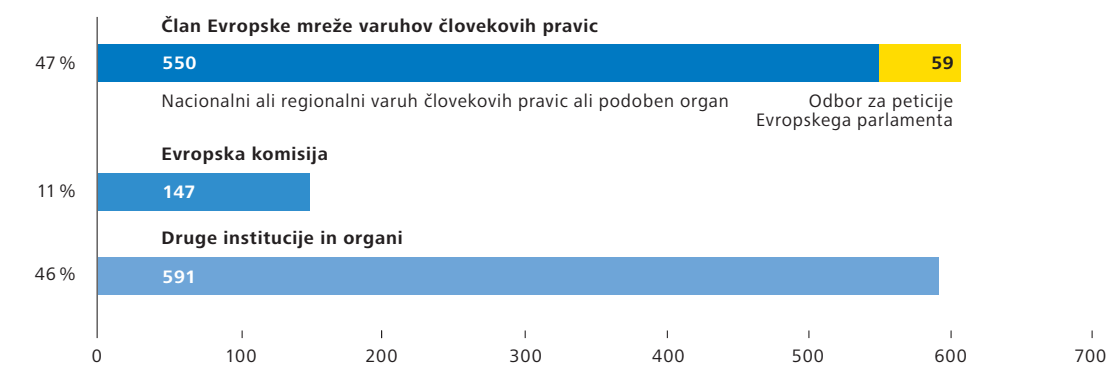
Kot kažejo primeri v nadaljevanju, je varuh človekovih pravic skupno v več kot 51 % vseh primerov, ki jih je obravnaval v letu 2011, svetoval pritožniku ali posredoval primer.

³⁵ Pritožba se posreduje samo s predhodnim soglasjem pritožnika.

³⁶ V to število so vključeni nekateri primeri, v katerih je bila pritožba zoper Komisijo razglašena za nedopustno, ker predložitev pritožbe varuhu človekovih pravic niso bila izčrpana ustrezna upravna sredstva pri tej instituciji.

Pritožbe in preiskave

Slika 1.12: Pritožbe, posredovane drugim institucijam in organom
Pritožniki, ki jim je bilo svetovano, naj se obrnejo na druge institucije in organe

Opomba 1: Zgornji podatki vključujejo 124 pritožb, evidentiranih proti koncu leta 2010 in obravnavanih v letu 2011. Ne vključujejo 38 pritožb, evidentiranih proti koncu leta 2011, ki so še bile obravnavane ob koncu leta, da bi ugotovili, kako ukrepati.

Opomba 2: Ker je varuh človekovih pravic v nekaterih primerih pritožniku dal več kot eno vrsto nasveta, zgornji odstotki skupaj znašajo več kot 100 %.

Pritožba, posredovana Evropskemu parlamentu

V primeru **2304/2011/MMN** je španski državljan, ki je sodeloval na natečaju urada EPSO (Evropski urad za izbor osebja), zahteval, naj Komisija uvede ločene izbirne postopke za invalidne kandidate. Komisija je dopis posredovala uradu EPSO, ki je pritožnika obvestil, da je glede na invalidnost zanj posebej prilagodil izbirni preskus. Urad EPSO je navedel tudi, da ne organizira posebnih natečajev za invalidne kandidate, ker obstoječi pravni okvir tega ne dovoljuje. Urad EPSO je pritožniku svetoval, naj se obrne na kadrovske oddelke institucij EU, če želi dobiti podatke o deležu invalidov, ki so zaposleni v institucijah. Ker pritožnik ni bil zadovoljen z odgovorom, se je obrnil na varuha človekovih pravic. Slednji je zavzel stališče, da pritožnik pravzaprav zahteva spremembo veljavne zakonodaje, namesto da bi se pritoževal zaradi nepravilnosti. S soglasjem pritožnika je tako varuh človekovih pravic pritožbo posredoval Evropskemu parlamentu, da bi jo obravnaval kot peticijo.

V primeru **2293/2011/KRW** je pritožnik, nemški državljan, trdil, da Uredba (ES) št. 889/2002³⁷ Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. maja 2002 spremembi Uredbe Sveta (ES) št. 2027/97 o odgovornosti letalskih prevoznikov v primeru nesreč pušča regulativno vrzel v zvezi zahtevki za odškodnino. Povedal je tudi, da EU ni uvedla ustreznega mehanizma za izvrševanje Uredbe 889/2002, saj nacionalni izvršilni organi ne bodo pristojni za posredovanje pri vprašanjih, ki bodo se pojavila v skladu z Uredbo. Trdil je, da bi EU morala odpraviti to pravno praznino. Ker je pritožnik želel spremembo ustrezne zakonodaje, je varuh človekovih pravic z dovoljenjem pritožnika pritožbo posredoval Evropskemu parlamentu, da bi jo obravnaval kot peticijo.

37. UL 2002 L 140, str. 2-5.

Pritožniku je bilo svetovano, naj se obrne na Evropsko komisijo

Državljan je februarja 2011 tožil špansko prevajalsko agencijo, ker mu ni plačala 618 EUR. Zaprošil je za uporabo evropskega postopka v sporih majhne vrednosti za primere, kadar vrednost zahtevka ne presega 2 000 EUR³⁸. Glede na dejstvo, da ni prejel odgovora na prošnjo za uporabo postopka, se je pritožnik varuhu človekovih pravic pritožil, da špansko sodišče ni upoštevalo Uredbe (primer **2123/2011/MF**). Ker pritožba ni bila vložena zoper institucijo EU in ker je poleg tega dvomila v pravilnost odločitve sodišča, je varuh človekovih pravic pritožniku svetoval, naj se obrne na Komisijo zaradi morebitne kršitve zakonodaje EU.

Pritožniku je bilo svetovano, naj se obrne na mrežo SOLVIT ali Tvoja Evropa – nasveti

V primeru **2239/2011/PMC** se je državljanica, ki je nameravala študirati v Združenem kraljestvu, varuhu človekovih pravic pritožila, da ji je agencija Združenega kraljestva za nadzor meja zavrnila izdajo potrdila EU o registraciji, ker naj ne bi imela sklenjenega celovitega zavarovalnega kritja za primer bolezni. Po njenem mnenju bi bolgarsko zavarovalno kritje in njena evropska kartica zdravstvenega zavarovanja morala zadostovati. Pritožnica se je v zvezi s to zadevo že obrnila na pristojnega nacionalnega varuha človekovih pravic (varuh človekovih pravic za parlamentarna in zdravstvena vprašanja v Združenem kraljestvu). Ker je pritožba zadevala čezmejno zadevo, ji je evropski varuh človekovih pravic svetoval, naj razmisli tudi o tem, da bi se obrnila na mreži SOLVIT in Tvoja Evropa – nasveti.

V obdobju Lizbonske pogodbe je bistveno, da institucije razvijajo in ohranjajo storitveno kulturo do državljanov in da spoštujejo njihove pravice. Zgornja tematska analiza poskuša zajeti širino in raznovrstnost preiskav varuha človekovih pravic v letu 2011. Predstavlja tudi različne načine, na katere si varuh človekovih pravic prizadeva spodbujati načela storitvene kulture in pripomoči k dejanski uresničitvi Listine o temeljnih pravicah. Bralci, ki želijo podrobneje preučiti preiskave varuha človekovih pravic, lahko obišejo njegovo spletno mesto za obsežnejše povzetke njegovih odločb in za celotne odločbe, osnutke priporočil in posebna poročila.

³⁸. Uredba (ES) št. 861/2007 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. julija 2007; UL 2007 L 199, str. 1-22.

Odnosi z institucijami, varuhi človekovih pravic in drugimi zainteresiranimi stranmi

To poglavje predstavlja odnose evropskega varuha človekovih pravic z institucijami EU, drugimi varuhi in drugimi ključnimi zainteresiranimi stranmi v letu 2011. Opisuje srečanja in seminarje, na katerih je varuh človekovih pravic sodeloval, ter druge dejavnosti, ki jih je izvajal za zagotovitev učinkovitega obravnavanja pritožb, čim večjega širjenja najboljših praks in dvigovanja ozaveščenosti o njegovi vlogi med različnimi zainteresiranimi stranmi.

Odnosi z institucijami, varuhi človekovih pravic in drugimi zainteresiranimi stranmi

2.1 Odnosi z institucijami, organi, uradi in agencijami EU¹

Evropski varuh človekovih pravic se redno srečuje s člani in uradniki institucij EU in z njimi razpravlja o načinih za izboljšanje kakovosti uprave, poudarja pomembnost dobrega obravnavanja pritožb in zagotavlja ustrezno nadaljnje ukrepanje v zvezi z njegovimi pripombami, priporočili in poročili.

Evropska komisija

Glede na to, da Evropska komisija zavzema največji delež preiskav, ki jih varuh človekovih pravic opravi vsako leto, se njegove službe močno trudijo za sistematično komunikacijo s komisarji in uradniki Komisije.

Glede na to, da Evropska komisija zavzema največji delež preiskav, ki jih varuh človekovih pravic opravi vsako leto, se njegove službe močno trudijo za sistematično komunikacijo s komisarji in uradniki Komisije. P. Nikiforos Diamandouros si je 15. februarja izmenjal stališča s kolegijem komisarjev. Med letom se je varuh človekovih pravic srečal s komisarjem za finančno načrtovanje in proračun Januszom Lewandowskim ter z Dominiqueom Ristorijem, generalnim direktorjem Skupnega raziskovalnega središča (JRC), Hervéjem Jouanjanom, generalnim direktorjem za proračun, Irène Souka, generalno direktorico za človeške vire in varnost, in Karlom Falkenbergom, generalnim direktorjem za okolje.

Poleg tega je imel P. Nikiforos Diamandouros 25. maja med Zelenim tednom Evropske komisije predstavitev o vlogi varuhov človekovih pravic pri spremljanju naših vplivov na okolje. Spregovoril je tudi na sestanku direktorjev JRC 14. decembra, kjer je govoril o vlogi evropskega varuha človekovih pravic pri spodbujanju storitvene kulture v institucijah EU. Poleg tega se je varuh

človekovih pravic srečal z Mercedes de Sola, mediatorko za uslužbence Komisije, Cristianom Sebastianijem, predsednikom osrednjega odbora uslužbencev Komisije, in Jensom Nymandom-Christensenom, direktorjem generalnega sekretariata Komisije, ki je odgovoren za odnose z evropskim varuhom človekovih pravic.

V letu 2011 se je evropski varuh človekovih pravic srečal z namestnikom vodje Urada svetovalcev za evropsko politiko Margaritisom Schinasom in direktorjem Urada Evropske komisije za vodenje in plačevanje posameznih pravic (PMO) Stephenom Questom.

Za nadaljnje ukrepanje v zvezi s preiskavami se je vodja oddelka na uradu evropskega varuha človekovih pravic za pravne zadeve vsak mesec sestajal z direktorjem Komisije, ki je odgovoren za odnose z evropskim varuhom človekovih pravic. Člani njegovega osebja so se še naprej povezovali z mrežo SOLVIT, mrežo *Enterprise Europe Network* in Generalnim direktoratom za komuniciranje.

Evropski parlament

V zvezi z odnosi z Evropskim parlamentom so bile za institucijo, tako kot vedno, zelo pomembne različne dejavnosti, ki se nanašajo na *Letno poročilo evropskega varuha človekovih pravic 2010*. Varuh človekovih pravic je svoje poročilo 4. maja predstavil Jerzyju Buzeku, poslancu in predsedniku Evropskega parlamenta, 5. maja Erminii Mazzoni, poslanki Evropskega parlamenta in predsednici Odbora za peticije Evropskega parlamenta, 23. maja pa še Odboru za peticije. Parlament je razpravljal o poročilu na plenarnem zasedanju

1. Zaradi lažje berljivosti se v tem poročilu izraz „institucija“ uporablja za vse institucije, organe, urade in agencije EU.

Evropski varuh človekovih pravic je svoje *Letno poročilo 2010* predstavil poslancu in predsedniku Evropskega parlamenta Jerzyju Buzeku 4. maja, Odboru za peticije Parlamenta pa 23. maja.

27. oktobra, ki ga je vodila njegova poročevalka, poslanka Evropskega parlamenta, Iliana Malinova Iotova.

V letu 2011 je P. Nikiforos Diamandouros pripravil različne predstavitve za Evropski parlament. Ena je bila namenjena Odboru za pravne zadeve in je obravnavala razmerje med pristojnostmi Parlamenta in varovanjem podatkov, druga, namenjena Odboru za državljanske svoboščine, pa se je osredotočala na javni dostop do dokumentov EU. Varuh človekovih pravic je imel tudi predstavitev o upravni zakonodaji EU na seminarju v Leónu v Španiji, ki sta ga organizirala Odbor za pravne zadeve Evropskega parlamenta in Univerza v Leónu. Povabilo delovne skupine predsedstva Evropskega parlamenta je P. Nikiforosu Diamandourosu dalo priložnost, da predstavi svoje mnenje o kodeksih ravnanja za poslance in za lobiste. Varuh človekovih pravic je imel tudi predstavitev za Odbor za proračunski nadzor o prijavljanju nepravilnosti in disciplinskih postopkih zoper uradnike ter predstavitev za pravno službo Parlamenta o vlogi evropskega varuha

človekovih pravic pri spodbujanju dobrega upravljanja. Poleg tega je imel predstavitev za Generalni direktorat za infrastrukturo in logistiko o dobrem upravljanju na področju pogodb in razpisov ter za odbor uslužbencev Parlamenta o strategiji Evropskega varuha človekovih pravic in o obravnavanju pritožb članov osebja. P. Nikiforos Diamandouros se je srečal tudi s pravnim svetovalcem Evropskega parlamenta Christianom Pennero in generalnim direktorjem za infrastrukturo in logistiko Constantinom Stratigakisom.

Druge institucije

V letu 2011 se je evropski varuh človekovih pravic srečal s Hermanom Van Rompuyem, predsednikom Evropskega sveta, in Reijom Kemppinenom, generalnim direktorjem za tisk, komunikacije in preglednost v generalnem sekretariatu Sveta ministrov. Srečal se je tudi s Staffanom Nilssonom, predsednikom Evropskega ekonomsko-socialnega odbora (EESO), in Martinom Westlakeom, generalnim sekretarjem EESO.

Odnosi z institucijami, varuhi človekovih pravic in drugimi zainteresiranimi stranmi

V decembru je P. Nikiforos Diamandouros obiskal evropske institucije s sedežem v Luksemburgu in se srečal z Vassiliosom Skourisom, predsednikom Sodišča, Marcom Jaegerjem, predsednikom Splošnega sodišča, Seanom Van Raepenbuschem, predsednikom Sodišča za uslužbence, Dimitriosom Gratsiasom, sodnikom Splošnega sodišča, Vítorjem Manuelom Da Silvo Caldeiro, predsednikom Evropskega računskega sodišča (ECA), Ioannisom Sarmasom, članom ECA, Philippejem Maystadtom, predsednikom Evropske investicijske banke (EIB), in Alfonsom Querejeto, generalnim sekretarjem EIB. P. Nikiforos Diamandouros je imel tudi predstavitev za osebje EIB.

Varuh človekovih pravic se je v letu 2011 srečal z evropskim nadzornikom za varstvo podatkov Petrom Hustinxom, generalnim direktorjem Evropskega urada za boj proti goljufijam Giovannijem Kesslerjem in vodjo Evropskega urada za izbor osebja Davidom Bearfieldom. Poleg tega je imel dve predstavitvi za sodelujoče v programu Erasmus za javno upravo, ki ga je organizirala Evropska upravna šola.

Agencije

P. Nikiforos Diamandouros je v letu 2011 komuniciral z različnimi agencijami Evropske unije. Junija je imel predstavitev za mrežo vodij agencij v Bruslju o dobrem upravljanju ter ustvarjanju in ohranjanju storitvene kulture. Med letom je varuh človekovih pravic obiskal direktorje in odbore uslužbencev Evropskega bančnega organa, Evropske agencije za zdravila, Evropske policijske akademije, Evropske obrambne agencije, Evropske agencije za okolje, Evropske agencije za pomorsko varnost ter Evropskega centra za spremljanje drog in zasvojenosti z drogami ali pa se je sestel z njimi. Za več informacij o programu obiskov varuha človekovih pravic pri agencijah EU v letu 2011, katerega cilj je spodbujati dobro upravljanje in deliti najboljše prakse z agencijami, si oglejte podrazdelek z naslovom „Pritožbe in preiskave na lastno pobudo“ v razdelku 1.1 tega poročila.

2.2 Odnosi z varuhi človekovih pravic in podobnimi organi

Veliko pritožnikov se obrne na evropskega varuha človekovih pravic, kadar imajo težave z nacionalno, regionalno ali lokalno upravo. Evropski varuh človekovih pravic tesno sodeluje s kolegi v državah članicah, da bi zagotovili hitro in učinkovito obravnavo pritožb državljanov v zvezi z zakonodajo EU. To sodelovanje poteka večinoma pod pokroviteljstvom Evropske mreže varuhov človekovih pravic. Mrežo zdaj sestavlja več kot 90 uradov v 32 evropskih državah. Vključuje nacionalne in regionalne varuhe človekovih pravic ter podobne organe iz držav članic Evropske unije, držav kandidatki za članstvo v EU, drugih državah v Evropskem gospodarskem prostoru in/ali schengenskem območju ter evropskega varuha človekovih pravic in Odbor za peticije Evropskega parlamenta.

Evropski varuh človekovih pravic tesno sodeluje s kolegi v državah članicah, da bi zagotovili hitro in učinkovito obravnavo pritožb državljanov v zvezi z zakonodajo EU.

Nova grafična podoba mreže, ki je bila uvedena septembra 2010, se je postopno uvajala vse leto 2011 v publikacijah, na spletnih mestih, dogodkih in v drugih medijih. Številni uradi v mreži so logotip mreže vključili na svoja spletna mesta, nekateri pa so preoblikovali tudi svoje pisemske glave, tako da vključujejo logotip. Zaradi tega se je v letu 2011 prepoznavnost mreže znatno izboljšala.

Eden od glavnih namenov mreže je omogočiti hitro posredovanje pritožb pristojnemu varuhu človekovih pravic ali podobnemu organu. V letu 2011 je varuh človekovih pravic v 609 primerih pritožbo posredoval članu mreže ali pa

je pritožniku svetoval, naj se obrne na člana mreže. Več podrobnosti o takšnem sodelovanju je na voljo v poglavju 1.

Za obravnavanje pritožb je neposredno pomemben tudi poseben postopek, pri katerem lahko nacionalni ali regionalni varuhi človekovih pravic evropskega varuha človekovih pravic zaprosijo za pisne odgovore na vprašanja o zakonodaji EU in njeni razlagi, skupaj z vprašanji, ki se pojavijo pri obravnavi posebnih primerov. Leta 2011 je varuh človekovih pravic prejel rekordnih 11 vprašanj. Za primerjavo, v letu 2010 je prejel tri vprašanja. Nacionalni varuhi človekovih pravic so predložili pet vprašanj, regionalni varuhi pa ostalih šest. Najpogostejša izpostavljena vprašanja so zadevala prosto gibanje, pri čemer so vsa vprašanja varuhov človekovih pravic iz Danske, Irske, Vorarlberga (Avstrija), Emilie-Romagne (Italija), Toskane (Italija) in Kanarskih otokov (Španija) zadevala to pomembno pravico državljanov EU.

Leta 2011 je varuh človekovih pravic prejel rekordnih 11 vprašanj.

Vprašanje varuha človekovih pravic iz Vorarlberga je zadevalo razlikovanje šolnin za rezidente in šolnin za nerezidente v občinskih glasbenih šolah. Varuh človekovih pravic dežele Emilia-Romagna se je obrnila na evropskega varuha človekovih pravic, ko so italijanski organi za zdravstveno varstvo zavrnilo povračilo stroškov zdravljenja, ki jih je imela noseča bolnica v Nemčiji.

Vprašanja varuhov človekovih pravic iz Danske in dežele Piemont (Italija) sta obravnavali okoljska vprašanja, kmetijska vprašanja pa so bila tema vprašanj, ki sta ju predložila varuha človekovih pravic iz Severne Irske (Združeno kraljestvo) in

Odnosi z institucijami, varuhi človekovih pravic in drugimi zainteresiranimi stranmi

© Thomas Fryd

Andaluzije (Španija). Slednje vprašanje je obravnavalo ukrepe, sprejete po izbruhu bakterije E. coli v Nemčiji. Nazadnje, varuh človekovih pravic iz Francije je predložil vprašanje v zvezi s programom EU za razdeljevanje hrane ogroženim osebam.

Da bi evropski varuh človekovih pravic pomagal nacionalnim in regionalnim varuhom pri reševanju vprašanj, ki so bila izpostavljena v teh primerih, je neposredno odgovoril na vprašanje ali pa je za odgovor zaprosil Evropsko komisijo.

Mreža je tudi uporaben mehanizem za izmenjavo podatkov o zakonodaji EU in najboljših praksah prek seminarjev, polletnega glasila ter elektronskega foruma za razprave in izmenjavo dokumentov, ki vključuje elektronsko storitev dnevne novice. Oktobra 2011 je bilo vzpostavljeno novo omrežje ekstrasnet, ki je nadomestilo forum, ki je deloval od leta 2001. Omrežje ekstrasnet, ki vključuje vse funkcije predhodnika in več novih, je bilo zasnovan tako, da je čim bolj interaktivno in prijazno do uporabnikov.

Evropska mreža varuhov človekovih pravic je priredila svoj osmi nacionalni seminar v Kopenhavnu med 20. in 22. oktobrom 2011. Hans Gammeltoft-Hansen se je 31. januarja 2012, to je po 25 letih delovanja kot danski nacionalni varuh človekovih pravic, upokojil. Seminar je bil prava priložnost, da evropska skupnost varuhov človekovih pravic počasti človeka, ki je najdlje na svetu opravljal funkcijo varuha človekovih pravic.

Med vprašanji, ki so bila v letu 2011 obravnavana prek foruma in omrežja ekstrasnet, so bili obravnavanje pritožb v zvezi z dodelitvijo in izvajanjem pogodb, Konvencija o pravicah invalidov, predpisi v zvezi s krvodajalstvom, vključevanje poklicnih organov med pristojnosti varuha človekovih pravic, vloga varuhov človekovih pravic pri varovanju in spodbujanju človekovih in temeljnih pravic, dostop do volitev za slepe in slabovidne osebe ter način, na katerega javni organi obravnavajo zahteveke državljanov za finančno nadomestilo.

Mreža prireja seminarje za nacionalne in regionalne varuhe človekovih pravic v izmeničnih letih, evropski varuh človekovih pravic in nacionalni ali regionalni varuhi pa jih organizirajo skupaj. Evropski varuh človekovih pravic in varuh človekovih pravic Danske Hans Gammeltoft-Hansen sta skupaj organizirala osmi nacionalni seminar Evropske mreže varuhov človekovih pravic z naslovom „Pravo, politika in varuhi človekovih pravic v obdobju po Lizbonski pogodbi“, ki je potekal od

Evropska komisija vedno bolj spoznava pomembnost mrež pri premoščanju vrzeli med Evropo in njenimi državljani. Komisija je Evropsko mrežo varuhov človekovih pravic povabila, da postavi stojnico na njenem sejmu o enotnem trgu, ki je potekal oktobra v Krakovu na Poljskem. To je bilo prvo tovrstno povabilo.

20. do 22. oktobra 2011 v Kopenhavnu. Na seminarju so bili zastopani uradi varuhov človekovih pravic iz 30 držav, vključno z nacionalnimi varuhi človekovih pravic iz skoraj vseh držav članic in regionalnimi predstavniki iz sedmih držav v mreži, v katerih takšni organi obstajajo.

Hans Gammeltoft-Hansen se je 31. januarja 2012, to je po 25 letih opravljanja funkcije nacionalnega varuha človekovih pravic, upokojil. Seminar je bil prava priložnost, da evropska skupnost varuhov človekovih pravic počasti človeka, ki je najdlje na svetu opravljal funkcijo varuha človekovih pravic.

Na seminarju so bile obravnavane različne teme, ki so se osredotočale na vlogo varuhov človekovih pravic med politiko in zakonodajo in na premoščanje vrzeli med EU in njenimi državljani. Na seminarju mreže je bilo prvič zastopano predsedstvo Evropske unije. Maciej Szpunar, državni podsekretar za pravne in pogodbene zadeve na Poljskem, je imel glavni govor o drugi od teh tem. Predsednik vrhovnega upravnega sodišča Švedske Mats Melin je obravnaval prvo temo.

Člani mreže so na seminarju sprejeli več pomembnih odločitev. Med njimi so bile odločitev, da se glasilo mreže brezplačno zagotovi javnosti na spletnem mestu Evropskega varuha človekovih pravic in v knjigarni EU Bookshop, odločitev, da se na spletnem mestu zagotovijo informacije o vprašanjih, poslanih evropskemu varuhu človekovih pravic, in odločitev, da se prek mreže poiščejo načini za boljše obveščanje državljanov iz vse Evrope o njihovih pravicah. Poleg tega se je seminarja udeležil generalni direktor Evropske komisije za okolje Karl Falkenberg, da bi razpravljal, kako izboljšati sodelovanje med Komisijo in državami članicami o okoljskih vprašanjih.

Evropska komisija vedno bolj spoznava pomembnost mrež pri premoščanju vrzeli med Evropo in njenimi državljani. Oktobra 2011 je skupaj s poljskim predsedstvom priredila sejem o enotnem trgu, ki je potekal v Krakovu na Poljskem, da bi državljane poučila, kako lahko izkoristijo svoje pravice EU. Komisija je Evropsko mrežo varuhov človekovih pravic povabila, da postavi stojnico na

Odnosi z institucijami, varuhi človekovih pravic in drugimi zainteresiranimi stranmi

sejmu. To je bilo prvo tovrstno povabilo. Zaradi odličnega sodelovanja med uradoma poljskega in evropskega varuha človekovih pravic so sodelavci iz obeh institucij skupaj delali na stojnici, ki so jo zagotovili organizatorji, ter v treh dneh govorili z več kot 5 000 državljanji, ki so jim posredovali informacije o različnih mehanizmih za reševanje težav, ki so jim na voljo na državni in evropski ravni.

Evropski varuh človekovih pravic je obiske držav članic EU v letu 2011 izkoristil kot priložnost za obisk drugih varuhov. P. Nikiforos Diamandouros se je srečal z grškim varuhom človekovih pravic (marca in novembra), s parlamentarno varuhinjo človekovih pravic in varuhinjo za nadzor zdravstvenih storitev Združenega kraljestva (maja), z varuhom človekovih pravic Bolgarije (julija) in z varuhom človekovih pravic Portugalske (novembra). Srečal se je tudi z varuhom človekovih pravic Katalonije v Španiji v Barceloni (aprila), belgijskim regionalnim varuhom človekovih pravic v Bruslju (marca) in varuhom človekovih pravic dežele Bolzano v Italiji (južna Tirolska) v Strasbourgu (marca).

Varuh človekovih pravic je v letu 2011 imel več sestankov z višjimi uradniki iz Turčije, da bi podprl stalna prizadevanja turške vlade, da ustanovi urad nacionalnega varuha človekovih pravic v tej državi. V okviru tega se je z ministrom za zadeve EU in glavnim pogajalcem za pridružitve Turčije k EU srečal januarja v Bruslju in marca

v Istanbulu. V Strasbourgu se je maja srečal tudi z vršilcem dolžnosti ministra za pravosodje, decembra pa s samim ministrom za pravosodje. Delegacija iz turškega ministrstva za pravosodje ga je februarja obiskala v Strasbourgu, sodeloval pa je tudi na mednarodnem simpoziju varuhov človekovih pravic na univerzi Doğuş, ki je potekal marca v Istanbulu.

Med letom se je P. Nikiforos Diamandouros srečal tudi s predsednikom mehiške nacionalne komisije za človekove pravice v Strasbourgu (maja), varuhom človekovih pravic Združenih narodov v New Yorku (junija), varuhom človekovih pravic province Ontario in namestnikom varuha človekovih pravic v Torontu (oktobra) ter varuhom človekovih pravic province Quebec v Montrealu (oktobra).

Člani osebja urada Evropskega varuha človekovih pravic so imeli predstavitve na dveh programih usposabljanja, ki sta potekala maja in decembra v Rabatu. Združenje *Association des Ombudsmans et Médiateurs de la Francophonie* (AOMF) in maroška institucija varuha človekovih pravic sta organizirala prvi program. Drugi program pa je organizirala maroška institucija varuha človekovih pravic v sodelovanju z združenjem sredozemskih varuhov človekovih pravic. Programa sta potekala pod naslovoma „Metode preiskovanja pri obravnavanju primerov“ in „Pristojnosti posrednika in varuha človekovih pravic pri varovanju človekovih pravic“.

2.3 Odnosi z drugimi zainteresiranimi stranmi

Evropski varuh človekovih pravic je zavezan zagotavljanju, da se vsaka oseba ali organizacija, ki bi lahko imela težave z institucijami EU, zaveda svoje pravice, da se varuhu pritoži zaradi nepravilnosti. Želi si tudi bolj na splošno povečati ozaveščenost o njegovih prizadevanjih za spodbujanje preglednosti, odgovornosti in storitvene kulture v upravi EU.

Več kot leto po začetku veljavnosti Lizbonske pogodbe si je varuh človekovih pravic prizadeval za spodbujanje razprave o njenih uspehih in izzivih v prihodnosti.

Dialog z zainteresiranimi stranmi je ključna prednostna naloga v strategiji evropskega varuha človekovih pravic za mandat od leta 2009 do leta 2014. V letu 2011 je varuh človekovih pravic pripravil pomemben seminar z naslovom „Ali Lizbonska pogodba koristi državljanom?“. Več kot leto po začetku veljavnosti Lizbonske pogodbe si je varuh človekovih pravic prizadeval za spodbujanje razprave o njenih uspehih in izzivih v prihodnosti. Ta dogodek, ki je bil najpomembnejši dogodek varuha človekovih pravic za obveščanje v letu 2011, je potekal 18. marca in je pritegnil več kot 200 predstavnikov zainteresiranih strani. To je bil tretji

vsakoletni dogodek v marcu, ki ga je varuh človekovih pravic organiziral v Bruslju za državljane, združenja, nevladne organizacije, podjetja, organizacije civilne družbe, novinarje, regionalna in nacionalna predstavništva ter druge zainteresirane osebe. Glavni govornik na seminarju je bil predsednik Evropskega sveta Herman Van Rompuy. V odboru za razpravo so bili še P. Nikiforos Diamandouros, Viviane Reding, podpredsednica Evropske komisije, Diana Wallis, podpredsednica

Evropskega parlamenta, in Hans Martens, vodja Centra za evropsko politiko. Ann Cahill, predsednica združenja *International Press Association*, je predsedovala dogodku. Dogodek se je prenašal v živo prek spleta, številni uradi Evropskega parlamenta, Evropske komisije, informacijske službe Europe Direct ter drugi uradi iz vse EU pa so pomagali pri javni objavi povezave.

Varuh človekovih pravic je 28. septembra, na mednarodni dan pravice vedeti, priredil še en seminar v Bruslju. Cilj tega dogodka je bil raziskati različne razsežnosti pravice do dostopa do informacij, tako da se je osredotočil na

Najpomembnejši dogodek evropskega varuha človekovih pravic za obveščanje v letu 2011 je bil seminar z naslovom „Ali Lizbonska pogodba koristi državljanom?“. Potekal je 18. marca in je združil več kot 200 sodelujočih. To je bil tretji vsakoletni dogodek v marcu, ki ga je evropski varuh človekovih pravic organiziral v Bruslju za državljane, združenja, nevladne organizacije, podjetja, organizacije civilne družbe, novinarje, regionalna in nacionalna predstavništva ter druge zainteresirane osebe. Glavni govornik na seminarju je bil predsednik Evropskega sveta Herman Van Rompuy, ki je tukaj na fotografiji s P. Nikiforosom Diamandourosom.

Odnosi z institucijami, varuhi človekovih pravic in drugimi zainteresiranimi stranmi

© 2006-2011 Presidency of the Portuguese Republic

Med obiskom Portugalske se je evropski varuh človekovih pravic srečal s predsednikom republike Aníbalom António Cavacom Silvo.

najboljše prakse v Evropi in zunaj nje. Razpravljalo se je o izkušnjah v zvezi s pravico vedeti, iz katerih bi se EU lahko učila od drugih v Evropi in zunaj nje, ter o praksah v drugih državah, ki bi se lahko uporabile kot modeli za njene institucije v prihodnosti. V odboru za razpravo so bili evropski varuh človekovih pravic P. Nikiforos Diamandouros, Heidi Hautala, finska ministrica za mednarodni razvoj in nekdanja poslanka Evropskega parlamenta, Thomas J. White, odpravnik poslov Predstavništva Združenih držav Amerike pri EU, in Helen Darbshire, direktorica združenja *Access Info Europe*. Geoff Meade, evropski urednik združenja *International Press Association*, je predsedoval razpravi. Dogodka se je udeležilo več kot 100 predstavnikov združenj, nevladnih organizacij, podjetij, organizacij civilne družbe, novinarjev, regionalnih in nacionalnih predstavništev ter predstavnikov drugih institucij EU. Mednarodni dan pravice vedeti so leta 2003 uvedli zagovorniki dostopa do informacij iz vsega sveta. Njegov cilj je dvigniti ozaveščenost o pravici vsakega posameznika do dostopa do informacij.

Varuh človekovih pravic je poleg tega, da se je srečal z najvišjimi oblikovalci politike v državah članicah, izkoristil tudi priložnosti, ki so se ponudile ob njegovih informativnih obiskih, za komunikacijo s ciljnimi skupinami in mediji. Med svojim obiskom v Bolgariji med 18. in 24. julijem se je srečal s premierjem Boykom Borisovom in drugimi visokimi državnimi uradniki, sestal pa se je tudi z nevladnimi organizacijami, študenti univerz ter nekdanjimi pripravniki varuha človekovih pravic v Bolgariji. Na podobnem obisku na Portugalskem med 19. in 22. novembrom se je P. Nikiforos Diamandouros sestal s predsednikom republike Aníbalom António Cavacom Silvo, predsednikom vlade Pedrom Passosom Coelho in drugimi visokimi uradniki. Obisk Portugalske je vključeval tudi sestanke s predstavniki civilne družbe.

Varuh človekovih pravic je pred osmim nacionalnim seminarjem Evropske mreže varuhov človekovih pravic, ki je potekal v Kopenhavnu od 20. do 22. oktobra, izkoristil obisk mesta za srečanje

z danskimi zainteresiranimi stranmi. Pri organizaciji teh sestankov sta pomagala informacijska pisarna Evropskega parlamenta in predstavništvo Komisije v Kopenhavnu. Varuh človekovih pravic je imel dve tiskovni konferenci za novinarje in akademike s področja medijev. Predaval je tudi približno 70 študentom, profesorjem, javnim uslužbencem in pravnikom na Univerzi v Kopenhavnu o morebitnem sprejetju upravne zakonodaje za upravo EU. Varuh človekovih pravic se je na koncu srečal še z organizacijami civilne družbe, ki so želeli izvedeti več o storitvah, ki jih zagotavlja njegov urad.

Generalni sekretar Evropskega varuha človekovih pravic Ian Harden je z namenom, da bi še bolj predstavil dejavnosti institucije, zastopal urad na okrogli mizi, ki je potekala 26. septembra v Ženevi vzporedno z 18. zasedanjem Sveta ZN za človekove pravice. Naslov okrogle mize je bil „Ukrepi, ki jih sprejmejo različni posredniški organi in perspektive pri spodbujanju in varovanju človekovih pravic ob sprejetju resolucije Združenih narodov o vlogi varuha človekovih pravic, posrednika in drugih nacionalnih institucij za človekove pravice“. Visoka komisarka ZN za človekove pravice Navanethem Pillay je prisostvovala na dogodku, ki je združil okoli 200 sodelujočih, vključno

s posredniki, varuhi človekovih pravic, veleposlaniki ZN, predstavniki nevladnih organizacij in organizacijami ZN.

Na splošno je varuh človekovih pravic v letu 2011 svoje delo predstavil na približno 40 dogodkih in dvostranskih sestankih s pomembnimi zainteresiranimi stranmi, kot so na primer člani pravne skupnosti, poslovna združenja, raziskovalne institucije, nevladne organizacije, predstavniki regionalne in lokalne uprave, lobisti in interesne skupine, akademiki, visoki politični predstavniki in javni uslužbenci. Te konference, seminarji in srečanja so potekali v Bruslju, Strasbourgu in državah članicah.

V letu 2011 so člani osebja Evropskega varuha človekovih pravic imeli približno 85 predstavitev za 2 478 državljanov iz vse EU in zunaj nje. Največ obiskovalcev je bilo iz Nemčije (okoli 55 %), sledile so Avstrija, Francija, Italija in Nizozemska. Delež obiskovalcev iz institucij EU je bil 20-odstoten, nekateri obiskovalci pa so prihajali celo iz Združenih držav Amerike, Kitajske in Rusije. Čeprav viri polagajo omejitve na število predstavitev, ki jih je mogoče organizirati vsako leto, si varuh človekovih pravic čim bolj prizadeva sprejemati povabila in zahteve zainteresiranih strani.

Varuh človekovih pravic je v letu 2011 organiziral vrsto tematskih dogodkov, da bi opozoril na svoje delo na določenih področjih.

Med njimi je bil seminar, ki je potekal 28. septembra ob mednarodnem dnevu pravice vedeti. Cilj je bil raziskati različne razsežnosti pravice do dostopa do informacij, tako da se je osredotočil na najboljše prakse v Evropi in zunaj nje. Seminarja se je skupaj udeležilo več kot 100 sodelujočih. V odboru za razpravo so bili Heidi Hautala, finska ministrica za mednarodni razvoj in nekdanja poslanka Evropskega parlamenta, Thomas J. White, odpravnik poslov Predstavništva Združenih držav Amerike pri EU, in Helen Darbshire, direktorica združenja *Access Info Europe*.

Odnosi z institucijami, varuhi človekovih pravic in drugimi zainteresiranimi stranmi

Evropski varuh človekovih pravic je v letu 2011 opravil več kot 30 intervjujev z novinarji, vključno z intervjujem za televizijsko postajo France 24 v novembru.

Varuh človekovih pravic je imel v letu 2011 sedem tiskovnih konferenc v Bruslju, Strasbourgu in več državah članicah. Med glavnimi medijskimi

jo zapusti, ter proaktivno preglednost. V tiskanih in spletnih medijih se je pojavilo več kot 1 500 člankov o delu evropskega varuha človekovih pravic.

Za delo evropskega varuha človekovih pravic so bili zlasti pomembni rezultati posebne raziskave Eurobarometra 75.1, ki sta jo leta 2011 naročila Evropski parlament in varuh človekovih pravic.

dejavnostmi je bila tiskovna konferenca o njegovem *Letnem poročilu 2010*, ki je potekala maja v Bruslju. P. Nikiforos Diamandouros je opravil tudi več kot 30 intervjujev z novinarji za tiskane, televizijske, radijske in elektronske medije. Urad Evropskega varuha človekovih pravic je med letom izdal 20 sporočil za javnost, ki so med drugim zajemala zapoznena plačila, zagotavljanje zavajajočih informacij letalskim potnikom, stopnje onesnaženja hrane po nesreči v Fukušimi, posebno raziskavo Eurobarometra 75.1 z naslovom *Evropski varuh človekovih pravic in pravice državljanov*, ki se je osredotočala na pravice državljanov in učinkovitost uprave EU, večjezičnost, navzkrižja interesov, ko se osebe zaposli v instituciji EU ali

Za delo evropskega varuha človekovih pravic so bili zlasti pomembni rezultati posebne raziskave Eurobarometra 75.1, ki sta jo leta 2011 naročila Evropski parlament in varuh človekovih pravic. Mreža TNS Opinion & Social, ki je opravila raziskavo, je anketirala 27 000 državljanov v 27 državah članicah. Rezultati so pokazali, da večina ljudi meni, da sta pravica do prostega gibanja in prebivanja v EU ter pravica do dobre uprave na ravni EU najpomembnejši pravici državljanov. Za varuha človekovih pravic je spodbudno dejstvo, da državljeni pravico do dobrega upravljanja in pravico do vložitve pritožbe pri evropskem varuhu človekovih pravic štejejo za zelo pomembni. Rezultate raziskave bo uporabil za zvišanje kakovosti svojih

storitev in spodbujanje uprave EU, da izboljša svojo učinkovitost, prav tako pa bo člane Evropske mreže varuhov človekovih pravic pozval k širjenju informacij o pravicah državljanov v državah članicah.

orodje pomaga posameznikom ugotoviti, na kateri organ se je najbolj primerno obrniti v zvezi s pritožbo. V letu 2011 je več kot 18 000 oseb iskalo nasvet varuha človekovih pravic prek interaktivnega vodnika in ga tudi prejelo.

Spletno mesto varuha človekovih pravic se je med letom redno posodabljalo s sklepi, povzetki primerov, sporočili za javnost, podrobnostmi o prihodnjih dogodkih, zvočnimi in slikovnimi vsebinami, publikacijami in drugimi dokumenti. Za večjo varnost je bilo v obrazec za spletno oddajo pritožbe vgrajeno šifriranje SSL, na večino strani spletnega mesta pa so bili vključeni gumbi za družabna omrežja. Ustvarjenih je bilo več novih razdelkov, med njimi tudi razdelki za odprte primere, obiske agencij ter za statistične podatke in raziskave, pri čemer je bila v zadnjem od teh objavljena posebna raziskava Eurobarometra 75.1: *Evropski varuh človekovih pravic in pravice državljanov*. Ustvarjen je bil tudi razdelek za novo publikacijo, ki jo je urad Evropskega varuha človekovih pravic začel izdajati oktobra 2011 in ki nosi naslov *Težave z EU? Kdo vam lahko pomaga?*

Od 1. januarja do 31. decembra 2011 je imelo spletno mesto varuha človekovih pravic več kot 295 000 različnih obiskovalcev, ki so si skupaj ogledali več kot 6,2 milijona strani.

Od 1. januarja do 31. decembra 2011 je imelo spletno mesto varuha človekovih pravic več kot 295 000 različnih obiskovalcev, ki so si skupaj ogledali več kot 6,2 milijona strani. Največ obiskovalcev je bilo iz Luksemburga, sledili pa so Združeno kraljestvo, Španija, Nemčija, Italija in Francija. Najbolj obiskana stran na spletnem mestu varuha človekovih pravic je bila ponovno interaktivni vodnik. To pomembno

A large, stylized number '3' in a dark blue color, centered on a lighter blue background. The number is composed of several curved segments that form its shape. In the upper left segment of the '3', the word 'Viri' is written in a yellow, sans-serif font.

Viri

To poglavje podaja pregled virov, ki jih je urad Evropskega varuha človekovih pravic imel na voljo v letu 2011. Opisuje strukturo urada in prizadevanja za zagotovitev nemotenega pretoka informacij med osebjem in za spodbujanje priložnosti za poklicni razvoj. Drugi del tega poglavja je namenjen proračunu Evropskega varuha človekovih pravic, zadnji del pa obravnava uporabo virov institucije.

Viri

3.1 Osebje

V instituciji je zaposleno visoko usposobljeno osebje, ki govori več jezikov. To ji zagotavlja, da lahko pravilno opravlja naloge, dodeljene s Pogodbo o delovanju Evropske unije, to je obravnavanje pritožb zaradi nepravilnosti v 23 uradnih jezikih EU in ozaveščanje o delu varuha človekovih pravic. Redni sestanki in letna srečanja osebja pomagajo obveščati vse zaposlene o dogodkih znotraj urada in jih spodbujajo k razmišljanju, kako njihovo delo prispeva k doseganju ciljev institucije v skladu z njenim poslanstvom.

Letno srečanje in sestanki osebja

Srečanja osebja Evropskega varuha človekovih pravic predstavljajo sestavni del strateškega načrtovanja institucije in se uporabljajo kot forumi, ki zagotavljajo navdih in uporabne smernice za oblikovanje politike. So sestavni del letnega cikla dogodkov, ki zaposlenim in pripravnikom dajejo priložnost, da razmišljajo o svojih pogledih in si izmenjujejo mnenja o izbranih temah, ki so neposredno povezane z delom in dejavnostmi institucije. Njihov cilj je pomagati krepiti in razvijati sposobnost razmišljanja zaposlenih, da bi bolje razumeli in prevzeli vrednote in poslanstvo institucije ter prispevali k njihovem učinkovitemu izvajanju.

najboljše prakse na področjih politike, ki bi lahko bile zanimive za delovanje varuha človekovih pravic. Udeleženci srečanja so razmišljali o teh praksah, da bi ugotovili, katere med njimi bi lahko najbolj pomagale varuhu človekovih pravic izboljšati učinkovitost njegovega urada.

Varuh človekovih pravic sklicuje tudi redne sestanke zaposlenih za zagotovitev, da je pretok informacij med člani njegovega osebja nemoten. Poleg tega se člani osebja udeležujejo zunanjih in notranjih programov usposabljanja, ki so namenjeni njihovem poklicnemu razvoju. Sodnik Koen Lenaerts s Sodišča Evropske unije je 31. januarja pripravil predstavitev za pravne strokovne sodelavce varuha človekovih pravic o Listini o temeljnih pravicah in zlasti členu 41, ki opredeljuje pravno zavezujočo pravico do dobrega upravljanja. V zvezi s tem je govoril tudi o odnosu med sodišči v Luksemburgu in Evropskim varuhom človekovih pravic. Freddy Dezeure, vodja enote za zunanjo revizijo GD Evropske komisije za informacijsko družbo in medije (GD INFSO), in Ingrid Mariën-Dusak, namestnica vodje enote za pravne vidike v istem generalnem direktoratu, sta 18. februarja pripravila predstavitev o revizijskih dejavnostih GD INFSO, zlasti kar zadeva revizije na podlagi tveganja. Govorila sta tudi o uspešnih novih metodah, ki sta jih razvila za odkrivanje in revidiranje upravičencev, pri katerih obstaja višje tveganje za goljufije. Na področju notranjega usposabljanja je osebje med drugim sodelovalo na tečajih o javnem nastopanju, dostopu do dokumentov po začetku veljavnosti Lizbonske pogodbe in uporabi enostavno razumljive angleščine.

Varuh človekovih pravic je na srečanje prvič povabil osebje iz drugih uradov v Evropski mreži varuhov človekovih pravic.

Srečanje osebja v letu 2011 je potekalo od 4. do 6. aprila v Bad Herrenalbu v Nemčiji. Varuh človekovih pravic je na srečanje prvič povabil osebje iz drugih uradov v Evropski mreži varuhov človekovih pravic. Ti gostje so delili svoje izkušnje in znanje s člani osebja Evropskega varuha človekovih pravic, da bi se prepoznale

Evropski varuh človekovih pravic sklicuje redne sestanke zaposlenih, da bi zagotovil prost pretok informacij med osebjem ter izboljšal priložnosti za poklicni razvoj. Osebje varuha človekovih pravic se je sestalo v Strasbourgu julija in decembra, da bi izvedelo več o najnovejših upravnih, pravnih in političnih novostih, ki vplivajo na institucijo.

Varuh človekovih pravic in njegovo osebje

V letu 2011 je kadrovski načrt Evropskega varuha človekovih pravic zajemal 64 delovnih mest. Ob koncu leta je bila struktura urada Evropskega varuha človekovih pravic naslednja:

Evropski varuh človekovih pravic: P. Nikiforos Diamandouros

Kabinet varuha človekovih pravic

Vodja kabineta:
Zina Assimakopoulou

Generalni sekretariat

Generalni sekretar:
Ian Harden

Direktorja

Gerhard Grill
João Sant'Anna

Pravni oddelek

Pravna enota A

Vršilec dolžnosti vodje enote:
Gerhard Grill

Pravna enota B

Vodja enote:
Peter Bonnor

Pravna enota C

Vodja enote:
Marta Hirsch-Ziembińska

Pravna enota D

Vodja enote:
Fergal Ó Regan

Viri

Registratura

Vodja enote:
Peter Bonnor

Upravni in finančni oddelek

Enota za upravne in kadrovske zadeve

Vodja enote:
Alessandro Del Bon

Enota za proračun in finance

Vodja enote:
Loïc Julien

Enota za obveščanje

Vodja enote:
Ben Hagard

Enota za medije, podjetja in civilno družbo

Vršilec dolžnosti vodje enote:
Ben Hagard

Pooblaščenec za varstvo podatkov
Evropskega varuha človekovih pravic je
Loïc Julien.

Celoten in redno posodobljen seznam osebja, vključno s podrobnimi informacijami o strukturi urada Evropskega varuha človekovih pravic in nalogami vsakega oddelka, je na voljo na spletnem mestu varuha človekovih pravic (<http://www.ombudsman.europa.eu>) v 23 uradnih jezikih EU. Če želite prejeti seznam v tiskani obliki, se obrnite na urad Evropskega varuha človekovih pravic.

3.2 Proračun

Proračun za leto 2011

Od 1. januarja 2000 ima Evropski varuh človekovih pravic v proračunu Evropske unije lasten proračunski razdelek (trenutno je to razdelek VIII)¹. Razdeljen je na tri naslove. Naslov 1 zajema plače, dodatke in druge odhodke, povezane z zaposlenimi. V naslovu 2 so stavbe, pohištvo, oprema in različni stroški poslovanja. Naslov 3 pa vsebuje odhodke, ki nastanejo zaradi opravljanja splošnih nalog institucije.

Dodeljena proračunska sredstva so v letu 2011 znašala 9 427 395 EUR.

Sodelovanje med institucijami

Za zagotovitev najboljše mogoče uporabe virov in za preprečevanje nepotrebnega podvajanja zaposlenih varuh človekovih pravic sodeluje z drugimi institucijami EU, kadar je to mogoče. Ker se tako zagotovljene storitve Evropskemu varuhu človekovih pravic seveda zaračunavajo, je to sodelovanje omogočalo znatne prihranke v proračunu EU. Varuh sodeluje predvsem s/z:

- Evropskim parlamentom v zvezi z notranjo revizijo in računovodstvom ter tehničnimi službami, vključno s stavbami, informacijsko tehnologijo, komunikacijami, zdravstvenimi storitvami, usposabljanjem, prevajanjem in tolmačenjem;
- Uradom za publikacije Evropskih skupnosti v zvezi z različnimi vidiki publikacij;

1. Uredba Sveta (ES, ESPJ, Euratom) št. 2673/1999 z dne 13. decembra 1999 o spremembi finančne uredbe z dne 21. decembra 1977, ki se uporablja za splošni proračun Evropskih skupnosti; UL 1999 L 326, str. 1.

- Uradom za vodenje in plačevanje posameznih pravic (PMO) Evropske unije v zvezi s pokojninami in drugimi vidiki, ki se nanašajo na prekinitev razmerij z uradniki in uslužbenci;
- Prevajalskim centrom za organe EU, ki zagotavlja številne prevode, ki jih varuh človekovih pravic potrebuje pri svojem delu za državljane.

Proračunski nadzor

Za zagotovitev učinkovitega upravljanja virov notranji revizor varuha človekovih pravic Robert Galvin opravlja redne preglede notranjih nadzornih sistemov institucije in finančnega poslovanja urada.

Tako kot v drugih institucijah EU tudi pri Evropskem varuhu človekovih pravic revizijo opravlja Evropsko računsko sodišče.

3.3 Uporaba virov

Varuh človekovih pravic vsako leto sprejme letni načrt upravljanja, ki izpostavlja konkretne ukrepe, ki jih mora sprejeti njegov urad, da bo uresničil prednostne naloge institucije. Letni načrt upravljanja vsebuje ključne kazalnike uspešnosti (KPI) za merjenje napredka pri doseganju teh ciljev. Varuh človekovih pravic vsako leto sprejme tudi letno poročilo o dejavnostih. Ta poročajo o rezultatih delovanja glede na cilje, ki so bili zastavljeni v letnem načrtu upravljanja, tveganjih, povezanih z delovanjem, uporabi virov, ki so na voljo varuhu človekovih pravic, ter učinkovitosti in uspešnosti notranjega nadzornega sistema institucije.

V začetku leta 2012 bo varuh človekovih pravic na svojem spletnem mestu objavil letni načrt upravljanja, letno poročilo o dejavnostih in letni pregled doseženih rezultatov glede na ključne kazalnike uspešnosti za leto 2011.

Kako navezati stik z evropskim varuhom človekovih pravic

Po pošti

Evropski varuh človekovih pravic
1 avenue du Président Robert Schuman
CS 30403
F - 67001 Strasbourg Cedex

Po telefonu

+33 (0)3 88 17 23 13

Po faksu

+33 (0)3 88 17 90 62

Po elektronski pošti

eo@ombudsman.europa.eu

Spletna stran

<http://www.ombudsman.europa.eu>

Če želite to publikacijo v različici s povečano pisavo,
se obrnite na urad evropskega varuha človekovih pravic.
Na zahtevo se bomo potrudili zagotoviti tudi zvočni zapis.

To *Letno poročilo* je objavljeno na spletni strani:

<http://www.ombudsman.europa.eu>

© Evropska unija, 2012

Vse fotografije © Evropska unija, če ni navedeno drugače.

Reprodukcija v izobraževalne in nekomercialne namene je dovoljena z navedbo vira.

Oblikovanje in postavitve: Rosendahls - Schultz Grafisk, Albertslund, Danska,
in EntenEller A/S, Valby, Danska.

Pripravljeno v pisavah FrutigerNext in Palatino.

Printed in Luxembourg

ISBN 978-92-9212-319-2 . ISSN 1725-9797 . doi:10.2869/52075 . QK-AA-12-001-SL-C

Urad za publikacije